

Програма SFC2021, подкрепена от ЕФРР (цел „Инвестиции за работни места и растеж“), ЕСФ+, Кохезионния фонд, ФСП и ЕФМДРА — член 21, параграф 3

CCI	2021BG05SFPR001
Заглавие на английски език	Programme Education
Заглавие на националния(ите) език(ци)	BG - Програма Образование
Версия	1.0
Първа година	2021
Последна година	2027
Допустимост от	01.01.2021
Допустимо до	31.12.2029
Номер на решението на Комисията	
Дата на решението на Комисията	
Региони по NUTS в рамките на програмата	BG3 - Северна и Югоизточна България BG31 - Северозападен BG311 - Видин BG312 - Монтана BG313 - Враца BG314 - Плевен BG315 - Ловеч BG32 - Северен централен BG321 - Велико Търново BG322 - Габрово BG323 - Русе BG324 - Разград BG325 - Силистра BG33 - Североизточен BG331 - Варна BG332 - Добрич BG333 - Шумен BG334 - Търговище BG34 - Югоизточен BG341 - Бургас BG342 - Сливен BG343 - Ямбол BG344 - Стара Загора BG4 - Югозападна и Южна централна България BG41 - Югозападен BG411 - София (столица) BG412 - София BG413 - Благоевград BG414 - Перник BG415 - Кюстендил BG42 - Южен централен BG421 - Пловдив BG422 - Хасково BG423 - Пазарджик BG424 - Смолян BG425 - Кърджали

Съответни фондове	ЕСФ+
Програма	☐ По цел „Инвестиции за работни места и растеж“ само за най-отдалечените региони

Съдържание

1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и ответни мерки на политиката.....	8
Таблица 1.....	18
2. Приоритети.....	25
2.1. Приоритети, различни от техническа помощ.....	25
2.1.1. Приоритет: 1. ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ.....	25
2.1.1.1. Специфична цел: ESO4.6. Насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение — от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето на възрастни, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания (ЕСФ+).....	25
2.1.1.1.1. Интервенции на фондове.....	25
Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+.....	25
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР:.....	28
Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+.....	28
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от РОР.....	29
Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР.....	29
Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР.....	29
2.1.1.1.2. Показатели.....	29
Таблица 2: Показатели за крайния продукт.....	29
Таблица 3: Показатели за резултатите.....	31
2.1.1.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията.....	32
Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция.....	32
Таблица 5: Измерение 2 — Форма на финансиране.....	32
Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост.....	33
Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+.....	33
Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП.....	33
2.1.1.1.1. Специфична цел: ESO4.7. Насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения в зависимост от нуждите на пазара, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност (ЕСФ+).....	34
2.1.1.1.1.1. Интервенции на фондове.....	34
Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+.....	34
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР:.....	35
Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+.....	35
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от РОР.....	36
Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР.....	36

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР	37
2.1.1.1.2. Показатели.....	37
Таблица 2: Показатели за крайния продукт.....	37
Таблица 3: Показатели за резултатите	38
2.1.1.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията.....	38
Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция	38
Таблица 5: Измерение 2 — Форма на финансиране	39
Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост	39
Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+	39
Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП	39
2.1.1.1. Специфична цел: ESO4.10. Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите (ЕСФ+)	40
2.1.1.1.1. Интервенции на фондове.....	40
Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+.....	40
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР:	42
Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+.....	42
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от РОР	43
Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР.....	44
Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР	44
2.1.1.1.2. Показатели.....	44
Таблица 2: Показатели за крайния продукт.....	44
Таблица 3: Показатели за резултатите	45
2.1.1.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията.....	46
Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция	46
Таблица 5: Измерение 2 — Форма на финансиране	46
Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост	46
Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+	47
Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП	47
2.1.1. Приоритет: 2. МОДЕРНИЗАЦИЯ И КАЧЕСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО	48
2.1.1.1. Специфична цел: ESO4.6. Насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение — от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето на възрастни, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания (ЕСФ+).....	48
2.1.1.1.1. Интервенции на фондове.....	48
Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+.....	48
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР:	51
Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+.....	51
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от РОР	52

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР.....	52
Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР.....	52
2.1.1.1.2. Показатели.....	52
Таблица 2: Показатели за крайния продукт.....	52
Таблица 3: Показатели за резултатите.....	54
2.1.1.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията.....	55
Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция.....	55
Таблица 5: Измерение 2 — Форма на финансиране.....	55
Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост.....	56
Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+.....	56
Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП.....	56
2.1.1. Приоритет: 3. ВРЪЗКА НА ОБРАЗОВАНИЕТО С ПАЗАРА НА ТРУДА.....	57
2.1.1.1. Специфична цел: ESO4.5. Подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда, включително чрез валидиране на неформалното и информалното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентности, включително предприемачески и цифрови умения, също и чрез насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване (ЕСФ+).....	57
2.1.1.1.1. Интервенции на фондове.....	57
Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+.....	57
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР:.....	60
Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+.....	60
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от РОР.....	61
Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР.....	62
Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР.....	62
2.1.1.1.2. Показатели.....	62
Таблица 2: Показатели за крайния продукт.....	62
Таблица 3: Показатели за резултатите.....	63
2.1.1.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията.....	65
Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция.....	65
Таблица 5: Измерение 2 — Форма на финансиране.....	66
Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост.....	66
Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+.....	67
Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП.....	67
2.1.1.1.1. Специфична цел: ESO4.7. Насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения в зависимост от нуждите на пазара, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност (ЕСФ+).....	68
2.1.1.1.1.1. Интервенции на фондове.....	68

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+:	68
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР:	69
Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+:	69
Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от РОР	70
Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР	70
Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР	70
2.1.1.1.2. Показатели	70
Таблица 2: Показатели за крайния продукт	70
Таблица 3: Показатели за резултатите	71
2.1.1.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията	71
Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция	71
Таблица 5: Измерение 2 — Форма на финансиране	71
Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост	72
Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+	72
Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП	72
2.2. Приоритети за техническа помощ	73
2.2.1. Приоритет за техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от РОР: 4. ПРИОРИТЕТ ЗА ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ	73
2.2.1.1. Интервенция на фондовете	73
Съответните видове действия — член 22, параграф 3, буква д), точка i) от РОР	73
Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР:	76
2.2.1.2. Показатели	76
Таблица 2: Показатели за крайния продукт	76
2.2.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията	77
Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция	77
Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+	77
Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП	78
3. План за финансиране	79
3.1. Прехвърляния и принос (1)	79
Таблица 15А: Приноси към InvestEU* (разбивка по години)	79
Таблица 15Б: Приноси към InvestEU* (обобщение)	79
Обосновка, като се вземе предвид как тези суми допринасят за постигането на избраните в програмата цели на политиката в съответствие с член 10, параграф 1 от Регламента за InvestEU	80
Таблица 16А: Прехвърляния към инструменти при пряко или косвено управление (разбивка по години)	80
Таблица 16Б: Прехвърляния към инструменти с пряко или непряко управление* (обобщение)	80
Прехвърляния към инструменти с пряко или непряко управление — обосновка	80
Таблица 17А: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+ и Кохезионния фонд или към друг фонд или фондове* (разбивка по години)	80
Таблица 17Б: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+ и Кохезионния фонд или към друг фонд или фондове (обобщение)	81
Прехвърляния между фондове със споделено управление, включително между фондове на политиката на сближаване — обосновка	81

3.2. ФСП: разпределени средства в програмата и прехвърляния (1).....	81
3.3. Прехвърляния между категории региони в резултат на междинния преглед	81
Таблица 19А: Прехвърляния между категории региони в резултат на междинния преглед в рамките на програмата (разбивка по години)	81
Таблица 19Б: Прехвърляния към други програми между категории региони в резултат на междинния преглед (разбивка по години)	81
3.4. Обратни прехвърляния (1).....	82
Таблица 20А: Обратни прехвърляния (разбивка по години)	82
Таблица 20Б: Обратни прехвърляния* (обобщение)	82
3.5. Финансови бюджетни кредити по години	83
Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по години	83
3.6. Общо бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране.....	84
Таблица 11: Общо бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране	84
4. Благоприятстващи условия.....	85
5. Органи, които отговарят за програмата	107
Таблица 13: Органи, които отговарят за програмата	107
Разпределение на възстановените суми за техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от РОР, ако се установи, че повече органи получават плащания от Комисията	107
6. Партньорство	108
7. Комуникация и видимост	112
8. Използване на единични разходи, еднократни суми или единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи.....	114
Таблица 14: Използване на единични разходи, еднократни суми или единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи	114
Допълнение 1: Финансово участие на Съюза на основата на единични разходи, еднократни суми и единни ставки.....	115
А. Обобщение на основните елементи	115
В. Подробности по вид операция.....	116
С. Изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки	116
1. Източник на данните, използвани за изчисляване на стандартната таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки (кой е генерирал, събрал и записал данните; къде се съхраняват данните; крайни срокове; валидиране и др.)	116
2. Моля, уточнете защо предложените метод и изчисление въз основа на член 94, параграф 2 от Регламента за общоприложимите разпоредби са уместни за вида операция:.....	116
3. Посочете как са били направени изчисленията, включително и допускането по отношение на качеството или количествата. Когато е приложимо, следва да се използват статистически данни и референтни стойности и при поискване да се представят във формат, позволяващ употребата им от Комисията.	116
4. Моля, обяснете как сте гарантирали, че само допустими разходи са включени в изчислението на стандартната таблица за единичните разходи, еднократната сума или единната ставка.....	116
5. Оценка на одитния орган(и) на методиката на изчисление и сумите и механизмите, осигуряващи проверката, качеството, събирането и съхранението на данни.	117
Допълнение 2: Финансово участие на Съюза въз основа на финансиране, което не е свързано с разходите	118
А. Обобщение на основните елементи	118
В. Подробности по вид операция.....	119
Допълнение 3: Списък на планираните операции от стратегическо значение с график.....	120
DOCUMENTS	121

1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и ответни мерки на политиката

Позоваване: член 22, параграф 3, буква а), точки i) — viii) и точка х) и член 22, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/1060 (ROP)

Програма „Образование“ 2021-2027 г. (ПО) е един от основните инструменти за реализиране на приоритет 1 „Образование и умения“ на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 (НПР БЪЛГАРИЯ 2030) (<https://www.minfin.bg/bg/1394>), както и на стратегическите цели, определени в Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030) и Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г. (<https://www.mon.bg/bg/143>).

Според *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. за България* (ЕК) през 2018 г. общите бюджетни разходи за образование са се равнявали на 3,5 % от БВП – значително под средната стойност за ЕС от 4,6 %. Въпреки това в сравнение с 2010 г. разходите за образование в България са се увеличили с **14 % в реално изражение, което е значително повече от средното увеличение за ЕС (3,7 %)**. Една трета от увеличението е изразходвано за финансиране на заплатите на учителите.

Предучилищно и училищно образование

Предизвикателство: Подобряване на достъпността до предучилищно образование

В *Доклад на Световна банка*[1] (СБ) се посочва, че въпреки демографския спад, който намалява търсенето на предучилищно образование, България все още е изправена пред **предизвикателства с достъпността на предучилищните услуги**. Както се посочва в *Доклада на ЕК за България 2020 г.* висококачественото образование и грижи в ранна детска възраст играят ключова роля за създаването на равни възможности и подобряването на когнитивните умения и водят евентуално до намаляване на вероятността от ниски постижения и преждевременно напускане на училище. Според *Обзор на образованието и обучението за 2020 г.* за България, процентът на записване на децата на възраст от 4 години до възрастта за започване на задължителното училищно образование през 2019 г. е 82,7% и е нараснал с 0,4 п.п. в сравнение с 2018 г. (82,4%), но въпреки това той остава под средната стойност за ЕС от 94,8 %.[2] Посочва се, че увеличаването на процента на участие може да окаже значително положително въздействие поради относително високия дял на учениците, които говорят друг език в дома си и решаващата роля на ранните години за усвояването на езика.

В Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030[3] (НСРБИР) е посочено, че качеството на образованието и грижите в ранна детска възраст се възпрепятства от недостатъчната подготовка на възпитателите и другите служители. Според PIRLS 2016 в България постиженията на деца, посещавали детска градина 3 или повече години са с 53 точки по-високи от тези, които са посещавали детска градина 1 година или по-малко и със 75 точки по-високи от тези, които не са посещавали. Според TIMSS 2019 постиженията на деца, посещавали детска градина 3 или повече години са със 76 точки по-високи от тези, които не са посещавали по математика и със 116 точки повече по природни науки.

С подкрепата на програмата за структурни реформи на ЕС[4] започна създаването на национална рамка за качеството на образованието и грижите в ранна детска възраст. Във връзка с описаните предизвикателства ПО ще насочи инвестиции за подпомагане на ефективната социализация на децата в ранна детска възраст и подобряване на достъпността и качеството на предучилищното образование.

Предизвикателство: Подобряване на приобщаващия характер на образователната система

Тревожна е образователната структура на ромската и турската етнически общности, като по данни от преброяването през 2011 г. съответно 93% и 70% от представителите на тези етнически групи не завършват средното си образование, спрямо около 30% за етническите българи. Приобщаването на ромите в образованието продължава да бъде предизвикателство поради няколко фактора, сред които са училищната сегрегация и пречките, породени от крайната бедност, **като 34 % от**

учениците от ромски произход завършват само началния етап на основното образование, а 44 % – прогимназиалния етап (FRA, 2016 г.).

В *Доклада на ЕК за България 2020* се отчита, че междуинституционалният механизъм постигна известни резултати, насочени към предотвратяването на отпадането от училище.

В тази връзка е необходимо да бъдат разширени и надградени дейностите по Механизма и през следващия програмен период.

ПО ще подкрепи по-пълното обхващане на децата в предучилищно и училищното образование, създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери, както и за мерки за десегрегация на училищата и за утвърждаване на интеркултурното образование.

Предизвикателство: Подобряване и надграждане на условията за личностно развитие и намаляване на дела на преждевременно напускащите образование и обучение

Според *Обзор на образованието и обучението за 2020 г.* преждевременно напусналите училище (ПНУ) (на възраст 18-24 г.) през 2019 г. са 13,9%, и въпреки, че за 2020 г. спадат с 1.1 п.п., достигайки 12,8%, стойността надвишава средната за ЕС от 10,2%. Съществуват и предизвикателства по отношение на завършването на средно образование (само 85% от учениците, записани в дванадесети клас през 2017/2018 г. са се дипломирали: 75,5% – в професионалните гимназии и 94,7% – в общообразователните училища).

Според *Доклада на ЕК за България 2020 г.* делът на ПНУ е особено голям в селските райони – 26,2%, в по-малките градове е 12,2 % и най-нисък е в по-големите градове – 5,9%, като и **67% от учениците от ромски произход са напуснали преждевременно училище.**

В *Доклада на ЕК за България 2019* е посочено, че над половината от хората с увреждания прекъсват преждевременно своето образование и само 34% имат работа, и 13,5% са завършили висше образование.

Съществуват и предизвикателства, свързани със справянето с проява на агресия и нетолерантност в училище. Съгласно изследване на *Българска академия на науките 87% от учителите са били свидетели на вербална агресия, 77% на индиректна агресия, а 49% на физическа агресия* между ученици. Резултатите от проучвания, проведени от УНИЦЕФ установяват, че българските ученици са сред първите 10 от 43 анкетирани държави по отношение на засегнатостта от проблема с тормоза в училище. Тези изводи се потвърждават и в *Обзора на образованието и обучението за България 2020 г.*, като се допълва, че този вид проблеми оказват влияние върху резултатите на учениците.

ПО ще подпомогне продължаването на мерките за приобщаващото образование чрез обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, с фокус върху деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми, с обучителни затруднения и в риск от отпадане от училище, деца и ученици със СОП, повишаване на социално-емоционалните умения на учениците и намаляване на агресията в училище, мерки за десегрегация на местно ниво с фокус върху работата с родителите. ПО ще допринесе и за изпълнение на препоръките, заложи в Стратегическата рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите.

Предизвикателство: Повишаване на качеството и резултатите на всички нива на образование

В *Доклада на ЕК за България 2020 г.* се посочва, че качеството и приобщаващият характер на образователната система продължават да представляват предизвикателство, въпреки провежданите реформи.

В изследването *Global Competitiveness Report 2017-2018 на Световния икономически форум* България е класирана на 83-то място в света и на 26-то място в ЕС по показателя качество на образователната система. Макар и в изследвания като **PIRLS** и **TIMSS** българските четвъртокласници да показват умения над средното за страните участнички, тревожни остават резултатите от изследването **PISA**, проведено през 2018 г., които показват, че 47% от 15-

годишните са функционално неграмотни, 46.5% са с постижения под критичния праг в областта на науката, а 44.4% са с недостатъчно ниво на умения по математика, като изоставането спрямо ЕС е повече от двойно във всички области на изследването.

ПО ще подкрепи „компетентностния подход“ като осигури подкрепа за подобряване на качеството на образованието, чрез мерки, за модернизиране на учебното съдържание и на методите на преподаване, адаптиране, разработване и прилагане на компетентностно базирани учебни материали и помагала.

Предизвикателство: Повишаване на мотивацията за упражняване на учителската професия и усъвършенстване на квалификацията на педагогическите специалисти

Според *Обзора на образованието и обучението за България за 2020 г.* се наблюдава недостиг на **учители в детски градини и началните учители, за преподавателите по някои предмети, включително в областта на професионалното образование и обучение. Броят на подпомагащите специалисти (като например ресурсни учители, училищни психолози, логопеди) също е недостатъчен.**

Отчетено е и, че условията на труд за учителите се подобряват и през последните години заплатите са увеличени значително, но все още е проблем подготовката им. В проект „Пътна карта за развитие и реформиране на политиката по отношение на учителите в България“, финансиран от ЕС, също е подчертана нуждата от системни програми по отношение на работната сила в образованието. В тази връзка в ПО навсякъде като хоризонтални мерки се предвиждат дейности за повишаване на уменията и капацитета на педагогическите специалисти, непедagogическия персонал, образователните ръководители в предучилищното и училищното образование.

Предизвикателство: Подобряване на цифровите умения на учителите и учениците, вкл. осигуряване на подходящо цифрово съдържание за всички нива на образование за учене в електронна среда.

Според Индекса за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото **DESI през 2021 г. едва 29% от населението притежават поне основни умения в областта на цифровите технологии (56% средно за ЕС)**, което отрежда на страната 27-мо място в ЕС. Съгласно проучване от 2018 г. на TALIS 44% от българските учители в средното образование отчитат, че използват ИКТ в повечето или във всеки урок, което е малко под средното за ЕС – 47%.

Необходимостта от обучение стана очевидна и по време на преминаване в обучение от разстояние в електронна среда заради COVID-19[5]. През 2020 г. пандемията COVID-19 отвори нов набор от предизвикателства пред образователната система в областта на цифровата трансформация и преминаване към обучение от разстояние в електронна среда.

Според резултатите от изследване на Института за изследвания в образованието за МОН за оценка на въздействието на обучението от разстояние в електронна среда или други неприсъствени форми върху ефективността на училищното образование[6], извършено по време на кризата с COVID-19, идентифицираните ключови фактори, които затрудняват ефективността на образованието от разстояние в електронна среда, се отразяват в особено голяма степен на учениците от уязвими групи. Съгласно *Доклад на СБ[7]* последващият в резултат на кризата от COVID-19 икономически шок може да увеличи процента на отпадане от училище, особено за учениците от уязвими групи.

Предвидените мерки в ПО са в отговор на предизвикателствата и възможностите на цифровата трансформация в областта на образованието и в съответствие със стратегическите приоритети на равнището на ЕС, заложили в Плана за действие в областта на цифровото образование за 2021-2027 г.[8] и направлението, насочено към образованието и уменията от рамката на ЕС „Цифров компас до 2030 г.: Европейският път за цифрово десетилетие[9].

Предизвикателство: Повишаване мотивацията за учене и стремеж към високи постижения на децата и учениците

Едно от предизвикателствата пред ефективността на реформата е подкрепата за **децата и учениците с изявени дарби**. В изследване на СУ „Климент Охридски“[10], е посочено, че е необходимо да продължи създаването на условия за подкрепа на децата и учениците с изявени дарби, за да се осъществи процесът на възпроизводство на интелектуалния потенциал на

обществото. ПО ще насочи подкрепа към ученици с таланти с фокус подготовка на ученици от училища, разположени предимно в селски и градски сегрегирани райони.

Предизвикателство: Подкрепа за оgramотвяване и усвояване на учебно съдържание с цел придобиване на квалификация на възрастни от уязвими групи

В *Доклада на ЕК за България 2020* е посочено, че през 2018 г. участието в обучение за възрастни е едва 2,5 %, което е значително под средното за ЕС – 11,1 %. Все още делът на участващите в обучение за нискоквалифицирани възрастни възлиза на около една четвърт от дела на населението като цяло. В тази връзка подкрепата за оgramотвяване на възрастни чрез ПО ще подпомогне възможностите на възрастни от уязвими групи за по-доброто реализиране на пазара на труда.

Професионално образование

Предизвикателство: Подобряване на ПОО, увеличаване дела на дуалната форма на обучение и адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда

По данни от *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. на ЕК* записването в гимназиален етап на ПОО се е увеличило до 52,9% през 2018 г., което е над средната стойност на ЕС от 48,4%. Тази тенденция продължава и през учебната 2019/2020 като увеличението е 56,47%, а за 2020/2021 достига 59,19%.

Основните предизвикателства пред ПОО в България са свързани с: необходимост от още по-тясно сътрудничество със социално-икономическите партньори; недостатъчно съответствие на предоставяното ПОО с изискванията и потребностите на пазара на труда; недостатъчна гъвкавост на системата за справяне с ранното отпадане от училище преди придобиване на професионална квалификация; липса на система за повишаване компетентностите на учителите по професионална подготовка.

В *Доклада на ЕК за България 2020 г.* се посочва обнародваният през 2018 г. Списък със защитените от държавата специалности от професии и списък със специалности от професии, по които е налице очакван недостиг от специалисти на пазара на труда, както и че за тези специалности са отпуснати допълнителни средства с цел увеличаване броя на учениците, обучавани по тези специалности.

Според *Доклад на СБ* квалификацията на учителите в системата на ПОО е предизвикателство, като се препоръчва да се разработи програма за обучение и преквалификация на учители по специфични предмети на ПОО.

От 2017 г. популярността на обучението чрез работа (дуална система на обучение) расте, като делът на учениците, приети в паралелки по тази форма на обучение от всички ученици, приети за обучение в ПОО, нараства от 1,96% през учебната 2017-2018 г. до 9,3% за учебната 2020-2021 г. Все още обаче, прилагането му на този етап се реализира главно в рамките на различни проекти[11].

Според *Доклад на СБ* резултатите, както от националните изпити за външно оценяване, така и от **PISA** показват **по-висока концентрация на ученици с по-ниски резултати в ПОО**, отколкото в общото образование, като се препоръчва към тази група да има целенасочени политики.

Дейностите в ПО в отговор на идентифицираните предизвикателства са насочени към подобряване на привлекателността, достъпността, качеството и приложимостта на ПОО по отношение нуждите на пазара на труда и връзката му със специфичните териториални характеристики.

Предизвикателство: Подобряване на равнището на заетост на завършилите ПОО

Основна цел на ПОО и през следващите години ще бъде продължаване на тенденцията за повишаването равнището на заетост на наскоро завършилите ПОО.

Съгласно *Доклад на ЕК за България 2019 г.* пригодността за заетост на завършилите ПОО **продължава да бъде предизвикателство**. В тази връзка в Препоръка на Съвета (2019/С 301/02) е посочено, че приложимостта на ПОО за пазара на труда и наличието на дуално обучение продължават да бъдат недостатъчни.

В *Доклада на ЕК за България 2020 г.*, се посочва че през 2018 г. равнището на заетост на

завършилите ПОО е 66,4 % и е значително под средното за ЕС – от 79,5 %. Положителна тенденция е отчетена в *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. на ЕК*, като се посочва, че процентът на заетост на наскоро завършилите ПОО е нараснал значително през 2019 г., достигайки до 73,5%, но все още е под средната стойност за ЕС. В *Доклад на СБ* се обръща внимание, че за завършилите ПОО в България е по-малко вероятно да бъдат наети на работа в сравнение с връстниците им в ЕС. На тези предизвикателства ПО ще отговори с подкрепа за мерки за адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда.

Висше образование

Съгласно *Доклада на ЕК за 2020 г.* през 2018 г. делът на завършилите висше образование сред лицата на възраст 30-34 г. достигна 33,7 %, но все още е под националната цел по стратегията „Европа 2020“ от 36 %. Посочва се и че делът на завършилите висше образование в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (STEM) е все още малък (20,5 % през 2017 г. при средно за ЕС равнище от 25,8%).

Според *Доклад на СБ* наличните данни показват, че нивата на записване спадат от средно до висше образование, като през учебната 2019/2020 г. само 42% от съответната възрастова група за висше образование са били записани във висше образование.

Предизвикателство: Подобряване на участието на уязвими групи във висше образование

В *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. на ЕК*, е посочено, че в България социално-икономическото положение оказва влияние върху стремежа на учениците да получат висше образование. Общо 64,3% от подрастващите в страната очакват да завършат висше образование (средната стойност за ЕС: 62,4%). Само 42,8% от най-бедните ученици обаче го правят в сравнение с 83,3% от връстниците им, които са в по-благоприятно социално-икономическо положение.

България е една от 49-те държави в Европейското пространство за висше образование, в която лицата от най-уязвимите групи са и най-слабо представени в системата на висшето образование. Тези данни се потвърждават и в *Обзор на образованието и обучението 2019 г. на ЕК*, което обосновава необходимостта от целенасочени действия и подкрепа за тези групи от населението чрез ПО.

Предизвикателство: Подобряване на приложимостта на пазара на труда и на качеството на висшето образование

Едно от най-големите предизвикателства по отношение на висшето образование е осигуряването на съответствието му с уменията и професиите, необходими на пазара на труда. По-данни от Рейтинговата система на висшите училища за 2019 г. едва половината от завършващите студенти се реализират по съответната професия.

Според *Доклада на ЕК за България 2019 г.* висшето образование не е достатъчно съобразено с нуждите на пазара на труда. Работодателите често установяват пропуски в познанията и уменията, по-конкретно липсата на „меки умения“ сред завършилите (CEDEFOP, 2018).

Подобряването на релевантността на пазара на труда и качеството на висшето и професионално образование остава ключово за България и в контекста на ситуацията след пандемията от COVID-19[12].

В ПО се предвиждат дейности, насочени към модернизация и обвързване с потребностите на пазара на труда и въвеждане на компетентностен подход. Дейностите отразяват предизвикателствата, посочени в *Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г.* Ще се подкрепи пилотно въвеждане на форми на дуално обучение, професионално ориентиране на студентите чрез практики и развитие на предприемачески умения, въвеждане на компетентностно базирани съвместни програми по важни за икономиката на региона и пазара на труда професионални направления. ПО ще подкрепя развитието на академичния състав във висшите училища, подобряване на условията за докторски програми, свързани с потребностите на пазара на труда. Фокусът ще бъде насочен към докторантури, които са обосновани през съществуващата заетост на докторанта и бъдещото му кариерно развитие при съответния работодател или през конкретна нужда на работодател.

Предизвикателство: Идентифициране на потенциал за прилагане на финансови инструменти в рамките на висшето образование

Комплексният анализ, представен в предварителната оценка за прилагане на финансов инструмент (ФИ) по ПО, дава основание за структуриране на ФИ с ограничен ресурс за подкрепа за стартиране на собствен бизнес или друг вид предприемаческа дейност от страна на студенти, докторанти и преподаватели във висшите училища. Предвижда се структуриране на ФИ с цел насърчаване потенциалните целеви групи да инвестират в предприемачески умения, чрез по-лесен достъп до финансови ресурси, при по-изгодни условия и чрез допълнително стимулиране чрез финансиране на ФИ изцяло със средства от ПО.

Предизвикателство: Подобряване на условията за по-успешно учене от разстояние във висшите училища и създаване на подходящо цифрово съдържание

В *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. на ЕК* е отбелязано, че университетите преминаха по-успешно към учене от разстояние по време на пандемията от COVID-19, въпреки това е необходимо процесът на дигитализация да продължи, в т.ч. и чрез целенасочени инвестиции за осигуряването на необходимите ресурси и качествена подготовка на академичния състав.

Фокусът в ПО е насочен и към решаване на конкретни предизвикателствата, посочени в *Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г.*, свързани с всеобщата дигитализация и развитие на образователната система, демографските проблеми и недостатъчната интернационализация на българското висше образование.

Хоризонтално предизвикателство: Повишаване на знанията и създаване на умения за преход към зелена икономика във всички степени на общото образование, вкл. ПОО и във всички степени на висшето образование

В България екологичното образование е застъпено в стандартите и учебните програми във всички класове и степени, в т.ч. и в задължителното предучилищно образование, които са разработени на основата на Препоръка на Съвета от 22 май 2018 г. относно ключовите компетентности.

Необходимо е специфично насочване и доразвиване на образователните дейности с цел децата, учениците и студентите да бъдат добре подготвени в контекста на европейските политики [13] за климат и енергия.

ПО ще насочи усилия върху създаването на квалифицирана работна сила, подготвена за цифровата, зелената и кръговата икономика чрез фокусиране по темата при подкрепата за занимания по интереси на децата и учениците в предучилищното и училищното образование; при подкрепата за ПОО и ВО, вкл. за дейностите за актуализиране на учебните планове и програми и при повишаване на квалификацията на педагогическия персонал.

Прилагане на системен подход и подходи отдолу нагоре. Научени уроци.

През 2019 г. е извършена вътрешна оценка от УО. Оценката показва, че проектите с конкретен бенефициент постигат много по-висока ефективност и ефикасност, вкл. на разходите, като постигат целите на програмата по много по-категоричен начин от процедурите за конкурентен подбор.

Това се потвърждава и от оценките на подкрепата от ЕСФ за насърчаване на социалното включване, борбата с бедността и всякаква форма на дискриминация (тематична цел 9) и на подкрепата на ЕСФ за образование и обучение (тематична цел 10).

ПО ще приложи балансиран подход на финансиране съобразно нуждите, чрез системен подход и подкрепа за операции от стратегическо значение, процедури за конкурентен подбор на проектни предложения на национално ниво, интегрирани териториални инструменти (ИТИ и ВОМР). Прилагането им ще бъде съобразно идентифицираните нужди и партньорства, които ще се реализират в концепциите за ИТИ и стратегиите за ВОМР. В райони със значителна общност от маргинализирани лица, включително роми, ВОМР/ИТИ трябва да включват действия, насочени към нуждите и потенциала за развитие на тази общност.

Предизвикателство: Засилване на капацитета на ключови бенефициенти и партньори по

системни операции

За да бъде максимално ефективен системният подход, е нужно да се осигури подкрепа за организиране на обучения за разработване, управление и осигуряване на устойчивост на проекти по ПО за конкретния бенефициент МОН и висшите училища (ВУ). Необходимо е засилване капацитета на МОН за планиране, разработване и наблюдение във връзка с операциите от стратегическо значение, както и на експертни групи за подпомагане дейностите за мониторинг и оценка на операциите от стратегическо значение.

Допълняемост и демаркация на Програма „Образование“ с други програми и инструменти

По *Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ)* ще бъдат реализирани инвестиции за модернизиране на образователната среда, а ПО ще финансира квалификацията на учителите за използване на изградената STEM образователна среда в обучението и допълнителни занимания по интереси на учениците в изградените STEM центрове. По *ПВУ* ще се подкрепи обновяване/оборудване на ЦВП в ПОО, които ще се допълнят с меки мерки по ПО.

По *Програма за развитие на регионите 2021-2027 г.* в 50 градски общини и по *Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони за периода 2023-2027 г.* в селските райони ще се подкрепя образователна инфраструктура за предучилищно, училищно, вкл. в ПОО и висше образование, като по ПО ще се подкрепят меки мерки, насочени към предоставяне на качествено и приобщаващо образование във всички етапи на предучилищното и училищното образование и насочени към нуждите на пазара на труда ПОО и висше образование.

Подкрепата за модернизиране на учебните програми и засилване на висшето образование с пазара на труда по ПО ще бъдат допълвани с мерки по *Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 г. (ПНИИДИТ)* за развитие на капацитета за научноизследователска и иновационна дейност във ВУ и засилване на сътрудничеството с бизнеса, пазарната ориентация и повишаване уменията за създаване на иновации и комерсиализация на научните резултати. ПО ще подкрепя обучение на преподаватели за повишаване на проектната компетентност и въвеждане на образователни програми за насърчаване предприемачеството на студентите, за умения, пряко свързани с потребностите на студенти и докторанти за реализация на пазара на труда и преподавателската дейност на академичния състав. Подкрепата по ПНИИДИТ за прилагане на модерни системи за управление и контрол във ВУ и за създаване на облачна система за обмен на данни между различни електронни платформи и ресурси на национално ниво, ще се допълва от мерките по ПО за въвеждане на дигитално образователно съдържание във висшето образование.

Мерките в областта на висшето образование ще бъдат допълнени по *ПВУ* чрез инвестиции за създаване на мрежа от изследователски университети, подкрепа за разширяване участието на България в Рамкова програма „Хоризонт Европа“ 2021-2027 и подпомагане процеса на създаване на стартиращи компании.

Допълняемостта с *Програма Развитие на човешките ресурси 2021-2027* е в интервенциите за ранно детско развитие, валидиране на знания, умения и компетентности, придобити по неформален и информален начин с оглед завършване на клас, етап или степен от образование, постигане на тематичната концентрация най-малко 5% на национално ниво за прилагане на Европейската гаранция за децата. Дейностите по ПО са с обхват формалното образование, при условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищно и училищно образование и ще се осъществяват в рамките на образователните институции.

Подкрепата по ПО за лица, търсеци или получили международна закрила в случай, че са включени в образователната система, ще се допълва от интервенциите за тази целева група по *Програмата по фонд „Убежище, миграция и интеграция“*.

Дейностите, насочени към зелената и синя икономика в рамките на образователните институции по ПО, ще се допълват от *Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури* чрез специализирани обучения за повишаване квалификацията на работещите в сектор „Рибарство“ и информационни дейности за опазване на водната околна среда.

Допълняемостта с *Програма Техническа помощ 2021-2027 (ПТП)* ще се осъществява като по ПО

ще се развиват капацитетът на УО и бенефициентите с оглед целите на политиката на ПО, а по ПТП хоризонтално ще се подпомагат обученията на УО и ключовите им бенефициенти и външни заинтересовани страни по отношение на държавни помощи, одит, обществени поръчки, борба с нередности и измами.

Ще се проследява допълняемостта и демаркацията на дейностите по ПО с програмите, изпълнявани при пряко управление „Цифрова Европа“ и „Хоризонт Европа“.

Програмна стратегия:

На база на идентифицираните нужди, програмата ще фокусира своите усилия върху подкрепа за:

- По-пълно обхващане на децата в предучилищно образование и началния етап на училищното образование, подобряване на качеството в предучилищното и училищно образование и намаляване дела на ПНУ;
- Предоставяне на приобщаващо образование в основното образование, чрез обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, с фокус подкрепа върху деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми.
- Подобряване качеството на образованието чрез модернизация на учебното съдържание, прилагане на компетентностния модел и цифрова трансформация в образованието;
- Занимания по интереси за развитие на личностни качества и изяви на способностите на децата в предучилищното и училищното образование със специален фокус към прехода към зелена икономика.
- Подобряване на привлекателността, достъпността, качеството и приложимостта на ПОО по отношение на нуждите на пазара на труда и връзката му със специфичните териториални характеристики;
- Модернизация и обвързване с потребностите на пазара на труда на висшето образование, въвеждане на компетентностен подход, цифрова трансформация провеждане на докторантури, свързани с нуждите на конкретни икономически сектори;
- Създаване на квалифицирана работна сила, подготвена за цифровата и зелената икономика, квалификация на преподавателите във висшите училища;
- Хоризонтално ще бъде подкрепена квалификацията и повишаване капацитета на педагогическите специалисти, непедагогическия персонал и образователните медиатори, включително в областта на зеления и цифров преход;

Ще се приложи балансиран подход на финансиране съобразно нуждите, чрез системен подход и подкрепа за операции от стратегическо значение, процедури за конкурентен подбор на проектни предложения на национално ниво, интегрирани териториални инструменти (ИТИ и ВОМР). Съфинансирана от ЕСФ+, основен инструмент на ЕС за изпълнение на Европейския стълб на социалните права[14], ПО ще подкрепя изпълнението на основни принципи 1, 2, 3, 4, 11, 17 на Стълба в сфери: „Равни възможности и достъп до пазара на труда“ и „Социална закрила и приобщаване“.

При подкрепата по ПО ще бъдат изключени всякакви практики на сегрегация или на дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, както и на реч на омразата и престъпленията от омраза. Най-голям принос за справяне с тези явления са дейностите по Приоритет 1, СЦ по буква й).

ПО ще даде принос към изпълнение на „Препоръките към националните власти за подобряване на обучението във висшето образование и преподаване в Европейското пространство за висше образование (ЕПВО)“, представени в Комюникето от 19.11.2020 г. на министрите на образованието от ЕПВО[15].

Подкрепата в областта на цифровите умения по ПО ще има принос към стратегията за изграждане на цифровото бъдеще на Европа, при пълното прилагане на директива (ЕС) 2016/2102. Когато е приложимо данните за дейностите по ПО ще бъдат представяни при условията на Директива (ЕС)

2019/1024.

Приоритет 1 ще допринесе за постигане на следните контекстуални индикатори:

- Преждевременно напусналите образование и обучение, като дял от населението на 18-24 годишна възраст 13.9% [2019] от социалното табло с индикатори към Европейския стълб на социалните права.

- „Нарастване на дела на лицата на възраст 20-24 години със завършен поне втори гимназиален етап на средното образование“ от Споразумението за партньорство (СП).

- „Среден брой години, прекарани в образование“ от Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030).

Подкрепата по Приоритет 1 ще има принос към индикатори № 5, № 6, № 20 и № 23 от НСРБИР.

По Приоритет 1 е програмиран необходимият ресурс по СЦ по чл. 4, пар.1, буква е) и буква й) от регламента за ЕСФ+ чрез мерки за пряка подкрепа на равния достъп до грижи в ранна детска възраст и образование за постигане на тематичната концентрация най-малко 5% на национално ниво за прилагане на **Европейската гаранция за децата**.

Приоритет 2 ще допринесе за постигане на следните контекстуални индикатори:

- „Ниво на цифрови умения на лицата като дял от лица на възраст 16-74 години 29% [2019] от социалното табло с индикатори към Европейския стълб на социалните права.

- „Намаляване на дела на учениците с резултати по-ниски от критичните, средно за трите области на PISA“ от СП.

- Население, притежаващо основни цифрови умения (DESI) от СП, НПП България 2030, Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030).

Приоритет 3 ще допринесе за постигане на следните контекстуални индикатори:

- „Завършили висше образование като дял от населението 30-34 – 32,5 [2019] от социалното табло с индикатори към Европейския стълб на социалните права:

- „Достигане на ниво от 7% от относителния дял на населението (на възраст между 25-64 години), участващо в образование и обучение спрямо 2,5% през 2018 г.“ от СП.

- „Относителен дял на младежите (на 20-24 навършени години) със завършено най-малко средно образование“ от Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030).

Видовете действия са оценени като съвместими с принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

[1] Изготвени доклади, съгласно Споразумение за консултантски услуги от 12 февруари 2020 г. за преглед на публичните разходи в областта на науката, технологиите и иновациите и подкрепа за изграждане на подход, основан на доказателства за Националната стратегическа рамка в образованието 2030 г. между МОН и ИА ОПНОИР

[2] https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=educ_uoe_enra10&lang=en

[3] <https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=5986>

[4] Проект REFORM/SC2020/059 „Изработване на Национална рамка за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст“

[5] Education and Training Monitor 2020

[6] <http://ire-bg.org/%D0%BE%D1%86%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%B2%D1%8A%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B8%D0%B5%D1%82%D0%BE-%D0%BD%D0%B0-%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D1%82/>

[7] <http://opnoir.bg/?h=downloadFile&fileId=2763>

[8] COM (2020) 624 final

[9] COM (2021) 118 final

[10] „Работа с надарени деца в обучението по български език и литература в начален етап на основната образователна степен“, СУ „Св. Климент Охридски“, 2019 г.

[11] По данни на Cedefop в сътрудничество с българския екип на ReferNet (2018). Професионално образование и обучение в България, <http://data.europa.eu/doi/10.2801/728903>

[12] Education and Training Monitor 2020

[13] COM (2019) 640

[14] https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_bg

[15] <http://ehea.info/page-ministerial-conference-rome-2020>

1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и ответни мерки на политиката

Таблица 1

Цел на политиката или специфична цел на ФСП	Специфична цел или специален приоритет*	Обосновка (обобщение)
<p>4. По-социална и по-приобщаваща Европа чрез реализиране на Европейския стълб на социалните права</p>	<p>ESO4.5. Подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда, включително чрез валидиране на неформалното и информалното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентности, включително. предприемачески и цифрови умения, също и чрез насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване</p>	<p>Подкрепата ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани в Приложение Г на Доклада за България на Европейския семестър за 2019 г.: - създаване на качествено приобщаващо училищно образование; обезпечаване на придобиването на основни и цифрови умения и насърчаване на приобщаването в сферата на образованието и обучението; - подпомагане на професионалното развитие на учителите и обучаващите и насърчаване на новаторските методи на преподаване и новаторското съдържание с цел оказване на най-добра подкрепа на учениците в неравностойно положение; - повишаване на привлекателността, качеството и приложимостта на програмите за професионално образование и обучение и насърчаване на участието в обучение за възрастни; - подобряване на качеството и приложимостта по отношение на пазара на труда на висшето образование, включително на съвместните научноизследователски дейности и стажовете в предприятия. С подкрепата по тази специфична цел ще се подкрепят необходимите действия, препоръчани на България в приетите от Съвета специфични за страната препоръки за 2019 г. и 2020 г. в областта на образованието: - подобряване на пригодността за заетост чрез засилване на уменията, включително на цифровите умения; - повишаване качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение; - подобряване на достъпа до работа от разстояние и насърчаване на цифровите умения и равния</p>

Цел на политиката или специфична цел на ФСП	Специфична цел или специален приоритет*	Обосновка (обобщение)
		<p>достъп до образование. По тази специфична цел Програмата ще допринесе за постигане на индикаторите, включени в Стратегическата рамка за образование 2021-2030: - Повишаване на коефициента на заетост на наскоро завършилите ПОО (1-3 години), които не продължават своето образование от 68,6% през 2019 г. на 80% през 2030 г. - Население, притежаващо основни цифрови умения – повишение от 29% през 2019 г. на 44% през 2030 г. И индикаторите, включени в Споразумението за партньорство: - нарастване на нетния коефициент на записване във висше образование на лицата на възраст 19-23 г. от 42,1% през 2019 г. на 50% - нарастване на дела на 30-34-годишните със завършено висше образование до 40% спрямо 32.7% през 2019 г.; - И принос към изпълнението на цели 1, 4, 5, 8, 10, 13 от Целите за устойчиво развитие на ООН.</p>
<p>4. По-социална и по-приобщаваща Европа чрез реализиране на Европейския стълб на социалните права</p>	<p>ESO4.6. Насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение — от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето на възрастни, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания</p>	<p>Подкрепата по тази специфична цел ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани в Приложение Г на Доклада за България на Европейския семестър за 2019 г.: - подобряване на приобщаващото, достъпно и качествено образование и грижи в ранна детска възраст, включително съответната инфраструктура и оборудване; - предотвратяване на преждевременното напускане на училище, посредством целенасочен подход и насърчаване на гъвкави програми за втори шанс; - създаване на качествено приобщаващо училищно образование, включително инвестиции; - подпомагане на професионалното развитие на учителите и обучаващите и насърчаване на новаторските методи на преподаване и новаторското съдържание с цел оказване на най-добра подкрепа на учениците в неравностойно положение; С подкрепата по тази специфична цел ще се отговори на предизвикателствата, посочени в приетите от Съвета специфични за страната препоръки за 2019 г. и 2020</p>

Цел на политиката или специфична цел на ФСП	Специфична цел или специален приоритет*	Обосновка (обобщение)
		<p>г. в областта на образованието: - повишаване качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение; - подобряване на достъпа до работа от разстояние и насърчаване на цифровите умения и равния достъп до образование. Програмата ще допринесе за постигане на индикаторите, включени в Стратегическата рамка за образование 2021-2030: - Повишаване на дела на обхванатите деца на възраст 4 г. в предучилищно образование спрямо общия брой на децата на 4 годишна възраст от 76,6% през 2018 г. на 91% през 2030 г. - Увеличение на средния брой години, прекарани в образование от 11,8 през 2019 г. на 15 през 2030 г. Програмата ще даде принос към изпълнението на цели 1, 4, 5, 8, 10, 13 от Целите за устойчиво развитие на ООН.</p>
<p>4. По-социална и по-приобщаваща Европа чрез реализиране на Европейския стълб на социалните права</p>	<p>ESO4.7. Насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения в зависимост от нуждите на пазара, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност</p>	<p>Подкрепата ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани в Приложение Г на Доклада за България на Европейския съвет за 2019 г.: - създаване на качествено приобщаващо училищно образование; - подобряване на качеството и приложимостта на висшето образование спрямо изискванията на пазара на труда, включително на съвместните научноизследователски дейности и стажовете в предприятия. С подкрепата ще се отговори на предизвикателствата, посочени в приетите от Съвета специфични за страната препоръки за 2019 г. и 2020 г. в областта на образованието: - подобряване на пригодността за заетост чрез засилване на уменията, включително на цифровите умения; - повишаване качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение; - подобряване на достъпа до работа от разстояние и насърчаване на цифровите</p>

Цел на политиката или специфична цел на ФСП	Специфична цел или специален приоритет*	Обосновка (обобщение)
		<p>умения и равния достъп до образование. - подобряване равнището на заетост на нискоквалифицираните лица (от начален до прогимназиален етап на основно образование – 46% съгласно Доклада за България на европейския семестър за 2020 г.) чрез подкрепа за втори шанс и проходимост между образователни етапи и степени. Програмата ще допринесе за постигане на индикатора, включен в Стратегическата рамка за образование 2021-2030: - Повишение на относителния дял на младежите (на 20-24 навършени години) със завършено най-малко средно образование от 84,4% през 2019 г. на 89% през 2030 г. Интервенциите са насочени към преодоляване на следните предизвикателства: -През 2018 г. участието в обучение за възрастни е на равнище от 2,5 %, което е значително под средното за ЕС равнище от 11,1 %; - Делът на участващите в обучение нискоквалифицирани възрастни възлиза на около една четвърт от дела на населението като цяло. - Напредъкът в качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението въпреки реформите все още е ограничен. В допълнение, програмата ще подкрепи политиките за професионалното развитие на докторантите за провеждане на докторантури, пряко свързани с актуални нужди на конкретни икономически сектори, бизнеси и работодатели. - Програмата ще даде принос към изпълнението на цели 1, 4, 5, 8, 10, 13 от Целите за устойчиво развитие на ООН.</p>
<p>4. По-социална и по-приобщаваща Европа чрез реализиране на Европейския стълб на социалните права</p>	<p>ESO4.10. Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите</p>	<p>Подкрепата по тази специфична цел ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани в Приложение Г на Доклада за България на Европейския семестър за 2019 г.: - подобряване на приобщаващото, достъпно и качествено образование и грижи в ранна детска възраст, включително съответната инфраструктура и оборудване; - предотвратяване на</p>

Цел на политиката или специфична цел на ФСП	Специфична цел или специален приоритет*	Обосновка (обобщение)
		<p>преждевременното напускане на училище, посредством целенасочен подход и насърчаване на гъвкави програми за втори шанс; С подкрепата ще се отговори на предизвикателствата, посочени в приетите от Съвета специфични за страната препоръки за 2019 г. и 2020 г. в областта на образованието: - повишаване качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение; - подобряване на достъпа до работа от разстояние и насърчаване на цифровите умения и равния достъп до образование. Ще бъдат адресирани и специфичните нужди, идентифицирани по отношение на маргинализирани групи, като например ромите: - Само 66% от ромските деца на 4-6 г. посещават детска градина през 2016 г.; - 7% от ромите не посещават нито едно образователно ниво, а около 45% от ромите не завършват средно образование; - Според проучването на FRA EU-MIDIS II 60% от ромските деца се обучават в класна стая само с ромски ученици или с преобладаващ брой ромски ученици. - Образователната структура на ромската и турската етнически общности, като по данни от последното национално преброяване съответно 93% и 70% от представителите на тези етнически групи не завършват средното си образование, спрямо около 30% за етническите българи; - Всяко четвърто ромско дете и всяко девето турско дете на възраст 7-15 г. никога не са посещавали училище, в сравнение с 5.6% от децата в българската етническа група. Програмата ще допринесе за постигане на индикаторите, включени в Стратегическата рамка за образование 2021-2030: - Повишаване на дела на обхванатите деца на възраст 7 г. в училищно образование спрямо общият брой на децата на 7 годишна възраст от 90,5% през 2018 г. на 98% през 2030 г. - Намаляване дела на преждевременно напусналите образование и обучение от 12,8% през 2018 г. на 7% през</p>

Цел на политиката или специфична цел на ФСП	Специфична цел или специален приоритет*	Обосновка (обобщение)
		2030 г. Програмата ще даде принос към изпълнението на цели 1, 4, 5, 8, 10, 13 от Целите за устойчиво развитие на ООН.

* Специални приоритети според Регламента относно ЕСФ+

2. Приоритети

Позоваване: член 22, параграф 2 и член 22, параграф 3, буква в) от РОР

2.1. Приоритети, различни от техническа помощ

2.1.1. Приоритет: 1. ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ

2.1.1.1. Специфична цел: ESO4.6. Насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение — от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето на възрастни, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания (ЕСФ+)

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от РОР

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+:

1. Разширяване обхвата в предучилищното и в училищното образование, чрез подкрепа за ефективното функциониране на механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици, в т.ч.:

- Разширяване на териториалния и демографския обхват на Механизма чрез допълване на екипите за обхват на местно ниво, вкл. с образователни медиатори;
- Повишаване на капацитета и уменията на екипите за обхват, вкл. за работа с инструментариум за определяне на учениците в риск от отпадане;
- Целенасочени информационни дейности и работа с родители за разясняване ползите от образование и задълженията за включване в предучилищно и училищно образование, ангажиране на местни власти и неправителствени организации;
- Насърчаване изграждането на устойчиви партньорства между училища, детски градини, общини и неправителствени организации за пълен обхват и превенция на отпадането, вкл. популяризиране на добри практики за взаимодействие на институциите за включване на деца и ученици в образователната система. Създаване на ефективни училищни общности;

Група дейности 1 се реализира на територията на цялата страна чрез системен подход с фокус уязвими групи (предучилищно и основно образование), при демаркация с националната програма и принос към Европейската гаранция за децата.

2. Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното и училищното образование, в т. ч.:

- Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти, вкл. нови в системата учители и на непедagogическия персонал, вкл. образователни медиатори и експерти от РУО за осъществяване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, вкл. социално-емоционалното учене в класните стаи, в съответствие с утвърдени програми за професионалното и кариерното им развитие.
- Интензивна работа с родители на ниво училище, и детска градина, за формиране на положителни нагласи към образованието и за пълноценното им участие в образователния процес като:
  - o Съвместни дейности на ученици, родители, учители и непедagogически персонал, в т.ч. образователни медиатори и лидерски екипи за сближаване на общността в подкрепа целите на образователната институция.
  - o Обучения на родители от уязвими групи за мотивиране, осъзнаване и осъществяване на техните отговорности по възпитание, развитие, образование и отглеждане на децата им; за активно участие в живота на образователната институция и за формиране на мотивация за активно приобщаване на децата им в образователната система.
  - o Работа с родители от общността при включването им в училищни инициативи, вкл. допитвания по значими теми за училищния живот, създаване на условия за диалог, доверие и равнопоставеност при вземането на решенията за образованието на децата им, провеждане на тематични беседи, срещи с педагогически специалисти, дни на отворените врати, др.
    - **Допълнителна подкрепа за личностно развитие** на деца и ученици със СОП, в риск, с хронични заболявания и изявени дарби за трайно приобщаване в предучилищното и училищното образование като:
      - o Осигуряване на допълнителни педагогически специалисти и непедagogически персонал на база оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците, като психолози, педагогически съветници, логопеди, ресурсни учители, треньори по вид спорт, образователни медиатори и други специалисти;
      - o Подобряване на образователната среда и прилагане на програми и осъществяване на индивидуална и групова работа за психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
      - o Подкрепа за стимулиране овладяването на ключови компетентности с цел подготовка за самостоятелен и независим живот и за личностна реализация в т. ч. методики/модели/форми за диференциран подход на обучение и по-лесна проходимост между образователните етапи;
        - **Обща подкрепа за личностно развитие** за достъп и трайно приобщаване на децата и учениците в предучилищното и училищното образование като:
          - o Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения на децата в детските градини;
          - o Обучение чрез допълнителни модули за деца в детските градини, които не владеят български език, психологическа подкрепа и допълнително обучение по български език.
          - o Прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие на деца в детските градини; индивидуална и групова работа при установени езикови и/или емоционално-поведенчески и/или сензорни затруднения;
          - o Допълнително обучение по учебни предмети с фокус върху обучението по български език на деца и ученици, за които българският език не е

майчин, допълнително синхронно обучение за ученици с пропуски в усвояването на учебното съдържание, допълнително обучение и подкрепа за подготовка на учениците за национално външно оценяване, консултиране по учебни предмети и кариерно ориентиране на учениците.

- o Повишаване на езиковата култура и познания чрез изучаването на чужд език и преодоляване на пропуски в обучението, стимулиране на творческите изяви и повишаване на мотивацията за учене, чрез занимания по интереси приоритетно в тематични направления: „Дигитална креативност“, „Природни науки“, „Математика“, „Технологии“, „Изкуства и култура“, „Гражданско образование“, „Екологично образование и здравословен начин на живот“, чужди езици;
- o Обогатяване на прилаганите образователни програми и практически занимания за екологично образование, за формиране на екологична култура, съзнание и поведение, запознаване с екологичните закони, защита, управление и разумно използване на природните ресурси, опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
- o Грижа за здравето посредством прилагане на ефективни програми за здравно образование, здравословно хранене, първа долекарска помощ, безопасно движение по пътищата.
- o Подобряване на физическата култура чрез подкрепа за провеждането на тренировъчни занимания по видове спорт и на спортни дейности в детските градини/училищата.

Група дейности 2 се реализира на територията на цялата страна чрез системен подход, с хоризонтален териториален обхват, покриваш цялата територия на страната, с фокус върху предучилищното и основно образование (I-VII клас), а при доказана необходимост на индивидуални потребности за ученици от гимназиален етап, например за НВО в X клас, като подкрепата ще има принос към Европейската гаранция за децата.

3. Превенция и предотвратяване на тормоза и насилието и намаляване агресията в училищата, в т.ч.:

- Провеждането на кампании за толерантност и подобряване на общуването на учениците, както и за въздействие върху вътрешната мотивация, оказване на психологическа подкрепа, насочена към децата и учениците, педагогическите специалисти и родителите, вкл. подкрепа за развиване на позитивен училищен психоклимат;
- Подкрепа за използването на посредници при решаване на конфликт в училище, консултиране на децата/учениците с психолог/педагогически съветник;
- Повишаване на компетентностите на учителите за използване и прилагане на форми и методи на противодействие на тормоза, насилието и др., за създаване на подкрепяща среда в класната стая, за работа с деца и ученици със СОП, работа с родителите, противодействие на негативни прояви като агресията/гнева – разпознаване, причини и превенция;
- Включване на ученици с проблемно поведение в групи за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин, насочване на детето или ученика към занимания, съобразени с неговите потребности; наставничество;
- Участие на учениците в училищното управление и подкрепа за доброволчески инициативи, както в занимания, развиващи граждански и глобални компетенции, в т.ч. клубове и състезания по дебати и публични речи.

Група дейности 3, се реализира чрез подбор на проекти и е с принос към Европейската гаранция за децата.

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР:

Деца, ученици, родители, учители, педагогически специалисти и непедagogически персонал; вкл. образователни медиатори; деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с хронични заболявания и с изявени дарби; деца и ученици от маргинализирани групи, като ромите, както и такива търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи (включително настанени в Центрове за настаняване от семеен тип). Деца и ученици с пропуски в усвояването на учебното съдържание, деца и ученици в риск от отпадане от образователната система, родители на деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми, лица преждевременно напуснали училище и др.

Участници в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, МК, ММС, институциите в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. частни детски градини и частни училища, когато е приложимо, обществени съвети към образователните институции, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата, социални партньори в качеството им на участници в дейностите като партньори/асоциирани партньори, когато е приложимо.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар.1, буква е) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Всички предвидени дейности по процедури по СЦ са насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията.

Дейностите за допълнителна подкрепа за личностно развитие са с фокус работа с деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с хронични заболявания и изявени дарби. Дейностите за обща подкрепа за личностно развитие са с фокус върху уязвими групи, деца и ученици с обучителни затруднения и ученици в риск от отпадане от образователната система, а при доказана необходимост на индивидуални потребности и на ученици от гимназиален етап. Дейностите за осъществяване на обща подкрепа чрез осигуряване на занимания по интереси за стимулиране на творческите изяви и за повишаване на мотивацията за учене ще обхванат освен уязвими групи, деца и ученици с обучителни затруднения и ученици в риск от отпадане от образователната система, също и по-широк кръг ученици с оглед осигуряване на холистичен подход и приобщаване на основните целеви групи.

Кариерното ориентиране в училищното образование ще бъде насочено към всички ученици с фокус ученици от уязвими групи, застрашени от отпадане от училище, талантиливи ученици, ученици със специални образователни потребности, ученици с проблемно поведение.

При подготовката и изпълнението на всички дейности в процедурите ще се предвиждат и специални мерки за гарантиране на достъпност за хората с увреждания, включително в контекста на информационните и комуникационни технологии.

При изпълнение на дейностите, свързани с обучението на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, което ще се подпомага хоризонтално, ще се гарантира равенството между мъжете и жените.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Н/П

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Н/П

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Идентификатор	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
-----------	----------------	------	------------------	---------------	-----------	---------------	------------------------	---------------------------

1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	EECO06	Деца на възраст под 18 години	лица	7 662,00	37 075,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	EECO15	Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	лица	4 920,00	20 291,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SOI 1.1	Брой деца и ученици обхванати от механизма за съвместна работа на институциите	Брой	1 090,00	5 450,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SOI 1.2	Брой деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с хронични заболявания и с изявени дарби	Брой	721,00	2 908,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SOI 1.3	Брой родители, подкрепени в процеса на приобщаващото образование	Брой	7 662,00	37 075,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SOI 1.4	Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа	Брой	6 940,00	26 772,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SOI 1.5	Педагогически специалисти и непедagogически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи	Брой	743,00	4 353,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EECO06	Деца на възраст под 18 години	лица	38 306,00	185 373,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EECO15	Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	лица	24 604,00	101 452,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 1.1	Брой деца и ученици обхванати от механизма за съвместна работа на институциите	Брой	5 450,00	27 252,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 1.2	Брой деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с хронични заболявания и с изявени дарби	Брой	3 604,00	14 542,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 1.3	Брой родители, подкрепени в процеса на приобщаващото образование	Брой	38 306,00	185 373,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 1.4	Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа	Брой	34 703,00	133 860,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 1.5	Педагогически специалисти и непедagogически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи	Брой	3 715,00	21 762,00

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Идентификатор	Показател	Мерна единица	Базова линия или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните	Коментари
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	1 750,00	2021	2 399,00	МОН, УО	
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SRI 1.1	Брой деца и ученици записани в предучилищно и училищно образование чрез механизма за съвместна работа на институциите	брой	4 965,00	2020	5 161,00	МОН, УО	
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SRI 1.2	Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията	брой	1 967,00	2019-2020	2 618,00	МОН, УО	
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SRI 1.2	Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията	брой	15 898,00	2019-2020	24 095,00	МОН, УО	
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	8 750,00	2021	11 997,00	МОН, УО	
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SRI 1.1	Брой деца и ученици записани в предучилищно и училищно образование чрез механизма за съвместна работа на институциите	брой	24 826,00	2020	25 805,00	МОН, УО	
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SRI 1.2	Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията	брой	9 833,00	2019-2020	13 087,00	МОН, УО	

1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SRI 1.2	Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията	брой	79 488,00	2019-2020	120 474,00	МОН, УО	
---	--------	------	--------------------------	---------	---	------	-----------	-----------	------------	---------	--

2.1.1.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	148. Подпомагане за образованието и грижите в ранна детска възраст (с изключение на инфраструктурата)	7 371 475,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	149. Подпомагане за начално до средно образование (с изключение на инфраструктурата)	13 004 880,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	154. Мерки за подобряване на достъпа на маргинализирани групи като ромите до образование, заетост и за насърчаване на социалното им приобщаване	7 198 129,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	148. Подпомагане за образованието и грижите в ранна детска възраст (с изключение на инфраструктурата)	36 857 375,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	149. Подпомагане за начално до средно образование (с изключение на инфраструктурата)	65 024 395,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	154. Мерки за подобряване на достъпа на маргинализирани групи като ромите до образование, заетост и за насърчаване на социалното им приобщаване	35 990 646,00
1	ESO4.6	Общо			165 446 900,00

Таблица 5: Измерение 2 — Форма на финансиране

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	01. Безвъзмездни средства	27 574 484,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	137 872 416,00
1	ESO4.6	Общо			165 446 900,00

Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	33. Друг подходи — Без целеви територии	27 574 484,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	33. Друг подходи — Без целеви територии	137 872 416,00
1	ESO4.6	Общо			165 446 900,00

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	01. Принос към „зелени“ умения и работни места и „зелена“ икономика	1 378 724,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	06. Справяне с детската бедност	10 800 264,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	10. Справяне с предизвикателствата, установени в европейския семестър	15 395 496,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	01. Принос към „зелени“ умения и работни места и „зелена“ икономика	6 893 621,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	06. Справяне с детската бедност	54 001 320,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	10. Справяне с предизвикателствата, установени в европейския семестър	76 977 475,00
1	ESO4.6	Общо			165 446 900,00

Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	27 574 484,00
1	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	137 872 416,00
1	ESO4.6	Общо			165 446 900,00

* По принцип 40 % за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+

2.1.1.1. Специфична цел: ESO4.7. Насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения в зависимост от нуждите на пазара, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност (ЕСФ+)

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+:

1. Ограмотяване на възрастни, в т.ч.:

- Реинтегриране в образователната система на лица, навършили 16 години, отпаднали от училище и/или без основно образование, чрез дейности за образователна медиация (мотивация за участие в образование, работа на образователни медиатори и др.);
- Организиране и провеждане на курсове за ограмотяване на възрастни, и на курсове за усвояване на учебно съдържание за различните образователни етапи и степени за лица, с ниско образование или без образование в координация с Агенция по заетостта и МТСП, с цел последващо включване във възможности за придобиване на професионална квалификация;
- Популяризиране на необходимостта от повишаване и насърчаване на грамотността и привличане на общественото внимание към ползите от повишаването на грамотността;
- Включване в гъвкави форми за образование на тези, които не са завършили средно образование и осигуряване на условия за втори шанс чрез кариерно ориентиране и консултиране, доброволчество, менторство, др.;
- Валидиране на резултати от неформалното обучение и информалното учене чрез оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен от основно образование;
- Групови/индивидуални дейности за запознаване с професии; определяне на професионалните интереси на представителите на целевите групи и консултиране за самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия за адаптиране на пазара на труда на регионално/местно ниво; проследяване при осъществяване на връзката образование – пазар на труда и др. за подпомагане прехода от образование към реализация на пазара на труда.

Постигнатият положителен ефект от изпълнението на проект „Ограмотяване на възрастни – Фаза 1“ по ОПНОИР показва, че е необходимо да продължи работата с целевите групи за завършване на основна степен на образование и насочване към по-висока степен на образование. В тази връзка дейностите ще бъдат насочени като се вземат предвид опитът от изпълнение на мерки за ограмотяване на възрастни и повишаване на образованието им чрез целенасочен подход, координиран от МОН и при прилагане на процедура за конкурентен подбор – „Ограмотяване на възрастни – 2“, която се предвижда да приключи през 2023 г. С оглед установената необходимост от по-широко партньорство на регионално ниво при изпълнение на дейностите за участие на възрастни в учене през целия живот и улесняване на достъпа до пазара на труда се налага изводът, че

най-подходящ инструмент за реализирането им е подходът за Интегрирани териториални инвестиции. Насърчаване участието в учене през целия живот, чрез подхода ИТИ осигурява допълняемост и демаркация между Програма „Образование“ и Програма „Развитие на човешките ресурси“ – по ПО фокусът е улесняване на достъпа до и повишаване на образованието като необходима предпоставка за реализация на пазара на труда в синхрон с регионалните потребности и образователната структура на местното население, докато ПРЧР се фокусира върху квалификация и преквалификация на безработни и работещи лица за осигуряване на заетост. Демаркацията между двете програми на ниво операция се залага в разработваните от УО указания/насоки за бенефициентите по подхода ИТИ като ще се следи по образователен етап/степен, училище, участие в дейности на целевата група. Дейностите ще допринасят за повишаване на участието на населението на възраст 25-64 г. в образование и обучение; намаляване на преждевременно напусналите образование и обучение; намаляване дела на младежите на възраст 15-29 г., които не работят и не учат.

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР:

Лица над 16 години с основно и по-ниско образование – младежи, възрастни извън задължителната училищна възраст, лица със специални образователни потребности, младежи и възрастни от маргинализирани групи като ромите, както и такива търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи.

Участниците в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, АЗ, ДАБ, АСП, институциите в системата на училищното образование, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата, социални партньори, когато е приложимо, в качеството им на партньори/асоциирани партньори.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Предвидените дейности по процедурата по СЦ са насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията.

Концентрираните усилия за разширяване на обхвата на образователната система, особено в основната степен, чрез планираните дейности осигуряват условия за равен достъп до образователна услуга и по-гъвкава проходимост между образователните етапи на регионално ниво и насърчават учене през целия живот. Акцент на планираните дейности е и предотвратяване на преждевременното напускане на образование (18-24 г.) особено по отношение на уязвимите групи и регионите с намаляващи нива на записване в образователната система и висок дял на

преждевременно напускащи училище, посредством целенасочен подход и насърчаване на гъвкави програми за втори шанс.

При подготовката и изпълнението на дейностите по процедурата ще се предвиждат и специални мерки за гарантиране на достъпност за хората с увреждания, включително в контекста на информационните и комуникационни технологии.

При организирането и провеждането на курсовете за ограмотяване на възрастни, и на курсовете за усвояване на учебно съдържание за различните образователни етапи и степени за лица, с ниско образование или без образование ще се гарантира равенството между мъжете и жените.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Дейностите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) на приоритет „Приобщаващо образование и образователна интеграция“ се реализират чрез териториален подход (ИТИ).

Конкретните нужди и операции на местно/регионално ниво се определят в Интегрираните териториални стратегии за развитие (ИТСР) на регионите за планиране NUTS 2, одобрени от регионалните съвети за развитие. Дейностите по подхода ИТИ се реализират на база интегрирани концепции, за осъществяване на конкретна цел/приоритет от ИТСР на района. Те се изготвят и изпълняват в партньорство между различни местни заинтересовани страни (общини, НПО, образователни институции и т.н.) съобразно идентифицираните нужди на района. Проекти по ПО в рамките на концепция за ИТИ се реализират координирано с проекти по другите програми, финансиращи концепцията. Чрез принципа на партньорство-сътрудничество между заинтересовани страни/участници в социално-икономическия живот на конкретната територия ще се постигне по-добър фокус на инвестициите.

Координацията, синергията и допълняемостта по подхода ИТИ спазва общи указания за подкрепа на интегрирано териториално развитие на регионите за планиране от ниво 2 със средства от ЕСИФ 2021-2027. Задължително е да има доказан интегриран характер на мерките, особено когато нямат видима връзка помежду си (напр. в концепция с проект за ограмотяването на възрастни в една/няколко общини следва да бъде обвързано взаимодействието му с други проекти от концепцията, напр. за заетост, ремонт на училища, въздействието върху другите общини от региона, т.е. как са свързани отделните проекти финансирани от различни ЕСИФ), за да отговори на заложеното в ИТСР съответствие с Национална концепция за регионално и пространствено развитие. За целта чрез информационни кампании бенефициентите по ИТИ ще бъдат подготвени за структуриране на партньорствата в рамките на ИТСР и представяне на качествени интегрирани проекти.

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Н/П

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Идентификатор	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
1	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	ЕЕСО02	Безработни, включително трайно безработни	лица	90,00	1 879,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	ЕЕСО04	Неактивни лица	лица	28,00	595,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	ЕЕСО05	Заети, включително самостоятелно заети	лица	16,00	337,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	ЕЕСО09	Участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниско	лица	134,00	2 810,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	ЕЕСО15	Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	лица	107,00	2 248,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	ЕЕСО02	Безработни, включително трайно безработни	лица	447,00	9 392,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	ЕЕСО04	Неактивни лица	лица	142,00	2 972,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	ЕЕСО05	Заети, включително самостоятелно заети	лица	80,00	1 683,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	ЕЕСО09	Участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниско	лица	669,00	14 048,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	ЕЕСО15	Малцинства (включително маргинализирани	лица	535,00	11 238,00

			региони		общности като ромите)				
--	--	--	---------	--	-----------------------	--	--	--	--

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Идентификатор	Показател	Мерна единица	Базова линия или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните	Коментари
1	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	EECR01	Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа	лица	312,00	2020	595,00	УО	
1	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	1 313,00	2020	2 248,00	УО	
1	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EECR01	Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа	лица	1 561,00	2020	2 972,00	УО	
1	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	6 565,00	2020	11 238,00	УО	

2.1.1.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	151. Подпомагане за ученето за възрастни (с изключение на инфраструктурата)	4 559 117,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	151. Подпомагане за ученето за възрастни (с изключение на инфраструктурата)	22 795 583,00
1	ESO4.7	Общо			27 354 700,00

Таблица 5: Измерение 2 — Форма на финансиране

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	01. Безвъзмездни средства	4 559 117,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	22 795 583,00
1	ESO4.7	Общо			27 354 700,00

Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	08. ИТИ — Други видове целеви територии	4 559 117,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	08. ИТИ — Други видове целеви територии	22 795 583,00
1	ESO4.7	Общо			27 354 700,00

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	10. Справяне с предизвикателствата, установени в европейския семестър	4 559 117,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	10. Справяне с предизвикателствата, установени в европейския семестър	22 795 583,00
1	ESO4.7	Общо			27 354 700,00

Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	4 559 117,00
1	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	22 795 583,00
1	ESO4.7	Общо			27 354 700,00

* По принцип 40 % за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+

2.1.1.1. Специфична цел: ESO4.10. Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите (ЕСФ+)

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+:

1. Създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери, в т.ч.:

- Повишаване на уменията на децата и учениците за обучение и общуване в мултикултурна среда, включително психологическа подкрепа и допълнителни обучения за деца/ученици с образователни затруднения, в т.ч. допълнителни обучения по български език, споделяне на културна идентичност и ценности;
- Повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, вкл. образователните медиатори за работа в мултикултурна образователна среда;
- Насърчаване създаването на училищни общности, в които ученици, родители, учители и лидерски екип развиват умения за ефективно и равноправно взаимодействие в мултикултурна образователна среда;
- Подкрепа за интензивна работа с родители: кратки обучения на родители относно техните права и задължения, свързани с образованието на децата им и за формиране у тях на мотивация за активно приобщаване на децата им в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. чрез участие на образователни медиатори.
- Подкрепа за осигуряване на достъп до качествено образование и за преодоляване на нефинансови бариери в малките населени места и в труднодостъпните райони, чрез осигуряване на транспорт, хранене, ученическо общежитие; мобилност на преподаватели и адаптиране към работна среда в различни райони и с различни групи ученици, вкл. адаптационни програми и социални пакети за млади учители.
- Подкрепа за приобщаваща образователна среда, осигуряване на учебници, познавателни книжки за децата в задължителна предучилищна възраст, учебни пособия и материали; допълнителна работа на педагогическите специалисти с ученици от маргинализирани групи (включително през лятото);
- Подкрепа за ангажиране на местните общности с образователната институция, чрез инициативи като например доброволчески кампании в подкрепа на съответното училище;

2. Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията, в т.ч.

- Превенция и недопускане на дискриминация в образователните институции в посока обучители и обучаеми, чрез подготовка на практически ръководства, информационни кампании, обучителни семинари, вкл. и за представители на местните власти;
- Насърчаване на десегрегацията на училищата и класните стаи, осигуряване на подкрепяща образователна среда и формиране на подкрепяща обществена среда чрез междуучилищни дейности, подсигуряване на партньорство с местните общности и гражданския сектор,

допълнителна работа с учениците в приемните училища, допълнителна работа с родителите и други;

- Преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност (включително чрез провеждане на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност);
- Мобилност на учители и на ученици от сегрегирано в приемно – несегрегирано училище, с фокус върху социално слаби и уязвими групи;
- Подготовка и въвеждане на адаптирани учебни материали и помагала за ученици, чийто майчин език е различен от българския език, чрез осъществяване на допълнително подпомагащо езиково обучение по български език в началното училище, заедно с интегрирана езикова подкрепа, целенасочено оказвана по всички предмети, която продължава и в горните класове.
- Организиране на доброволчески кампании в подкрепа на съответното училище;

Десеграционният подход в образованието е залегнал като ангажимент на национално ниво. МОН провежда системни политики за гарантиране на правото на образование в съответствие с основните принципи в ЗПУО. Групата дейности 2 по СЦ се реализира с оглед на ангажиране с процеса на децентрализация за изграждане на капацитета на местната власт и обвързването им с образованието на маргинализираните групи и ще се изпълняват на база доказаните териториални нужди на местно/регионално ниво. Дейностите ще бъдат насочени не само към подкрепа за деца и ученици от уязвими групи, но и към увеличаване на социалните им перспективи чрез съвместното им обучение с деца и ученици от немаргинализирани групи в условията на занимания по интереси, както и към насърчаване на местните общности в политиките за десеграция. Подкрепата на програмата е насочена към общини с утвърден общински план/стратегия с мерки за приобщаване на ромите.

Група дейности 2 допринася за Европейската гаранция за децата.

3. Утвърждаване на интеркултурното образование, чрез култура, наука и спорт, в т.ч.

- Разнообразяване на формите и средствата за ефективно осъществяване на интеркултурно образование, чрез занимания по интереси, съвместни дейности между детски градини и училища с концентрация на деца от уязвими групи, и такива в които няма концентрация на деца от уязвими групи, вкл. обменни визити, екскурзии, зелени училища и др.
- Организиране и провеждане на учебния процес (в детски градини и училища) в реална среда, посредством изнесени занимания в музеи, художествени галерии, културни институции, такива свързани с театралното, танцово, културното и природното наследство, визуалните изкуства, спортни и музикални мероприятия.
- Популяризиране на възможностите за професионално развитие и личностно развитие на учениците посредством образование, чрез организиране на тематични срещи и беседи на ученици с представители от различни професионални съсловия, учени, хора на изкуството, културни дейци, спортисти.
- Провеждане на културно-образователни инициативи, популяризиращи четенето и грамотността в библиотеки, като част от обучението по образователни направления.
- Развиване на отношение към културата и придобиване на знания относно културното и литературното наследство, четенето, творческото мислене, природните, естествените и точните науки, чрез провеждане на занимания по интереси в извън класна форма и изнесени занимания.

- Подкрепа за интензивна работа за изграждане на общност от активни родители: кратки обучения на родители, свързани с образованието на децата им, включително чрез участие на образователни медиатори.
- Провеждане на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност.

Група дейности 3 допринася за Европейската гаранция за децата.

По трите групи дейности на СЦ по чл. 4, пар.1, буква й) се насърчава междуучилищният обмен и споделяне на образователни ресурси, включително съвместни дейности между училища и детски градини с концентрация на уязвими групи и такива без концентрация на уязвими групи, включително обменни визити, екскурзии, зелени училища и др.

Съгласно ЗПУО приобщаващото образование чрез обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на всяко дете/ученик е съобразно индивидуалните му потребности. За дейностите по СЦ по чл. 4, § 1, буква е) е предвиден холистичен подход с цел развиване на интелектуални, социални, физически, творчески умения на децата/учениците. Акцентът е към повишаване участието на децата/учениците от уязвими групи с различни потребности за намаляване на риска от социална изолация. Дейностите по СЦ по чл. 4, §. 1, буква е) са предвидени за реализация като дългосрочни операции със системен ефект, докато дейностите по СЦ чл.4,§1, буква й) са насочени към конкретни местни нужди за постигане на цели по стратегически/планови документи на териториално ниво. Различните подходи по тези СЦ гарантират, че всяко дете/ученик ще има осигурен достъп до качествен образователен процес и осигурено участие в предвиденото разнообразие от дейности.

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от ПОР:

Деца, ученици, родители, учители, педагогически специалисти и непедagogически персонал; деца и ученици със специални образователни потребности; деца и ученици от уязвими групи, като ромите, деца и ученици търсеци или получили международна закрила и от други уязвими групи. Деца и ученици с пропуски в усвояването на учебното съдържание, деца и ученици в риск от отпадане от образователната система, родители на деца от уязвими групи, вкл. ромите, лица преждевременно напуснали училище, студенти от уязвими групи и др.

Участници в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, МК, ММС, висши училища и научни организации, институциите в системата на предучилищното и училищното образование, в. т. ч. частни детски градини и частни училища, когато е приложимо, обществени съвети към образователните институции, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от ПОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, раса, етнически произход, религия, вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Предвидените дейности по процедурите по тази СЦ са насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията. При изпълнението им ще бъдат предвидени мерки за противодействие на феминизирането на бедността и дискриминацията въз основа на пола на пазара на труда и в сферата на образованието и обучението.

Дейностите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й) са насочени към деца и ученици от маргинализирани групи за трайното им оставане в образование, чрез подход-отдолу нагоре, който цели премахването на бариерите, които могат да възпрепятстват ученето и участието на всяко едно дете, като активизира участието на целевите групи в единен образователен процес и взаимодействието им с други целеви групи и предвижда комбинирани дейности, които не са насочени единствено към уязвими групи, в които основен акцент е интеркултурното образование, чрез межкултурно взаимодействие в образователна среда, между образователни институции с концентрация на деца и ученици от уязвими групи с такива без концентрация на деца и ученици от уязвими групи. Дейностите по СЦ чл. 4, пар. 1, буква й) имат за цел и усвояването на знания за различните измерения на културните идентичности и позитивното възприемане на различията и интеркултурните отношения, създаващи умения за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

При подготовката и изпълнението на дейностите по процедурите ще се предвиждат и специални мерки за гарантиране на достъпност за хората с увреждания, включително в контекста на информационните и комуникационни технологии.

При изпълнение на дейностите, свързани с повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непедагогическия персонал, вкл. образователните медиатори за работа в мултикултурна образователна среда ще се гарантира равенството между мъжете и жените.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Дейностите се реализират чрез териториални подходи (ИТИ, ВОМР) и конкурентен подход на национално ниво. Подход ВОМР се изпълнява при доказани местни териториални нужди, залегнали след анализ в стратегиите на МИГ. ПО финансира мерки от многофондови стратегии за ВОМР, осигурявайки синергия и допълване между програмите, изключително приложимо предвид ролята на заинтересованите страни в процеса на образованието. Интегриращ елемент по ВОМР е координацията между програмите и функционирането на МИГ на принципа „отдолу-нагоре“, допълващ националната политика в осигуряване достъпа до образование.

Подходът ВОМР се прилага на подрегионално ниво – община, част от община, група от съседни общини, с население между 10 000 и 150 000 жители на територията на цялата страна (вкл. селски райони, територии със специфични характеристики в Националната концепция за пространствено развитие 2013 – 2025 г.) с изключение на градове с население над 30 000 жители, в строителните им граници.

Водещ фонд за ВОМР е ЕЗФРСР. Отношенията между УО на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони и УО на

останалите програми се определят в акт на Министерски съвет. Научените уроци за подхода ВОМР показват необходимост от намаляване на административната тежест – единни правила, координация, опростени разходи, повишен капацитет на МИГ/бенефициенти по ПО.

Подходи ВОМР и ИТИ спазват национални механизми за координация. Проектите се базират на анализи на териториите, идентифицирали нужди и приоритети в СВОМР и ИТСП в сферата на образованието. ПО осигурява мултипликативен ефект за целевата група, допълван от други програми в СВОМР и ИТСП съгласно изискванията на ПО – мерки за приобщаване на ромите в одобрен стратегически документ/общински/областен план. УО на ПО участва в разработването на националните документи за координация по ВОМР и ИТИ, изготвя указания за кандидатстване, оценяване, мониторинг, включително отчетност за маргинализираните групи като роми. УО участва в мониторинга на стратегиите по ИТИ и ВОМР.

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Н/П

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Идентификатор	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	ЕЕСО15	Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	лица	2 507,00	15 237,00
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	SOI 1.4	Брой деца и ученици от предучилищното и училищното	Брой	1 388,00	7 998,00

					образование от уязвими групи, получили подкрепа				
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	SOI 1.5	Педагогически специалисти и непедagogически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи	Брой	30,00	880,00	
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	SOI 1.6	Брой училища обхванати в дейности за десегрегация по програмата	Брой	2,00	58,00	
1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EECO15	Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	лица	12 939,00	78 634,00	
1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 1.4	Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа	Брой	7 613,00	43 866,00	
1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 1.5	Педагогически специалисти и непедagogически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи	Брой	191,00	5 539,00	
1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 1.6	Брой училища обхванати в дейности за десегрегация по програмата	Брой	7,00	287,00	

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Идентификатор	Показател	Мерна единица	Базова линия или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните	Коментари
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	ECCR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	743,00	2020	806,00	УО	
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	SRI 1.2	Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията	брой	548,00	2020	7 198,00	УО	
1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	ECCR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	3 716,00	2020	5 068,00	УО	
1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SRI 1.2	Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1	брой	2 744,00	2020	39 480,00	УО	

					година след участие в операцията							
--	--	--	--	--	----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

2.1.1.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	154. Мерки за подобряване на достъпа на маргинализирани групи като ромите до образование, заетост и за насърчаване на социалното им приобщаване	6 060 189,00
1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	154. Мерки за подобряване на достъпа на маргинализирани групи като ромите до образование, заетост и за насърчаване на социалното им приобщаване	37 128 586,00
1	ESO4.10	Общо			43 188 775,00

Таблица 5: Измерение 2 — Форма на финансиране

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	01. Безвъзмездни средства	6 060 189,00
1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	37 128 586,00
1	ESO4.10	Общо			43 188 775,00

Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	08. ИТИ — Други видове целеви територии	1 827 050,00
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	16. Водено от общностите местно развитие — Други видове целеви територии	1 497 160,00
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	33. Друг подходи — Без целеви територии	2 735 979,00
1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	08. ИТИ — Други видове целеви територии	9 135 250,00

1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	16. Водено от общностите местно развитие — Други видове целеви територии	13 474 440,00
1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	33. Друг подходи — Без целеви територии	14 518 896,00
1	ESO4.10	Общо			43 188 775,00

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	06. Справяне с детската бедност	5 005 130,00
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	10. Справяне с предизвикателствата, установени в европейския семестър	1 055 059,00
1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	06. Справяне с детската бедност	31 853 303,00
1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	10. Справяне с предизвикателствата, установени в европейския семестър	5 275 283,00
1	ESO4.10	Общо			43 188 775,00

Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
1	ESO4.10	ЕСФ+	Преход	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	6 060 189,00
1	ESO4.10	ЕСФ+	По-слабо развити региони	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	37 128 586,00
1	ESO4.10	Общо			43 188 775,00

* По принцип 40 % за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+

2.1.1. Приоритет: 2. МОДЕРНИЗАЦИЯ И КАЧЕСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО

2.1.1.1. Специфична цел: ESO4.6. Насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение — от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето на възрастни, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания (ЕСФ+)

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+:

1. Ефективно прилагане на компетентностния модел чрез въвеждане на училищни методически планове за действие за развитие на ключови компетентности, в т.ч.:

- Модернизиране методите на преподаване и оценяване, адаптиране/разработване и прилагане на компетентностно базирани учебни материали и помагала и осъществяване на междупредметни връзки, вкл. за насърчаване на инициативност и предприемчивост и интегрално свързаната с тях финансова грамотност, социални и граждански компетентности, културна компетентност, умения за учене, за изразяване чрез творчество, за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт;
- Подготовка на изпитни материали за вътрешно и за национално външно оценяване и развитие на система от инструменти за измерване постигането на основни резултати от обучението, вкл. използване на цифрови платформи за проследяване напредъка на отделния ученик, индивидуализация на обучението му и управление на процеса на развиване на знанията и уменията му;
- Целеви обучения за актуализиране на знанията, методическите и практическите умения за повишаване квалификацията на учителите, училищните лидери и РУО експертите за прилагане на компетентностния подход и на ценностно-ориентиран подход в образователния процес, вкл. за повишаване на лидерските умения;
- Изграждане на проактивен и предприемачески начин на мислене, насърчаване на култура на взаимопомощ, спортсменство, трансфер на знания (knowledge transfer) и добри практики; създаване на условия и подкрепа на екипната работа на учителите за разширяване обхвата на училищните методически планове за действие за развитие на ключови компетентности чрез прилагане на концепцията за споделяне на ресурси;
- Изграждане на Професионални учещи се общности.

2. Дигитална трансформация на училищното образование в т.ч. ПОО, чрез:

- Внедряване на иновативни решения в общото училищно образование, вкл. въвеждане на софтуерни решения за анализ и оценяване на образователните резултати, основани на използване на компютърно моделиране, алгоритми и изкуствен интелект; въвеждане на

инструменти за персонализация на ученето; интегриране на наложени платформи за обучение (от разстояние в електронна среда ОРЕС) и надграждане на създадената библиотека с електронни ресурси и съдържание за учене и преподаване;

- Анализ на съществуващите практики, евентуални нормативни промени, обучение и въвеждане на подходящи формати за обмен на опит между учители и училища и надграждане на капацитет за подобряване условията за максимално ефективно преподаване и учене във виртуална среда и виртуални класни стаи, за провеждане на ОРЕС и прилагане на хибридна и смесена форма на обучение (blended learning/1:1 модел);
- Подкрепа на дигиталната трансформация чрез повишаване на дигиталните компетентности и умения на педагогическите специалисти, учениците и родителите чрез обучения и информационни кампании за опасностите в интернет, отрицателния ефект на фалшивите новини и др.;
- Подкрепа за осигуряване на цифрово приобщаване, в т.ч. обучение на ученици от маргинализирани групи, вкл. роми, за придобиване на умения за ОРЕС, осигуряване на технически средства за целите на обучението, като се надграждат мерките по React-EU и др.;
- Надграждане на мерките за създаване на Национална STEM среда по НПВУ чрез подкрепа за практическа работа на ученици в лабораторна среда за натрупване на знания и умения, свързани с природни науки, математика и информатика, добавена виртуална реалност, работа в екип, аналитично и критично мислене, използване на научноизследователски методи и подходи, създаване на практически решения за решаване на проблеми;
- Синхронизиране и консолидация на съществуващите вътрешни информационни системи и бази данни в системата на образованието чрез въвеждане на специализирани софтуерни решения за интегриране, проследяване, анализ и оценяване на ключови данни и индикатори за развитието на образованието;
- Развиване на капацитет на ниво училище, РУО и ключови експерти и ръководители в системата чрез обучения за събиране на данни за образователната система и образователните резултати на учениците и за формулиране на решения на база данни и анализ, експертна подкрепа и осигуряване на нужната техническа безопасност.

ПО ще надгради подкрепата по проекти „Образование за утрешния ден“ и „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“ по ОПНОИР като поставя фокус върху въвеждане на цифрови решения за мониторинг на образователните резултати и персонализиране на образованието; осигуряване на плавен преход от присъствено към дистанционно обучение и обратно, при необходимост; създаване на пълна отворена база данни с образователно съдържание за достъп до висококачествено вътрешно създадено или външно цифрово образователно съдържание; подобряване дигиталните умения за използване и създаване на цифрово образователно съдържание за учители, деца и родители с фокус върху уязвимите групи. Ще се насърчава партньорството между родителите и училищата, между институциите в системата на училищното образование и външни експертни организации. Цифрово учебно съдържание по професионална подготовка в ПОО ще се разработва по Приоритет 3 на ПО.

С оглед очакваното въздействие и предвид COVID-19 кризата е необходимо прилагането на системен подход в изпълнението на предвидените дейности с оглед осигуряване на равен достъп до ОРЕС и национално покритие на интервенциите.

3. Подкрепа за ученици с таланти, като

- Дейности за подготовка на ученици с таланти за участие в регионални кръгове на конкурси, олимпиади и състезания;
- Подпомагане на ученици с таланти за участие в национални кръгове на конкурси, олимпиади и състезания в областта на култура, спорт, STEAM и чужди езици чрез предоставяне на стипендии и провеждане на тренировъчни лагери и летни академии.

Дейностите по ПО са насочени към подготовка на ученици от училища предимно в селски и градски сегрегирани райони, които не са представени или са недостатъчно представени в състезания и олимпиади. Целта е да се насърчат учениците от такива училища да демонстрират таланти в областта на култура, спорт, STEAM и чужди езици и да стимулира стремежа към постигане на по-високи резултати в обучението в училище, за разлика от подкрепата по Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“, насочена към ученици с вече изявени таланти в различни области.

4. Подкрепа за създаване и прилагане на култура за иновации, иновативни детски градини и училища, в т.ч.:

- Разработване и прилагане на иновативни учебни пакети, иновативни инструменти и модели в организацията и съдържанието на обучението в детските градини и училищата, вкл. иновативни методики за оценяване и подобряване на образователните резултати на децата и учениците;
- Обучение на педагогическите специалисти за прилагане на образователни иновации в предучилищното и училищното образование, занимания по интереси на ученици в областта на STEAM и за надграждане на знанията и уменията, насочени към прехода към зелена икономика и допълнителни занимания на деца за разумното и устойчиво ползване на енергия, иновативни методи на преподаване и учене, иновативни модели за оценка на образователните резултати и въвличане на иновативна учебна среда в учебния процес;
- Създаване на мрежи за промяна на образователната среда и насърчаване споделянето на ресурси между детските градини и между училищата;
- Създаване и прилагане на пакет от методи и инструменти за проследяване/ анализ/оценка/мултиплициране на добрите иновационни практики, вкл. създаване на мрежи за споделяне на опит между образователни институции и развиване капацитета им да правят самооценка и да боравят с данни, за да подобрят практиките си;
- Целеви обучения за създаване на образователни нововъведения и основаващи се на съвременни методики като „дизайн мислене“, „световно кафене“ и др., вкл. с участието на родители, деца и ученици за насърчаване на управленското и образователното предприемачество и иновации в предучилищното и училищното образование.

5. Дейности в подкрепа на обновяване и осигуряване качество на работната сила в образованието чрез утвърждаване на алтернативен достъп към учителската професия и чрез подкрепа за новопостъпващи учители и директори на образователни институции, в т.ч.:

- Иновативни пътеки за достъп на висококвалифицирани специалисти до учителската професия, вкл. мерки за преодоляване на административни бариери, възпрепятстващи достъпа им, с цел преодоляване липсата на кадри по учебни предмети и населени места;
- Алтернативни мерки за повишаване интереса на специалисти от различни области към преподавателската дейност в училище;
- Реализиране на подходи за подкрепа и задържане на новопостъпващи учители в предучилищното и училищното образование чрез развиване капацитета на директорите, вкл. новоназначени такива, създаване и реализиране на програми за наставничество на новите

учители и мрежи за обмен на опит между образователни институции.

Дейностите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) при необходимост осигуряват и подобряване на учебната среда в училище. Мерките за повишаване знанията и създаване на умения за преход към зелена икономика са включени в ПО като хоризонтален елемент.

Хоризонталните мерки за приобщаване на маргинализираните групи, вкл. ромите, ще бъдат реализирани чрез прилагане на разработените по ОПНОИР инструментариуми.

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от ПОР:

Деца, ученици и родители, в т.ч. от уязвими и от маргинализирани групи, вкл. роми и лица, търсещи или получили международна закрила, педагогически специалисти и непедagogически персонал, вкл. образователни медиатори.

Участници в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, МК, ММС, институциите в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. частни детски градини и училища, когато е приложимо, обществени съвети в образователни институции, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата, висши училища и научни организации.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от ПОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

В процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Образователната система търси устойчиви и ефективни решения за успешно включване и трайно приобщаване на всяко дете/ученик, независимо от регионалните особености, социално-икономическия статус на семейството и майчиния език. Подкрепата, насочена към образователните институции и участниците в образователния процес (педагогически специалисти, непедagogически персонал, ученици и родители) ще бъдат предвидени и действия, насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията.

Преодоляване на образователните и социално-икономическите неравенства чрез насърчаване на придобиването на дигитални умения, необходими за осъществяването на обучение от разстояние в електронна среда, включително работа с образователни платформи и ресурси за ученици, родители, образователни медиатори, социални работници или помощници на учителя, с което да се гарантира обхващането на ученици от уязвими и от маргинализирани групи, включително роми, в това число на живеещите в малки населени места или в обособени квартали.

Дейностите, свързани с повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, вкл.

образователните медиатори, за работа в мултикултурна образователна среда, ще се осъществяват при спазване на принципа на равенство между мъже и жени.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Н/П

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Н/П

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Идентификатор	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	EECO15	Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	лица	283,00	13 536,00

2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SOI 2.1	Брой подкрепени родители и образователни медиатори	брой	0,00	35 423,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SOI 2.2	Брой училища, въвели методически планове за действие за развитие на ключови компетентности	брой	36,00	240,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SOI 2.3	Брой образователни институции, разработили иновативни обучителни пакети	брой	0,00	25,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SOI 2.4	Участници, придобили умения за преподаване в STEM среда	Брой	974,00	6 494,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SOI 2.5	Участници, които са завършили обучение за подобряване на уменията за работа в образователната система	Брой	49,00	2 012,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SOI 2.6	Брой високо квалифицирани специалисти, които са привлечени към учителската професия чрез алтернативни мерки за достъп	Брой	0,00	31,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SOI 2.7	Брой подкрепени деца и ученици	Брой	2 018,00	61 264,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EEO15	Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	лица	1 412,00	67 681,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 2.1	Брой подкрепени родители и образователни медиатори	брой	0,00	177 116,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 2.2	Брой училища, въвели методически планове за действие за развитие на ключови компетентности	брой	180,00	1 199,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 2.3	Брой образователни институции, разработили иновативни обучителни пакети	брой	0,00	127,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 2.4	Участници, придобили умения за преподаване в STEM среда	Брой	4 870,00	32 468,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 2.5	Участници, които са завършили обучение за подобряване на уменията за работа в образователната система	Брой	243,00	10 057,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 2.6	Брой високо квалифицирани специалисти, които са привлечени към учителската професия чрез алтернативни мерки за достъп	Брой	0,00	157,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 2.7	Брой подкрепени деца и ученици	Брой	10 090,00	306 318,00

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Идентификатор	Показател	Мерна единица	Базова линия или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните	Коментари
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	6 017,00	2020	6 494,00	УО	
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	8 503,00	2020	12 825,00	УО	
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SRI 2.1	Подобрени образователни резултати на подкрепените деца и ученици	процент	10,00	2020	10,00	УО	
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SRI 2.2	Дял на училищата, които изпълняват методически планове за действие с разширена група ключови компетентности 2 години след въвеждането им	процент	80,00	2020	80,00	УО	
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	SRI 2.3	Брой потребители на разработените иновативни обучителни пакети	брой	1 711,00	2020	15 808,00	УО	
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	30 082,00	2020	32 468,00	УО	
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	42 514,00	2020	64 123,00	УО	
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SRI 2.1	Подобрени образователни резултати на подкрепените деца и ученици	процент	10,00	2020	10,00	УО	
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SRI 2.2	Дял на училищата, които изпълняват методически планове за действие с разширена група	процент	80,00	2020	80,00	УО	

					ключови компетентности 2 години след въвеждането им						
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SRI 2.3	Брой потребители на разработените иновативни обучителни пакети	брой	8 557,00	2020	79 041,00	УО	

2.1.1.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	145. Подкрепа за развитието на цифрови умения	14 846 847,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	149. Подпомагане за начално до средно образование (с изключение на инфраструктурата)	15 818 933,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	154. Мерки за подобряване на достъпа на маргинализирани групи като ромите до образование, заетост и за насърчаване на социалното им приобщаване	2 390 390,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	145. Подкрепа за развитието на цифрови умения	74 234 236,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	149. Подпомагане за начално до средно образование (с изключение на инфраструктурата)	79 094 667,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	154. Мерки за подобряване на достъпа на маргинализирани групи като ромите до образование, заетост и за насърчаване на социалното им приобщаване	11 951 952,00
2	ESO4.6	Общо			198 337 025,00

Таблица 5: Измерение 2 — Форма на финансиране

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	01. Безвъзмездни средства	33 056 170,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	165 280 855,00
2	ESO4.6	Общо			198 337 025,00

Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	33. Друг подходи — Без целеви територии	33 056 170,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	33. Друг подходи — Без целеви територии	165 280 855,00
2	ESO4.6	Общо			198 337 025,00

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	01. Принос към „зелени“ умения и работни места и „зелена“ икономика	661 123,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	02. Развитие на цифрови умения и работни места	14 846 847,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	10. Справяне с предизвикателствата, установени в европейския семестър	17 548 200,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	01. Принос към „зелени“ умения и работни места и „зелена“ икономика	3 305 617,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	02. Развитие на цифрови умения и работни места	74 234 236,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	10. Справяне с предизвикателствата, установени в европейския семестър	87 741 002,00
2	ESO4.6	Общо			198 337 025,00

Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
2	ESO4.6	ЕСФ+	Преход	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	33 056 170,00
2	ESO4.6	ЕСФ+	По-слабо развити региони	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	165 280 855,00
2	ESO4.6	Общо			198 337 025,00

* По принцип 40 % за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+

2.1.1. Приоритет: 3. ВРЪЗКА НА ОБРАЗОВАНИЕТО С ПАЗАРА НА ТРУДА

2.1.1.1. Специфична цел: ESO4.5. Подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда, включително чрез валидиране на неформалното и информалното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентности, включително. предприемачески и цифрови умения, също и чрез насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване (ЕСФ+)

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+:

1. Адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда

- Разработване и прилагане на нов Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО), Държавни образователни стандарти (ДОС), учебни планове и програми, национални изпитни програми вкл. междусекторни, по определени сектори и др., чрез използване на Секторни съвети на уменията за съвместна работа между училища и други доставчици на ПОО, бизнеса и др.;
- Въвеждане на пред-професионално обучение, гъвкави пътеки, микро-квалификации и кредити в ПОО с цел мобилност и проходимост между професии, сектори и образователни нива;
- Въвеждане на компетентностни профили на учители и преподаватели по професионална подготовка и обучението им по специфични за професията умения;
- Съвместно разработване и въвеждане на образователни материали по професионална подготовка за важни за икономиката на региона и пазара на труда сектори с иновативно цифрово учебно съдържание, използване на изкуствен интелект, виртуална реалност и смесено обучение (blended learning).

ПО ще се допълва от дейностите по ПРЧР за създаване на тристранни секторни фондове за квалификация и преквалификация на работната сила чрез прилагане на актуализираните по ПО, СППОО, ДОС и др. при професионално обучение на заети лица от тези фондове.

Приоритет 3 ще подкрепя дигитално образователно съдържание по професионална подготовка, а Приоритет 2 - по общообразователна подготовка в ПОО.

2. Подкрепа за развитие на умения за професиите на настоящето и бъдещето

- Участие на преподаватели по професионална подготовка от бизнеса, науката, публичния и неправителствения сектор и на млади учители в допълнителните занимания по професионална подготовка, менторски и въвеждащи модулни обучения за включването им в ПОО;
- Квалификация на учители по професионална подготовка чрез специализирани обучения, свързани с прехода към цифрова и зелена икономика, синия растеж, индустрия 5.0, ИСИС;

- Подобряване на трансверсалните и ключовите компетентности по професионална подготовка на учениците, предприемачески умения и др. с участие на работодатели; преодоляване на дефицити по общообразователни предмети;
- Кариерно и професионално ориентиране на ученици, информационни кампании за повишаване привлекателността на ПОО и засилване връзката ученици/родители-работодатели-училище-местна власт;
- Допълнителна професионална подготовка чрез подкрепа за учебно-тренировъчни фирми и допълнителни практики в реална работна среда.

3. Подкрепа за Центровете за високи постижения в ПОО

- Разработване на училищни учебни планове и програми;
- Прилагане на иновативни методи на преподаване и учене: проектно-ориентирано обучение, междудисциплинарен подход, стажове, практики, инкубатори за предприемачи и др. за придобиване на високо-технологични умения;
- Продължаваща квалификация на учители и преподаватели в партньорство с бизнеса и ВУ чрез провеждане на формати „бизнесът обучава“, майсторски класове с топ-преподаватели, бизнес и научни академии с изявени специалисти;
- Идентифициране потребностите и организиране на план-приема в ЦВП; прилагане на индикаторна рамка за качество и анкетни проучвания от механизма за проследяване на завършващите ученици;
- Партньорства с ВУ, научни и изследователски организации и бизнеса, развиващи дейност в сходни области и професионални направления, за ориентиране към НИРД на учениците чрез школи, съвместни проекти и др.;
- Дейности за информация и комуникация, състезания по професии, Седмица на професионалните умения и др.;
- Подкрепа за международно сътрудничество с други ЦВП в ПОО чрез ползване на платформи за онлайн учебно съдържание, съвместни учебни програми или практики и др., осигуряване на синергия с „Еразъм+“, в т. ч. чрез допълваща подкрепа.

НПВУ ще подкрепи ремонт/оборудване на ЦВП, а успоредно по ПО ще се реализират меките мерки. Дейностите за идентифициране потребностите и прилагане на механизъм за проследяване на завършващите ученици ще се допълват от предвидените в ПРЧР инструменти и модели за стратегическа оценка на потребностите от работна сила.

4. Развитие на дуалната система на обучение в ПОО, в т.ч.

- Допълнителна професионална подготовка за ученици, информационни кампании, обучения на учители и наставници, кариерно ориентиране, пробно стажуване с фокус цифрова, зелена икономика, син растеж, индустрия 5.0 и ИСИС.

5. Въвеждане на форми на дуално обучение в приложими специалности във висшето образование, в т.ч.:

- Създаване на условия за въвеждане на дуално обучение във ВО, отчитайки международния опит, нагласите на бизнеса и ВУ чрез подготовка на нормативни документи, ръководства, учебни материали, образци на споразумения между ВУ, работодатели и обучаеми, с участие на социалните партньори;
- Пилотно въвеждане на дуално обучение във ВО и други форми за съвместно обучение (инкубатори, пре-акселератори, менторски програми, иновационни лагери, и др.) в пилотни области като напр. технически, компютърни, инженерни науки, с участие на работодатели. Обучения

за преподаватели и наставници.

6. Професионално ориентиране на студентите чрез практики и развитие на предприемачески умения, в т.ч.:

- Внедряване на система за проследяване на дипломираните висшисти, подкрепа на клубовете на завършилите, създаване на платформа за обмен на опит и подкрепа;
- Обучение на преподаватели във ВУ за повишаване проектната компетентност за работа в европейски и други проекти и мрежи, вкл. в мултикултурна и многоезикова среда; за въвеждане на образователни програми за насърчаване предприемачеството и уменията за работа на студентите, чрез организиране на интер-, между- и трансдисциплинарни студентски екипи в партньорство между ВУ, бизнеса и неправителствения сектор;
- Обучение на студенти за формиране на предприемачески нагласи, умения и компетентност, в т.ч. финансова грамотност, управление на проекти, вкл. зелени технологии, биоикономика и здраве, и др.;
- Насърчаване на образователното предприемачество и иновациите във ВУ, стимулиране на социално ангажираните дейности на студентите и преподавателите чрез създаване на клубове за социално предприемачество и иновации, програми за подпомагане на стартап компании на студенти и подкрепа за стартиране на собствен бизнес или друг вид предприемаческа дейност от страна на студенти, докторанти и преподаватели във ВУ, актуализиране на учебни програми за развиване на умения за образователно/социално предприемачество и др.
- Провеждане на допълнителни студентски практики във ВУ, научни организации и работодатели, на база оценка на кариерното ориентиране на студентите.

7. Утвърждаване на компетентностния подход по важни за икономиката на региона и пазара на труда професионални направления, в партньорство с бизнеса, разширяване на дигиталните компетентности и дигиталното образователно съдържание във ВО, чрез:

- Въвеждане на компетентностно базирани съвместни програми, вкл. за продължаващо обучение между ВУ и работодателите – интердисциплинарни, със споделени ресурси с издаване на съвместни дипломи, чрез засилване на интердисциплинарния подход при подготовка на учебни планове и програми, включване на преподаватели от различни научни области и професионални направления, включително за съвместно обучение на студенти между ВУ и научни организации;
- Въвеждане на електронно базирани програми и дигитално образователно съдържание, дигитални библиотеки и ресурси на ниво ВУ;
- Краткосрочна мобилност и стажове на студенти и преподаватели във ВУ и научноизследователски организации за повишаване квалификацията и обмяна на опит във връзка с нововъведените съвместни и дигитални програми чрез допълняемост с „Еразъм+“ и фокус върху студенти от уязвими групи;
- Развиване на дигиталните и специализираните чуждоезикови умения на студенти и преподаватели чрез допълнителни обучения;
- Привличане на преподаватели от чужбина и на изявени учени и практики от бизнеса и публичната администрация в академичните часове;
- Прилагане на модел за валидиране на резултати от предходно неформално и информално учене, съвместно с бизнеса, основан на дневния ред на ЕПВО.

8. Достъп на уязвими групи, групи в неравностойно положение и непедagogически персонал до ВО

- Обучения на непедagogически персонал със средно образование, вкл. образователни медиатори, ученици от трудно достъпни и слабо развити райони и от уязвими групи за кандидатстване във ВУ; осигуряване на учебни материали за кандидатстване и др., популяризиране възможностите за прием и обучение във ВУ чрез информационни и доброволчески кампании, „отворени врати“ и др.;
- Внедряване на модели за социално включване и адаптация на различни групи студенти, менторство/тьюторство, работа с представители на академичната и студентската общност и др.

Ще се осигури балансирано териториално разпределение, насърчаващо участието на регионални ВУ, които обучават студенти по важни за икономиката на региона и пазара на труда професионални направления. Актуализирането на учебни планове и програми ще бъде с фокус знания и умения за преход към зелена икономика.

Дейностите за дистанционни програми и дигитално образователно съдържание ще допълват мерките в Приоритет 2 на ПНИИДИТ за прилагане на модерни системи за управление и контрол във ВУ и създаване на облачна система за обмен на данни между електронни платформи и ресурси на национално ниво.

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР:

Ученици, педагогически специалисти, непедagogически персонал, в т. ч. образователни медиатори, преподаватели по професионална подготовка, наставници, родители, студенти, докторанти, преподаватели във висшето образование, представители на маргинализирани групи, вкл. хора с увреждания и роми, деца и ученици търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи;

Висши училища, БАН, ССА, научни организации с акредитация за провеждане на обучение в образователната и научна степен "доктор", МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, училища, обучаващи в гимназиален етап на средно образование, в т.ч. частни училища, когато е приложимо;

Работодатели, национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, браншови и професионални организации, Национална агенция за професионално образование и обучение, общини, НПО.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Предвидените дейности по процедурата по СЦ са насочени към гарантиране на

равенството, приобщаването и недискриминацията.

При изпълнението на дейностите по СЦ с фокус към маргинализирани групи, групи в риск и роми се предвижда предоставяне на възможности за интегриран подход за преодоляване на бариерите пред обучението – социални и учебни дефицити, мерки за предотвратяване на отпадане, осигуряване на гъвкави пътища за връщане към обучението и възможности за по-индивидуализирано обучение, мостови програми и по-кратки пътеки към пазара на труда. Преодоляването на всички форми на дискриминация, неравенство и неравностойно положение по отношение на достъпа до образование ще бъде осигурено чрез създаване на условия за включване във висшето образование на ученици и лица в неравностойно социално-икономическо положение (от маргинализирани групи, вкл. хора с увреждания и роми), в т.ч. на живеещите в селски или сегрегирани райони. Специален фокус ще има и върху достъпа до висше образование на образователните медиатори, като по този начин бъдат насърчени да станат педагози/психолози/социални работници. Така ще се допринесе за решаване на един от най-големите дефицити по отношение на образователното включване – повече учители-роми (турци и т.н.), които могат да са силен мотивиращ фактор за преодоляване на предразсъдъците в образователната система срещу уязвими и маргинализирани групи, в т.ч. хора с увреждания и роми и повишаване на доверието им към системата. При подготовката и изпълнението на дейностите ще се предвиждат и специални мерки за гарантиране на достъпност за хората с увреждания, включително в контекста на информационните и комуникационни технологии.

При прилагането на мерките по СЦ, с които ще осигури подкрепа за достъпа до висше образование за по-широк кръг млади хора и ще подобрят условията за реализацията им на пазара на труда, ще се гарантира спазването на принципа за равенството между мъжете и жените.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Дейностите ще се реализират чрез централизиран подход и/или конкурентни процедури. Дейността, свързана с развитие на дуалната система на обучение в ПОО, с оглед установената необходимост от по-широко партньорство на регионално ниво, ще се изпълнява чрез подхода за Интегрирани териториални инвестиции. Конкретните нужди и операции на местно и регионално ниво ще бъдат определени в Интегрираните териториални стратегии за развитие (ИТСР) на регионите за планиране от ниво 2, одобрени от регионалните съвети за развитие. Определената дейност по програмата в рамките на подхода ИТИ ще се реализира въз основа на интегрирани концепции, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни (общини, НПО, образователни институции, работодатели и т.н.), с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия. Всяка концепция ще включва набор от взаимосвързани и допълващи се проекти/проектни идеи, насочени към територия с общи характеристики и/или потенциал за развитие, включващи най-подходящата комбинация от ресурси и мерки, които да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна цел или приоритет от интегрираната териториална стратегия на района. По този начин идентифицираните проекти по ПО в рамките на концепция за ИТИ ще се осъществяват координирано с проектите по другите програми, предоставящи финансиране по концепцията.

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от РОР

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от РОР

Предвижда се използване на финансови инструменти (ФИ), които да насърчат потенциалните целеви групи да инвестират в предприемачески умения чрез по-лесен достъп до финансови ресурси, при по-изгодни условия. В резултат на предварителната оценка за прилагане на ФИ по ПО е идентифицирана дейност за Подкрепа за стартиране на собствен бизнес или друг вид предприемаческа дейност от страна на студенти и докторанти с участието на преподаватели във висшите училища, с цел самонаемане и бърз и фокусиран преход от висше образование към заетост. Предвижда се ФИ да включва дялови финансови продукти под формата на капиталови и квази-капиталови инвестиции и дългови финансови продукти под формата на заеми и гаранции. Не се предвижда комбинация с други форми на подкрепа. ФИ в сферата на образованието, с финансиране от ЕСФ+, ще се прилага за първи път в рамките на ПО и е подходящо да се предприеме разумен подход при планиране на средствата. Фондът на фондовете, управляван от Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД, е структурата на национално ниво, която ще продължи да бъде отговорна за управлението на ФИ, съфинансирани от ЕСИФ през програмния период 2021-2027.

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от РОР и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Идентификатор	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	EECO05	Заети, включително самостоятелно заети	лица	113,00	1 318,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	EECO09	Участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниско	лица	1 741,00	17 449,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	EECO10	Участници със средно или образование след средното образование	лица	2 949,00	26 466,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	EECO11	Участници с висше образование	лица	0,00	1 738,00

3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	EEO015	Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	лица	243,00	2 106,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	SOI 3.1	Брой професионални училища, въвели модернизиран учебни програми по професионална подготовка	Брой	9,00	58,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	SOI 3.2	Брой подкрепени Центрове за високи постижения	Брой	0,00	4,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	SOI 3.3	Брой училища въвели дуална система на обучение	Брой	2,00	24,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	SOI 3.4	Брой висши училища, въвели дуална форма на преподаване	Брой	0,00	1,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EEO05	Заети, включително самостоятелно заети	лица	640,00	7 330,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EEO09	Участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниско	лица	8 897,00	91 105,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EEO10	Участници със средно или образование след средното образование	лица	6 565,00	58 909,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EEO11	Участници с висше образование	лица	0,00	3 870,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EEO15	Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	лица	915,00	8 656,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 3.1	Брой професионални училища, въвели модернизиран учебни програми по професионална подготовка	Брой	49,00	326,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 3.2	Брой подкрепени Центрове за високи постижения	Брой	0,00	20,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 3.3	Брой училища въвели дуална система на обучение	Брой	6,00	135,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 3.4	Брой висши училища, въвели дуална форма на преподаване	Брой	0,00	4,00

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична	Фонд	Категория	Идентификатор	Показател	Мерна	Базова линия	Референтна	Целева	Източник	Коментари
-----------	------------	------	-----------	---------------	-----------	-------	--------------	------------	--------	----------	-----------

	цел		регион			единица	или референтна стойност	година	стойност (2029 г.)	на данните	
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	EECR02	Участници, които при напускане на операцията са ангажирани с образование или обучение	лица	686,00	2020	1 103,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	435,00	2020	1 318,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	218,00	2020	1 142,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	1 431,00	2020	1 686,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	EECR04	Участници, които при напускане на операцията имат работа	лица	4 470,00	2020	6 302,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	SRI 3.1	Ученици и студенти, започнали да търсят работа	брой	3 000,00	2020	8 665,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	SRI 3.1	Ученици и студенти, започнали да търсят работа	брой	2 792,00	2020	4 144,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	SRI 3.2	Брой студенти, които се обучават в дуална форма	брой	371,00	2021	433,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	SRI 3.3	Участници, които остават в образование	брой	17 658,00	2020	19 821,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	SRI 3.4	Брой подкрепени стартиращи фирми	брой	36,00	2020	70,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EECR02	Участници, които при напускане на операцията са ангажирани с образование или обучение	лица	3 890,00	2020	6 113,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити	EECR03	Участници, които при напускане на операцията	лица	2 465,00	2020	7 330,00	УО	

			региони		получават квалификация						
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	484,00	2020	2 541,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	3 185,00	2020	3 752,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EECR04	Участници, които при напускане на операцията имат работа	лица	25 330,00	2020	34 933,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SRI 3.1	Ученици и студенти, започнали да търсят работа	брой	17 000,00	2020	48 033,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SRI 3.1	Ученици и студенти, започнали да търсят работа	брой	6 216,00	2020	9 222,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SRI 3.2	Брой студенти, които се обучават в дуална форма	брой	1 855,00	2021	2 162,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SRI 3.3	Участници, които остават в образование	брой	39 302,00	2020	44 118,00	УО	
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SRI 3.4	Брой подкрепени стартиращи фирми	брой	80,00	2020	157,00	УО	

2.1.1.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	145. Подкрепа за развитието на цифрови умения	7 101 507,00

3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	149. Подпомагане за начално до средно образование (с изключение на инфраструктурата)	13 507 206,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	150. Подпомагане за висшето образование (с изключение на инфраструктурата)	47 932 577,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	154. Мерки за подобряване на достъпа на маргинализирани групи като ромите до образование, заетост и за насърчаване на социалното им приобщаване	2 234 241,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	145. Подкрепа за развитието на цифрови умения	20 585 829,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	149. Подпомагане за начално до средно образование (с изключение на инфраструктурата)	73 546 514,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	150. Подпомагане за висшето образование (с изключение на инфраструктурата)	113 610 987,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	154. Мерки за подобряване на достъпа на маргинализирани групи като ромите до образование, заетост и за насърчаване на социалното им приобщаване	11 828 939,00
3	ESO4.5	Общо			290 347 800,00

Таблица 5: Измерение 2 — Форма на финансиране

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	01. Безвъзмездни средства	66 650 792,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	02. Подпомагане чрез финансови инструменти: капиталови и квазикапиталови средства	2 062 369,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	03. Подпомагане чрез финансови инструменти: заем	1 031 185,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	04. Подпомагане чрез финансови инструменти: гаранция	1 031 185,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	210 391 397,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	02. Подпомагане чрез финансови инструменти: капиталови и квазикапиталови средства	4 590 436,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	03. Подпомагане чрез финансови инструменти: заем	2 295 218,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	04. Подпомагане чрез финансови инструменти: гаранция	2 295 218,00
3	ESO4.5	Общо			290 347 800,00

Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	08. ИТИ — Други видове целеви територии	5 481 150,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	33. Друг подходи — Без целеви територии	65 294 381,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	08. ИТИ — Други видове целеви територии	31 059 850,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	33. Друг подходи — Без целеви територии	188 512 419,00
3	ESO4.5	Общо			290 347 800,00

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	01. Принос към „зелени“ умения и работни места и „зелена“ икономика	3 538 777,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	02. Развитие на цифрови умения и работни места	7 101 507,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	10. Справяне с предизвикателствата, установени в европейския семестър	60 135 247,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	01. Принос към „зелени“ умения и работни места и „зелена“ икономика	10 978 613,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	02. Развитие на цифрови умения и работни места	20 585 829,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	10. Справяне с предизвикателствата, установени в европейския семестър	188 007 827,00
3	ESO4.5	Общо			290 347 800,00

Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
3	ESO4.5	ЕСФ+	Преход	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	70 775 531,00
3	ESO4.5	ЕСФ+	По-слабо развити региони	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	219 572 269,00
3	ESO4.5	Общо			290 347 800,00

* По принцип 40 % за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+

2.1.1.1. Специфична цел: ESO4.7. Насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения в зависимост от нуждите на пазара, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност (ЕСФ+)

2.1.1.1.1. Интервенции на фондове

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

Свързаните типове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+:

1. Подкрепа за развитие на академичния състав във висшите училища и научните организации, включително повишаване на интереса и подобряване на условията за докторски програми, свързани с потребностите на пазара на труда, чрез подкрепата на модулни програми за следните групи дейности:

1.1. Повишаване на капацитета и уменията на академичния състав – например аналитични, социални, презентационни, бизнес умения, умения за работа в международна и мултикултурна среда и мрежи, умения за креативно и критично мислене, комуникативност, работа в екип, лидерство и за повишаване качеството и приложимостта на предлаганите докторски програми и отварянето им за международно сътрудничество и участието в национални и международни образователни мрежи (вкл. „европейски университети“), както и повишаване на знанията им по хоризонтални въпроси като Индустрия 5.0, зеления преход, синия растеж и ИСИС, с оглед интегрирането им в учебния процес;

1.2. Подкрепа за създаване и развитие на докторантски училища/школи, насочени към конкретни нужди на работодатели/пазара на труда, в т.ч.:

- подготовка на курсове за докторанти (вкл. мултидисциплинарни),
- осигуряване на обучения за придобиване на умения и компетентности, в т.ч. изготвяне на литературна справка, методики за провеждане на проучвания;
- работа с електронни бази данни, библиографска и цитатна справка, умения за академично писане и презентиране, подкрепа за публикации в национални и международни издания, необходими за провеждане на съответната докторантура;
- участие в семинари, курсове във връзка с изискванията за обучение на докторантите;
- създаване на електронно съдържание на съвременни системи за електронно и дистанционно обучение на докторантите.

1.3. Подкрепа за проектна докторантура, насочена към

- Подпомагане на професионалното развитие на докторанти за провеждане на докторантури, пряко свързани с актуални потребности на конкретни икономически сектори, бизнеси и работодатели, публични институции и научни организации.

Чрез комбинацията от модули всяко висше училище/научна организация ще може да получи подкрепа на базата на конкретните идентифицирани нужди и целите за развитие, включително за засилване на интернационализацията, връзката с бизнеса и науката и подмладяване на академичния състав.

Фокусът ще бъде насочен към докторантури, които са обосновани през съществуващата заетост на докторанта и бъдещото му кариерно развитие при съответния работодател или през конкретна нужда на работодател за развитие на научноизследователския потенциал в съответното предприятие/център/институция.

Чрез подкрепата за модула за подкрепа на проектна докторантура ще се отговори на предвижданите промени в Закона за висшето образование, ще се насърчи сътрудничеството с бизнеса и науката и ще се повиши нивото на практическа приложимост на докторските програми.

Фокусът на всички дейности ще бъде насочен към Индустрия 5.0, зеления преход, син растеж и областите на ИСИС, но същевременно и към регионалните потребности.

В разработването на курсове за докторанти се предвижда активното участие на представители на бизнеса с оглед осигуряване на съответствие на обучението на докторанти с регионалните нужди на пазара на труда. Съвместното преподаване на курсове за обучение на докторанти от две или повече висши училища/научни организации ще осигури възможност за по-широкото прилагане на концепцията за споделяне на ресурси и създаването на мрежи между висшите училища и научните организации.

В критериите за избор при изпълнението на подкрепата за проектната докторантура ще бъдат взети условия от следния тип: доказване, че докторантурите оказват влияние върху подобряването на качеството и значимостта на системата на пазара на труда, насочване към определени, дефинирани съвместно с бизнеса, науката и публичния сектор професионални области, отчитане на демографските тенденции на преподавателите във ВУ/НО и необходимостта от подобряване на привлекателността на професията.

Дейностите ще се реализират чрез конкурентен подбор на проектни предложения.

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от РОР:

Докторанти, академичен състав на висшите училища и научните организации

Висши училища, научни организации с акредитация за провеждане на обучение в образователната и научна степен "доктор", национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от РОР и член 6 от Регламента за ЕСФ+

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Н/П

Междурегионални трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Неприложимо

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP и член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Идентификатор	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
3	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	ЕЕСО11	Участници с висше образование	лица	37,00	185,00
3	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	SOI 3.5	Брой докторантски училища	Брой	3,00	15,00
3	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити	ЕЕСО11	Участници с висше	лица	82,00	409,00

			региони		образование				
3	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 3.5	Брой докторантски училища	Брой		6,00	32,00

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Идентификатор	Показател	Мерна единица	Базова линия или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните	Коментари
3	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	116,00	2020	93,00	УО	
3	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	EECR03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	лица	259,00	2020	207,00	УО	

2.1.1.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията

Позоваване: член 22, параграф 3, буква г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
3	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	150. Подпомагане за висшето образование (с изключение на инфраструктурата)	7 410 488,00
3	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	150. Подпомагане за висшето образование (с изключение на инфраструктурата)	16 494 312,00
3	ESO4.7	Общо			23 904 800,00

Таблица 5: Измерение 2 — Форма на финансиране

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
3	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	01. Безвъзмездни средства	7 410 488,00
3	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	16 494 312,00

3	ESO4.7	Общо			23 904 800,00
---	--------	------	--	--	---------------

Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
3	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	33. Друг подходи — Без целеви територии	7 410 488,00
3	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	33. Друг подходи — Без целеви територии	16 494 312,00
3	ESO4.7	Общо			23 904 800,00

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
3	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	10. Справяне с предизвикателствата, установени в европейския семестър	7 410 488,00
3	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	10. Справяне с предизвикателствата, установени в европейския семестър	16 494 312,00
3	ESO4.7	Общо			23 904 800,00

Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
3	ESO4.7	ЕСФ+	Преход	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	7 410 488,00
3	ESO4.7	ЕСФ+	По-слабо развити региони	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	16 494 312,00
3	ESO4.7	Общо			23 904 800,00

* По принцип 40 % за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+

2.2. Приоритети за техническа помощ

2.2.1. Приоритет за техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от РОР: 4. ПРИОРИТЕТ ЗА ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ

Позоваване: член 22, параграф 3, буква д) от РОР

2.2.1.1. Интервенция на фондовете

Съответните видове действия — член 22, параграф 3, буква д), точка i) от РОР

За успешното изпълнение на Техническата помощ през периода 2021 – 2027 ще се ползва натрупаният опит и добрите практики и подходи в програмирането, изпълнението, наблюдението, контрола и оценката през програмен период 2014 – 2020. Инвестициите ще бъдат допълвани от техническа помощ от външни източници и инструменти, отчитайки позитивния ефект от обмен на опит и други добри практики. Чрез реализиране на предвидените мерки ще се постигне по-добро административно управление на ПО, а оттам и по-ефективно оползотворяване на средствата от ЕС, което ще рефлектира върху развитието на подкрепените по програмата политики. По ПО ще се развиват капацитетът на УО и бенефициентите с оглед целите на политиката на ПО, а по Програма Техническа помощ хоризонтално ще се подпомагат обученията на УО и ключовите бенефициенти и външни заинтересовани страни по отношение на държавни помощи, одит, обществени поръчки, предотвратяването и разкриването на измами, корупция и конфликти на интереси, в съответствие с посоченото в раздел 9, точка 3 от Споразумението за партньорство с България.

За постигане на заложените цели ще се прилагат адекватни и своевременни действия в следните основни направления:

1. Подкрепа за подобряване административния капацитет на УО и осигуряване на външна експертиза, свързана с планирането, управлението, изпълнението, наблюдението и контрола на ПО, в т. ч.:

- Финансиране на разходите за възнаграждения, включително допълнителни възнаграждения за постигнати резултати за служители, изпълняващи функции по планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката, осигуряването на информация и публичност и контрол на ПО, в т.ч. свързаните с тях осигурителни вноски и други дължими според действащото национално законодателство доплащания;
- Провеждане на и участие в обученията, работни посещения, семинари, работни срещи, обмяна на опит и добри практики и др. присъствени и дистанционни / онлайн форми на служителите на УО и други структури, подпомагащи изпълнението на ПО, с цел осигуряване и поддържане на високи нива на компетентност;
- Подпомагане капацитета на УО чрез осигуряване на допълнителна експертиза и обучение за развиване на умения в сферата на информационните технологии, стратегическо планиране, ефективно организиране на работните процеси, услуги, подпомагащи дейностите по изпълнение на ПО, и др.;
- Набиране, обобщаване и анализ на информация и статистически данни, подготовка на доклади и документи, провеждане на изследвания и осъществяване на други дейности, насочени към подкрепа на изпълнението на функциите на УО;

- Осигуряване на материалната база, техническото оборудване, информационните системи и софтуерните програми, необходими за управлението на ПО;
- Подкрепа за дейностите за управление и изпълнение на ПО, включително наблюдението, контрола;
- Дейности, свързани с приключване на програмен период 2014-2020, както и с подготовката на програма за следващия програмен период 2028-2034 г.;
- Логистично и техническо обезпечаване при провеждане на заседанията на Комитета за наблюдение на ПО;
- Други дейности, свързани с обезпечаване на изпълнението на ПО.

Чрез тези мерки се очаква постигане на ефективно и ефикасно управление на ПО, повишаване на квалификацията и мотивацията на служителите и надграждане на експертния капацитет на УО.

2. Подкрепа за подобряване административния капацитет на УО за извършване на вътрешни оценки на процедурите, изпълнявани по ПО и осигуряване на външна експертиза за извършване на оценки на ПО, в т. ч.:

- Засилване на капацитета на УО за изготвяне на вътрешни тематични оценки, вкл. за изготвяне на ad hoc оценки на изпълняваните по ПО процедури чрез обучения на работните групи за вътрешни оценки и обмяна на опит за използване на подходящи инструменти;
- Осигуряване на външна експертиза, вкл. и подготовка на експертни доклади, анализи, проучвания, изследвания и оценки на ниво програма и операция, свързани с управлението на ПО, в т.ч.:

o Извършване на оценки на процедурите по ОПНОИР по отношение на използването на средствата по линия на REACT-EU съгласно чл. 92б), параграф 12 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;

o Извършване на оценка на въздействието на прилаганите мерки при изпълнение на ПО с оглед прецизиране на критериите за подбор на операции, надграждането на вече реализирани операции и постигането на максимален ефект и подобрения на ключови индикатори при планирането и одобрението на бъдещи операции – в областта на:

§ приобщаващото образование;

§ дигитализация и прилагане на компетентностния модел в образованието;

§ професионалното образование и обучение;

§ висшето образование;

§ социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите и подход отдолу-нагоре;

§ подкрепата във връзка с целевите действия за борба с детската бедност;

§ качеството и съответствието на образованието с пазара на труда.

За целта ще се прилага интегриран подход с участието на УО, бенефициентите и други заинтересовани страни.

o Извършване на оценка на ПО въз основа на един или няколко критерия: ефективност, ефикасност, относимост, съгласуваност и добавена

стойност от ЕС. При необходимост, оценките могат да обхващат и други приложими критерии като приобщаване, недискриминация и видимост. Чрез тези мерки се очаква засилване на капацитета в УО за извършване на качествени вътрешни тематични оценки. Ще се осигури извършването на необходимите оценки чрез външна експертиза с цел повишаване на качеството на планирането и изпълнението на операциите по ПО.

3. Подкрепа за подобряване административния капацитет на бенефициентите и потенциалните бенефициенти, в т.ч.:

- Организация на и осигуряване на участие в обучения, информационни дни, кръгли маси, практически семинари, работни срещи и други форми за повишаване информираността, знанията и уменията на бенефициентите (по ПО и по други програми на ЕС като Хоризонт Европа и Еразъм+) и техните партньори, както и на потенциалните бенефициенти;
- Стратегическа подкрепа за повишаване капацитета на ключови бенефициенти и партньори по системни операции въз основа на анализ на трудностите, които са срещнати през предходния програмен период (вкл. прилагане на процедури по ЗОП), като например обучения, вкл. споделяне на опит с други държави членки на ЕС, за: разработване, управление, изпълнение и осигуряване на устойчивост на проекти по ПО; стратегическо планиране и разработване на системни операции на базата на доказателства за ефективността им и работа с данни за потребностите и потенциалните ефекти от определени мерки; извършване на оценка на въздействието на приноса на ЕСФ+ чрез изпълнението на проектите по ПО;
- Засилване на капацитета на МОН за планиране, разработване и наблюдение във връзка с операциите от стратегическо значение, включително технологично консултиране относно системите/платформите за мониторинг на проектите с конкретен бенефициент МОН, използване на инструменти, като логическа рамка, теория на промяната, на база на задълбочен анализ на нуждите, и ежегоден мониторинг на изпълнението чрез провеждане на независими проучвания; обучение на членовете на експертни групи за подпомагане на дейностите за мониторинг и оценка на операциите от стратегическо значение;
- Обучения за изграждане на капацитет на МОН като ключов бенефициент за мониторинг на данни, както и за информация и публичност;
- Обучения за членовете на Комитета за наблюдение на ПО чрез семинари по теми, определени след проучване на нуждите на членовете (напр. европейско и национално законодателство по ЕСИФ, опростени варианти на разходите, държавни помощи/De minimis и др.).

С дейностите се цели повишаване на капацитета на бенефициентите за участие в ПО, за подготовка на качествени проектни предложения, успешно изпълнение и отчитане. Инвестициите ще подкрепят капацитета на ключови бенефициенти и техните партньори с оглед подготовката и успешното реализиране на предвидените стратегически операции по ПО, както и на членовете на КН за качествено изпълнение на функциите им.

4. Подкрепа за публичността на програмата, в т.ч.:

- Изпълнение на мерките, заложи в Комуникационния план на ПО, и изпълнение на изискванията за прозрачност на изпълнението на фондовете и комуникация на програмите, заложи в РОР;
- Организиране на публични събития; изработка и разпространение на рекламни-информационни материали; работа със средствата за масово осведомяване; разработване и разпространение на аудио-визуални формати; външна реклама; комуникация със заинтересованите страни в онлайн среда, вкл. чрез социалните мрежи; разработване и провеждане на комуникационни и разяснителни кампании сред заинтересованите страни и потенциални бенефициенти по ПО (образователни институции, социално-икономически партньори, НПО) за

популяризиране на подхода ИТИ и мерките, подкрепени чрез финансови инструменти; придобиване на лицензионни и авторски права; провеждане на социологически проучвания и др.;

- Други дейности, свързани с изпълнение на мерките за прозрачност и комуникация.

Чрез предвидените дейности ще се осигури популяризиране и прозрачност при изпълнението на ПО, повишаване на информационната осведоменост на целевите групи и бенефициентите, разпространение на информация за постигнатите резултати и добрите практики, за приноса на ЕСФ+ и ще бъде насърчено кандидатстването за финансиране по програмата.

Основните целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP:

Служители на УО, изпълняващи функции по планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката, осигуряването на информация и публичност и контрол на ПО;

Други структури, подпомагащи изпълнението на ПО, с цел осигуряване и поддържане на високи нива на компетентност, вкл. членове на Комитета за наблюдение на ПО;

Бенефициентите по ПО и техните партньори, както и потенциалните бенефициенти;

Ключови бенефициенти и партньори по системни операции по ПО: МОН, в т.ч. Регионални управления по образование и второстепенните му разпоредители с бюджет, училища (общообразователни и професионални), детски градини, висши училища.

2.2.1.2. Показатели

Позоваване: член 22, параграф 3, буква д), точка ii) от POP

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Фонд	Категория регион	Идентификатор	Показател	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
ЕСФ+	Преход	SOI 4.1	Брой участия на лица от УО в обучения и работни посещения	брой	39,00	157,00
ЕСФ+	Преход	SOI 4.2	Извършени оценки на програмата, анализи и проучвания	брой	0,00	2,00
ЕСФ+	Преход	SOI 4.3	Обучени представители на бенефициенти/партньори/целеви групи и на потенциални бенефициенти/партньори/целеви групи	брой	195,00	779,00
ЕСФ+	Преход	SOI 4.4	Участници в събития по програмата	брой	67,00	267,00

ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 4.1	Брой участия на лица от УО в обученията и работни посещения	брой	197,00	787,00
ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 4.2	Извършени оценки на програмата, анализи и проучвания	брой	2,00	7,00
ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 4.3	Обучени представители на бенефициенти/партньори/целеви групи и на потенциални бенефициенти/партньори/целеви групи	брой	973,00	3 893,00
ЕСФ+	По-слабо развити региони	SOI 4.4	Участници в събития по програмата	брой	333,00	1 333,00

2.2.1.3. Ориентировъчно разпределение на програмираните средства (ЕС) по вида на интервенцията

Позоваване: член 22, параграф 3, буква д), точка iv) от POP

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
4	ЕСФ+	Преход	179. Информация и комуникации	495 833,00
4	ЕСФ+	Преход	180. Подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол	4 659 333,00
4	ЕСФ+	Преход	181. Оценка и проучвания, събиране на данни	630 667,00
4	ЕСФ+	Преход	182. Укрепване на капацитета на органите на държавите членки, бенефициерите и съответните партньори	583 333,00
4	ЕСФ+	По-слабо развити региони	179. Информация и комуникации	2 479 167,00
4	ЕСФ+	По-слабо развити региони	180. Подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол	23 296 667,00
4	ЕСФ+	По-слабо развити региони	181. Оценка и проучвания, събиране на данни	3 153 333,00
4	ЕСФ+	По-слабо развити региони	182. Укрепване на капацитета на органите на държавите членки, бенефициерите и съответните партньори	2 916 667,00
4	Общо			38 215 000,00

Таблица 7: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+

Приоритет	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
4	ЕСФ+	Преход	09. Не е приложимо	6 369 166,00

4	ЕСФ+	По-слабо развити региони	09. Не е приложимо	31 845 834,00
4	Общо			38 215 000,00

Таблица 8: Измерение 7 — Равенство между половете във връзка с ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП

Приоритет	Фонд	Категория регион	Код	Сума (в евро)
4	ЕСФ+	Преход	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	6 369 166,00
4	ЕСФ+	По-слабо развити региони	02. Интегриране на принципа на равенство между половете	31 845 834,00
4	Общо			38 215 000,00

* По принцип 40 % за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+

3. План за финансиране

Позоваване: член 22, параграф 3, буква ж), подточка i), ii) и iii), член 112, параграф 1, 2 и 3 и член 14 и 26 от РОР

3.1. Прехвърляния и принос (1)

Позоваване: членове 14, 26 и 27 от РОР

Изменение на програмата, свързано със	☐ принос към InvestEU
	☐ прехвърляне към инструменти с пряко или непряко управление
	☐ прехвърляне между ЕФРР, ЕСФ+, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове

1) Приложимо само за изменения на програмата в съответствие с членове 14 и 26, с изключение на допълнителни прехвърляния към ФСП в съответствие с член 27 от РОР. Прехвърлянията не засягат годишното разпределение на финансовите бюджетни кредити на равнището на МФР за дадена държава членка.

Таблица 15А: Приноси към InvestEU* (разбивка по години)

Принос от		Принос за Компонент на InvestEU	Разпределение по години							
Фонд	Категория регион		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Общо

* За всяка нова заявка за принос в изменение на програмата се определят общите суми за всяка година по фондове и по категории региони.

Таблица 15Б: Приноси към InvestEU* (обобщение)

Фонд	Категория регион	Устойчива инфраструктура а)	Иновации и цифровизация б)	МСП в)	Социални инвестиции и умения г)	Общо д) = а) + б) + в) + г)
Общо						

* Кумулативни суми за всички приноси, направени чрез изменения на програмата през програмния период. За всяка нова заявка за принос в изменение на програмата се определят общите суми за всяка година по фондове и по категории региони.

Обосновка, като се вземе предвид как тези суми допринасят за постигането на избраните в програмата цели на политиката в съответствие с член 10, параграф 1 от Регламента за InvestEU

--

Таблица 16А: Прехвърляния към инструменти при пряко или косвено управление (разбивка по години)

Прехвърляния от		Прехвърляне към	Разпределение по години							
Фонд	Категория регион	Инструмент	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Общо

Таблица 16Б: Прехвърляния към инструменти с пряко или непряко управление* (обобщение)

Фонд	Категория регион	Общо
Общо		

* Кумулативни суми за всички прехвърляния, направени чрез изменения на програмата през програмния период. За всяка нова заявка за прехвърляне в изменение на програмата се определят общите суми, прехвърлени за всяка година по фондове и по категории региони.

Прехвърляния към инструменти с пряко или непряко управление — обосновка

--

Таблица 17А: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+ и Кохезионния фонд или към друг фонд или фондове* (разбивка по години)

Прехвърляния от		Прехвърляне към		Разпределение по години							
Фонд	Категория регион	Фонд	Категория регион	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Общо

* Прехвърляне към други програми. Прехвърлянията между ЕФРР и ЕСФ+ може да се извършват само в рамките на една и съща категория региони.

Таблица 17Б: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+ и Кохезионния фонд или към друг фонд или фондове (обобщение)

	ЕФРР			ЕСФ+			КФ	ЕФМДРА	ФУМИ	ФВС	ИУГВ	Общо
	По-силно развити региони	Преход	По-слабо развити региони	По-силно развити региони	Преход	По-слабо развити региони						
Общо												

* Кумулативни суми за всички прехвърляния, направени чрез изменения на програмата през програмния период. За всяка нова заявка за прехвърляне в изменение на програмата се определят общите суми, прехвърлени за всяка година по фондове и категории региони.

Прехвърляния между фондове със споделено управление, включително между фондове на политиката на сближаване — обосновка

--

3.2. ФСП: разпределени средства в програмата и прехвърляния (1)

3.3. Прехвърляния между категории региони в резултат на междинния преглед

Таблица 19А: Прехвърляния между категории региони в резултат на междинния преглед в рамките на програмата (разбивка по години)

Прехвърляния от	Прехвърляне към	Разпределение по години			
		2025	2026	2027	Общо
Категория регион*	Категория регион*				

* Приложимо само за ЕФРР и ЕСФ+

Таблица 19Б: Прехвърляния към други програми между категории региони в резултат на междинния преглед (разбивка по години)

Прехвърляния от	Прехвърляне към	Разпределение по години			
		2025	2026	2027	Общо
Категория регион*	Категория регион*				

* Приложимо само за ЕФРР и ЕСФ+

3.4. Обратни прехвърляния (1)

Таблица 20А: Обратни прехвърляния (разбивка по години)

Прехвърляния от	Прехвърляне към		Разпределение по години							
	Фонд	Категория регион	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Общо
InvestEU или друг инструмент на Съюза										

1) Приложимо само за изменения на програмата за прехвърлени обратно средства от други инструменти на Съюза, включително елементи от ФУМИ, ФВС и ИУГВ с пряко или непряко управление или от InvestEU.

Таблица 20Б: Обратни прехвърляния* (обобщение)

От	Към						
	ЕФРР			ЕСФ+			Кохезионен фонд
	По-силно развити региони	Преход	Развити	По-силно развити региони	Преход	Развити	
Програма InvestEU/инструмент							

* Кумулативни суми за всички прехвърляния, направени чрез изменения на програмата през програмния период. За всяка нова заявка за прехвърляне в изменение на програмата се определят общите суми, прехвърлени за всяка година по фондове и по категории региони.

3.5. Финансови бюджетни кредити по години

Позоваване: член 22, параграф 3, буква ж), точка і) от РОР и членове 3, 4 и 7 от Регламента за ФСП

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория регион	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Общо
							Финансов бюджетен кредит без сума за гъвкавост	Сума за гъвкавост	Финансов бюджетен кредит без сума за гъвкавост	Сума за гъвкавост	
ЕСФ+*	Преход	0,00	25 425 685,00	26 233 346,00	27 140 537,00	28 041 962,00	12 013 422,00	12 013 423,00	12 468 385,00	12 468 385,00	155 805 145,00
ЕСФ+*	По-слабо развити региони	0,00	103 134 892,00	106 358 484,00	109 955 501,00	113 546 286,00	48 589 094,00	48 589 094,00	50 408 252,00	50 408 252,00	630 989 855,00
Общо ЕСФ+		0,00	128 560 577,00	132 591 830,00	137 096 038,00	141 588 248,00	60 602 516,00	60 602 517,00	62 876 637,00	62 876 637,00	786 795 000,00
Общо		0,00	128 560 577,00	132 591 830,00	137 096 038,00	141 588 248,00	60 602 516,00	60 602 517,00	62 876 637,00	62 876 637,00	786 795 000,00

* Суми след допълнителното прехвърляне към ФСП.

3.6. Общо бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране

Позоваване: член 22, параграф 3, буква з), точка ii), член 22, параграф 6 и член 36 от POP

За програми по цел „Инвестиции за работни места и растеж“, когато в споразумението за партньорство е избрана техническа помощ в съответствие с член 36, параграф 4 от POP

Таблица 11: Общо бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране

Брой цели на политиката/специфични цели на ФСП или техническа помощ	Приоритет	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза	Фонд	Категория регион*	Финансово участие на Съюза а) = ж) + з)	Разбивка на финансовото участие на Съюза		Национално участие б) = в) + г)	Ориентировъчно разпределение на националното участие		Общо д)=а)+б)	Процент на съфинансиране е)=а)/д)
						По-малка сума за гъвкавост ж)	Сума за гъвкавост з)		Публично, буква в)	Частно, буква г)		
4	1	Общо	ЕСФ+	Преход	38 193 790,00	32 192 364,00	6 001 426,00	16 368 768,00	16 368 768,00		54 562 558,00	69,9999989003%
4	1	Общо	ЕСФ+	По-слабо развити региони	197 796 585,00	166 763 856,00	31 032 729,00	34 905 280,00	34 905 280,00		232 701 865,00	84,999998926%
4	2	Общо	ЕСФ+	Преход	33 056 170,00	27 862 023,00	5 194 147,00	14 166 930,00	14 166 930,00		47 223 100,00	70,0000000000%
4	2	Общо	ЕСФ+	По-слабо развити региони	165 280 855,00	139 349 589,00	25 931 266,00	29 167 210,00	29 167 210,00		194 448 065,00	84,999998714%
4	3	Общо	ЕСФ+	Преход	78 186 019,00	65 900 577,00	12 285 442,00	33 508 294,00	33 508 294,00		111 694 313,00	69,999999105%
4	3	Общо	ЕСФ+	По-слабо развити региони	236 066 581,00	199 029 591,00	37 036 990,00	41 658 809,00	41 658 809,00		277 725 390,00	84,999998200%
ТАЗ6(4)	4	Общо	ЕСФ+	Преход	6 369 166,00	5 368 373,00	1 000 793,00	2 729 643,00	2 729 643,00		9 098 809,00	69,9999967029%
ТАЗ6(4)	4	Общо	ЕСФ+	По-слабо развити региони	31 845 834,00	26 849 473,00	4 996 361,00	5 619 854,00	5 619 854,00		37 465 688,00	84,9999978647%
Общо			ЕСФ+	Преход	155 805 145,00	131 323 337,00	24 481 808,00	66 773 635,00	66 773 635,00		222 578 780,00	69,9999995507%
Общо			ЕСФ+	По-слабо развити региони	630 989 855,00	531 992 509,00	98 997 346,00	111 351 153,00	111 351 153,00		742 341 008,00	84,999997575%
Обща сума					786 795 000,00	663 315 846,00	123 479 154,00	178 124 788,00	178 124 788,00		964 919 788,00	81,5399383228%

* За ЕФРР: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и когато е приложимо, специални разпределени средства за най-отдалечените и северните слабо населени региони. За ЕСФ+ по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, допълнителни разпределени средства за най-отдалечените и северните слабо населени региони. За Кохезионния фонд: не е приложимо. Що се отнася до техническата помощ, прилагането на категориите региони зависи от избора на фонд.

** Посочете общия размер на средствата по линия на ФСП, включително допълнителната подкрепа, прехвърлена от ЕФРР и ЕСФ+. Таблицата не трябва да включва сумите в съответствие с член 7 от Регламента за ФСП. При техническа помощ с финансиране от ФСП средствата по линия на ФСП трябва да бъдат разделени между ресурсите, свързани с член 3 и член 4 от Регламента за ФСП. За член 4 от Регламента за ФСП няма сума за гъвкавост.

4. Благоприятстващи условия

Позоваване: член 22, параграф 3, буква и) от POP

Таблица 12: Благоприятстващи условия

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
1. Ефективни механизми за мониторинг на пазара на обществените поръчки			Да	<p>Налице са механизми за мониторинг, които обхващат всички обществени поръчки и възлагането им по линия на фондовете в съответствие със законодателството на Съюза в тази област. Това изискване включва:</p> <p>1. Мерки за осигуряване на набор от ефективни и надеждни данни за процедурите за възлагане на обществени поръчки над праговете на Съюза в съответствие със задълженията за докладване съгласно членове 83 и 84 от Директива 2014/24/ЕС и членове 99 и 100 от Директива 2014/25/ЕС.</p>	Да	<p>Закон за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки – обн., ДВ бр. 102/2019 г., в сила от 01.01.2020 г.</p> <p>https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/eip/docs/2021-09.pdf</p> <p>(Информацията продължава по-долу предвид нейния обем и относимостта ѝ към всеки от критериите по т.1-4).</p>	<p>Детайлизирана е нормативната уредба относно мониторинга на обществените поръчки, чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ приети в края на 2019 г. промени в чл. 229 от в ЗОП, част от които засягат правомощията на изпълнителния директор на АОП във връзка с осъществяването на мониторинг на обществените поръчки (изменени са т. 14 и т. 24 в ал. 1, а ал. 4 и ал. 9 са допълнени); ☐ изменение на чл. 114 от ППЗОП и създаване на приложение № 3 към същия член (в приложението е посочена информацията, която различните органи с функции, засягащи обществените поръчки, следва ежегодно да предоставят на АОП за целите на мониторинга). <p>(Информацията продължава по-долу предвид нейния обем и относимостта ѝ към всеки от критериите по т.1-4).</p>
				<p>2. Мерки за гарантиране, че данните обхващат най-малко следните елементи:</p> <p>а) качество и интензивност на конкуренцията: имена на спечелилия търга, брой на</p>	Да	<p>(продължение)</p> <p>Постановление № 49 от 23 март 2020 г. за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за обществените поръчки, приет с Постановление № 73 на</p>	<p>(продължение)</p> <p>Изградена е и функционира централизирана електронна система - ЦАИС ЕОП.</p> <p>Съгласно чл. 39а от ЗОП, тя се</p>

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
				<p>първоначалните кандидати и стойност на договора;</p> <p>б) информация за крайната цена след приключването и за участието на МСП като преки оференти, когато националните системи предоставят такава информация.</p>		<p>Министерския съвет от 2016 г. (ДВ, бр. 28 от 2016 г.) – обн., ДВ. бр. 29/2020 г., в сила от 01.04.2020 г.</p> <p>https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/eip/docs/2021-HEC1.pdf</p>	<p>използва при възлагането на обществени поръчки, включително чрез динамична система за покупки, рамково споразумение и квалификационна система, както и при провеждане на конкурси за проект.</p> <p>Считано от 1 януари 2020 г., използването на ЦАИС ЕОП е задължително за определени групи възложители, а от 14 юни 2020 г. – и за останалите възложители.</p> <p>Системата е съставена от 32 модула, част от които възложителите са длъжни да използват (Електронна регистрация, Електронно обявяване, Електронен подател, Електронна документация, ЕЕДОП, Обмен на информация в хода на процедурата, Електронна оферта, Отваряне на оферти и заявления за участие, Динамична система за покупки, Квалификационна система, Провеждане на вътрешен конкурентен избор по Рамково споразумение, Електронен каталог, Електронно фактуриране и др.).</p> <p>Проведени са обучения за работа с ЦАИС ЕОП, предназначени за различни целеви групи. Осигурено е и предоставяне на практическа помощ на ползвателите на системата, включително чрез създадения през 2019 г. Център за обслужване на потребители.</p>
				3. Мерки за гарантиране на	Да	(продължение)	(продължение)

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
				мониторинга и анализа на данните от компетентните национални органи в съответствие с член 83, параграф 2 от Директива 2014/24/ЕС и член 99, параграф 2 от Директива 2014/25/ЕС.		<p>Линкове за достъп до:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Централизираната автоматизирана информационна система „Електронни обществени поръчки“ (ЦАИС ЕОП): https://www.eop.bg • ЦАИС ЕОП – Регистър: https://app.eop.bg/today • ЦАИС ЕОП – Бюлетин: https://app.eop.bg/today/reporting/bulletin • ЦАИС ЕОП – Статистики: https://app.eop.bg/today/reporting/statistics 	Системата е съставена от 32 модула, част от които възложителите са длъжни да използват (Електронна регистрация, Електронно обявяване, Електронен подател, Електронна документация, ЕЕДОП, Обмен на информация в хода на процедурата, Електронна оферта, Отваряне на оферти и заявления за участие, Динамична система за покупки, Квалификационна система, Провеждане на вътрешен конкурентен избор по Рамково споразумение, Електронен каталог, Електронно фактуриране и др.). Проведени са обучения за работа с ЦАИС ЕОП, предназначени за различни целеви групи. Осигурено е и предоставяне на практическа помощ на ползвателите на системата, включително чрез създадения през 2019 г. Център за обслужване на потребители.
				4. Мерки, с които да се оповестяват публично резултатите от анализа в съответствие с член 83, параграф 3 от Директива 2014/24/ЕС и член 99, параграф 3 от Директива 2014/25/ЕС.	Да	(продължение) <ul style="list-style-type: none"> • Регистър на обществените поръчки, открити преди задължителното използване на ЦАИС ЕОП: https://www.aop.bg 	Вж. посочената информация срещу критериите по т. 1-4. В допълнение, чл. 229, ал. 1, т. 14 и 24 и ал. 9 от ЗОП и чл. 114, ал. 5 от ППЗОП.
				5. Мерки, с които да се гарантира, че цялата информация, сочеща към предполагаеми случаи на тръжна манипулация, се	Да	Закон за обществените поръчки /ЗОП/ - чл. 106, ал. 2 и 7, Правилник за прилагане на Закона за обществените поръчки /ППЗОП/ -	Вж. чл. 106, ал. 2 и 7 от ЗОП и Приложение № 3 към чл. 114, ал. 2 от ППЗОП (ново - ДВ, бр. 29 от 2020 г., в сила от 01.04.2020 г.) /част Б, т. 17/;

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
				съобщава на компетентните национални органи в съответствие с член 83, параграф 2 от Директива 2014/24/ЕС и член 99, параграф 2 от Директива 2014/25/ЕС.		Приложение № 3 към чл. 114, ал. 2 (ново - ДВ, бр. 29 от 2020 г., в сила от 01.04.2020 г.), част Б, т. 17 Закон за защита на конкуренцията /ЗЗК/: https://www.cpc.bg/General/Legislation.aspx	чл. 15 и други свързани разпоредби от ЗЗК.
2. Инструменти и капацитет за ефективно прилагане на правилата за държавна помощ			Да	Управляващите органи разполагат с инструменти и капацитет за проверка на съответствието с правилата за държавна помощ: 1. За предприятия в затруднено положение и предприятия, от които се изисква възстановяване на средства.	Да	Съгласно чл. 7, ал. 2, т. 14 от Закона за държавните помощи, министърът на финансите дава методически указания по прилагането на закона, нормативните актове по неговото прилагане и на правилата в областта на държавните помощи. https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2137177456	За програмен период 2021-2027 звеното по държавните помощи е разработило Методическо Указание към УО на ОП за осигуряване на съответствие с приложимите правила по държавните помощи, което е налично на следната страница на МФ: https://stateaid.minfin.bg/bg/page/573 Раздел VI на Приложение 4 от Указанието съдържа методология за определяне на предприятия в затруднено положение. В нея се посочват елементите от отчетите, които участват в коефициентите за определяне на затруднено положение, както и практически указания за тяхното тълкуване от УО на ОП. Раздел V на Приложение 4 от Указанието съдържа методология за проверка на предприятия, от които се изисква възстановяване на средства. Посочени са два източника за проверка: Официалният регистър на ЕК, намиращ се на адрес: http://ec.europa.eu/competition/elojade/index.cfm?clear=1&policy_area_id=3

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
							и регистърът на МФ на адрес: https://stateaid.minfin.bg/bg/page/483 . Базовите разпоредби относно реда за възстановяване на неправомерна и несъвместима помощ са уредени в Закона за държавните помощи и в правилника за неговото прилагане.
				2. Чрез достъп до експертни становища и насоки по въпроси, свързани с държавната помощ, предоставяни от експерти в областта на държавната помощ на местни или национални органи.	Да	В чл. 26 от Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове е определено задължение за Министъра на финансите да съгласува режима по държавните помощи за всяка процедура/мярка разработена от УО на ОП. https://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2136715858 В изпълнение на своите задължения министърът на финансите е издал НАРЕДБА № 4 от 2016 г. за определяне на реда за съгласуване на проектите на документи по чл. 26, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове: https://stateaid.minfin.bg/bg/page/525	Министерството на финансите дава писмени становища и инструкции на УО, както и провежда експертни индивидуални срещи с УО за предоставяне на специфична експертиза в случай на конкретна нужда (пунктуална подкрепа). Звеното по държавните помощи в МФ непрекъснато предоставя ad hoc помощ на всички УО чрез консултации по електронна поща, по телефона, чрез провеждане на срещи, както в електронни платформи и др. Звеното предоставя обучения чрез Школата по публични финанси. През програмния период 2014-2020 г. звеното по държавните помощи изпълняваше и проект, който включваше тематични обучения за УО на ОП. През програмен период 2021-2027 г. Звеното по държавните помощи ще продължи да предоставя подобни обучения на УО в областта на държавните помощи, като допълнително ще бъде разработена дигитална платформа по държавните помощи.

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
3. Ефективното прилагане и изпълнение на Хартата на основните права			Не	<p>Налице са ефективни механизми за гарантиране на спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), които включват:</p> <p>1. Мерки за осигуряване на съответствието на подкрепяните от фондовете програми и тяхното прилагане с приложимите разпоредби на Хартата.</p>	Не	<p>Проект на Насоки за прилагане на Хартата на основните права на ЕС от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд+ (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за справедлив преход (ФСП), Европейския фонд за морско дело и рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), фонд „Убежище и миграция“ (ФУМ), фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИФПУГВП) за програмен период 2021-2027 г.</p>	<p>Разработени са Насоки за прилагане на Хартата, чието утвърждаване предстои. Целта им е подпомагане на органите по управление, контрол и одит по програмите, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ+, КФ, ФСП, ЕФМДРА, ФУМ, ФВС и ИФПУГВП в практическото прилагане и гарантиране на Хартата. Националните органи, следва да разработят и да инкорпорират в правилата си за работа процедури за проверка на правата от Хартата и да докладват на КН случаите на несъответствие и жалби в контекста на изпълнението на фондовете, както при подготовка на програмните документи и създаване на системите за управление и контрол, така и по време на изпълнението на програмите.</p> <p>Насоките включват: Приложение № 1, в което са изведени трите етапа на изпълнение на фондовете, отговорните национални органи, както и приложимият набор права от Хартата, които следва да бъдат гарантирани; и Приложение № 2, чрез което се прави проверка за потенциално нарушение на основните права по Хартата при извършването на действията и/или подготовката на документите. При жалби от бенефициенти, граждани, НПО и др., прилаганият орган следва да осъществи за всеки отделен случай процедурата на верификация, описана</p>

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
							в Приложение № 2.
				2. Мерки за докладване на мониторинговия комитет за случаите на неспазване на Хартата при подкрепяните от фондовете операции и жалби във връзка с Хартата, подавани в съответствие с механизмите, установени съгласно член 69, параграф 7.	Не	-	<p>Съгласно националните Насоки за прилагане на Хартата, УО на програмите следва да заложат в правилата за работа на КН на съответната програма процедура, свързана със задължението за докладване на получените жалби, както и на установените случаи на несъответствие на Хартата.</p> <p>Съответната информация, заедно с предприетите действия, се докладва поне веднъж годишно на КН на съответната програма.</p> <p>Докладването на случаите на несъответствие с Хартата на подкрепяните от фондовете операции, както и на жалби относно Хартата, пред КН ще бъде регламентирано в измененията на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, както и в подзаконовата нормативна уредба по прилагането му за програмен период 2021-2027 г. Законодателната рамка на национално ниво за изпълнение на програмите, съфинансирани от фондовете за периода 2021-2027 г., вкл. Постановлението на МС, регулиращо функционирането на комитетите за наблюдение, предстои да бъде приета през 2022 г.</p>
4. Въвеждане и прилагане на Конвенцията на			Не	Налице е национална рамка за гарантиране на прилагането на Конвенцията за правата на	Да	Законът за хората с увреждания (ЗХУ) и Правилника за неговото прилагане са достъпни на:	Националната рамка, гарантираща изпълнението на Конвенцията, включва ЗХУ и Правилник за

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) в съответствие с Решение 2010/48/ЕО на Съвета.				хората с увреждания на ООН, която включва: 1. Общи цели с измерими подцели, събиране на данни и механизми за мониторинг.		https://www.mlsp.government.bg/normativni-aktove- Информация за НСХУ и всички документи по неговото функциониране, както и ЗХУ и Правилника към него са достъпни на: https://saveti.government.bg/web/cc_11/1 Информация за Съвета за наблюдение е достъпна на: https://www.ombudsman.bg/pictures/Протокол%201.pdf https://mlsp.government.bg/uploads/38/khu/rms-6-11-2019-ap-2019-2020.pdf https://mlsp.government.bg/strategicheski-dokumenti	прилагане на ЗХУ, Правила за дейността и организацията на работа на Националния съвет за хората с увреждания. Съветът е консултативен орган към МС с представители на правителството, национално представителни организации на и за хора с увреждания, национално представителни организации на работниците и служителите и представители на национално равнище организации на работодателите и Националното сдружение на общините в Република България. Създадена е информационна система за хората с увреждания, съдържаща данни за здраве, квалификация, образование, възможности за социално включване, професионална реализация, социално-икономически статус, демографски и др. Данните се използват за наблюдение и анализ на социално-икономическия статус на хората с увреждания, за планиране на дейности за разработване на секторни политики. Налична услуга Profile, позволява индивидуален достъп до информация за допустими услуги според конкретното увреждане на човека. Приета Националната стратегия за хората с увреждания 2021-2030 и план за действие за стратегията.
				2. Мерки, с които да се гарантира, че политиката, законодателството и	Не	Проект на Насоки за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания от органите по	Разработени са национални Насоки за гарантиране на зачитането на Конвенцията при изпълнение на

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
				стандартите относно достъпността са надлежно отразени в подготовката и изпълнението на програмите.		управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд+ (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за справедлив преход (ФСП), Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), фонд „Убежище и миграция“ (ФУМ), фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИФПУГВП) за програмен период 2021-2027 г.	програмите, чието утвърждаване предстои. В приложение към насоките са разработени контролни листа за правата от КПХУ, приложими към отделните етапи и документи в рамките на процеса на програмиране, управление, наблюдение и контрол на средствата от фондовете, както и за проверка на потенциални нарушения на КПХУ, които да бъдат прилагани от органите в системата за управление и контрол. Изискванията на Насоките и приложението към тях ще бъдат инкорпорирани в описанието на системите за управление и контрол на програмите.
				3. Мерки за докладване на мониторинговия комитет за случаите на несъответствие на подкрепяните от фондовете операции с КПХУ на ООН и жалби относно КПХУ на ООН, подадени в съответствие с механизмите съгласно член 69, параграф 7.	Не	-	Докладването на случаите на несъответствие на подкрепяните от фондовете операции с КПХУ, както и на жалби относно КПХУ, пред комитетите за наблюдение ще бъде регламентирано в измененията на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, както и в подзаконовата нормативна уредба по прилагането му за програмен период 2021-2027 г. Законодателната рамка на национално ниво за изпълнение на програмите, съфинансирани от фондовете за периода 2021-2027 г., вкл. постановлението на Министерския съвет, регулиращо функционирането на комитетите за наблюдение, предстои да бъде приета през 2022 г.

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
4.3. Стратегическа рамка на политиката за образование и обучение на всички равнища.	ЕСФ+	<p>ESO4.5. Подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда, включително чрез валидиране на неформалното и информалното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентности, включително предприемачески и и цифрови умения, също и чрез насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване</p> <p>ESO4.6. Насърчаване на равния достъп до качествено и</p>	Да	<p>Налице е национална или регионална стратегическа рамка на политиката за образование и обучение, която включва:</p> <p>1. Основани на факти системи за планиране и прогнозиране на уменията.</p>	Да	<p>Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България 2021—2030 г. (СРРООУРБ), Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021—2030 (СРВОРБ)</p> <p>https://www.mon.bg/bg/143</p> <p>Доклад „Насърчаване на прогнозирането на уменията и съответствието им с потребностите на пазара на труда.“</p> <p>https://www.cedefop.europa.eu/el/publications-and-resources/publications/4188</p> <p>Интерактивна платформа, поддържана от МТСП - https://lmforecast.mlsp.government.bg</p>	<p>Приоритетните области и мерки по СРРООУРБ и СРВОРБ отговарят на изискванията по критерий 1.</p> <p>Изготвянето и одобрението на План за изпълнение на Стратегическата рамка до 2024 г. ще приключи в срок до месец 10-11.2022 г. Оперативният план за изпълнение на СРВОРБ е приет на 06.10 2021 г.</p> <p>Изпълнението на критерий 1 се основава на политиките на МОН за постигане на по-високо качество и приложимост на ПОО: увеличаване на достъпа до професионално образование и в професионални области и профили, свързани с математиката, технологиите, естествените науки и информационните технологии; разработване на дуално обучение като инструмент за гарантиране на съответствие между образованието и нуждите на пазара на труда.</p> <p>По споразумение между МОН и CEDEFOP е изготвен доклад с предложение за пътна карта за прогнозиране и планиране на уменията.</p> <p>МОН и МТСП се споразумяха за синхронизиране на информацията, предоставена от МТСП в прогнозите на пазара на труда със системата на квалификациите за ПОО. Планирано разработване от МОН на съдържанието на модулите за ПОО и изготвяне на график за тяхното</p>

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
		приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение — от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето на възрастни, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания ESO4.7. Насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на		2. Механизми за проследяване на дипломираните лица и услуги за качествени и ефективни насоки за учащи се от всички възрасти.	Да	Стратегически документи: https://www.mon.bg/bg/143 Прототипът е достъпен на: https://mon.bg/bg/100768	интегриране в платформата до 08.2022 г., което ще се финансира от ПРЧР. Приоритетните области и мерки по СРРООУРБ и СРВОРБ отговарят на изискванията по критерий 2. Разработен е пилотен модел за проследяване на завършилите професионално образование и обучение („прототип“ достъпен на интернет страницата на МОН) приет от Консултативния съвет за ПОО на 29.09.2020 г. Той включва алгоритъм за анализ на административни данни на национално ниво и социологическо проучване на ниво училище или област/регион. Очаква се механизмът за проследяване на дипломираните лица да стане неразделна част от въвеждането на система за осигуряване на качеството в училищното образование. Въпреки че понастоящем висшите учебни заведения нямат разработени системи и процеси за проследяване на завършилите, системата за оценка на висшето образование в България се основава на интегрирани данни и съдържа данни за проследяване на завършилите. Основният източник на информация за завършилите висше образование е Рейтинговата система на висшите училища в България. Участие в проекта EUROGRADUATE на ЕК. В Програма „Образование“ 2021—

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
		квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения в зависимост от нуждите на пазара, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност		3. Мерки за осигуряване на равен достъп до качествено, достъпно, подходящо и приобщаващо образование и обучение без сегрегация, участие в такова образование и обучение и завършването му, както и придобиване на ключови компетентности на всички равнища, включително висшето образование.	Да	<p>Стратегически документи https://www.mon.bg/bg/143</p> <p>Закон за предучилищното и училищното образование - https://www.mon.bg/bg/57</p> <p>Постановление № 100 на Министерския съвет от 8 юни 2018 г. - https://www.mon.bg/bg/58</p> <p>Наредба за приобщаващото образование https://www.mon.bg/bg/59</p> <p>Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование https://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2137177162</p> <p>ДОС за учебните програми (https://www.mon.bg/bg/59)</p>	<p>2027 г. се предвижда по-нататъшно разработване на система за висше образование.</p> <p>Приоритетните области и мерки, насочени към осигуряване на равен достъп и участие в качествено, подходящо, приобщаващо и несегрегирано образование и обучение, както и придобиването на ключови компетентности от СРРООУРБ, СРВОРБ, НПРБ 2030 и Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното приобщаване 2030 г. отговарят на изискванията на критерий 3. Мерките в тях имат за цел да подкрепят учащите се в неравностойно положение, включително учащите със специални образователни потребности.</p> <p>Политиките допринасят за осигуряване на качествено образование, мотивация за учене сред децата и студентите, както и плавен преход между етапите и степените на образование. Прилагат се мерки (в т.ч. промяна в ДОС), насочени към цифровата трансформация и иновациите в образованието, включително с подкрепата на ЕСФ. Изпълнява се проект „Изработване на Национална рамка за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст (EU SRSP support). Разширени са мерките по Механизма</p>

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
							за съвместна работа на институциите. Осигуряват се допълнителни средства от държавния бюджет за работа с деца и ученици от уязвими групи по специални критерии.
				4. Механизъм за координация, обхващащ всички равнища на образование и обучение, включително висшето образование, както и ясно разпределение на отговорностите между съответните национални и/или регионални органи.	Да	<p>Стратегически документи https://www.mon.bg/bg/143</p> <p>Оперативен план за изпълнение на Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021—2030 г. https://www.mon.bg/upload/28206/OperativenPlan_Strategy_VO_21PR051.2pr_12102021.pdf</p>	<p>Информация за необходимия механизъм за координация по критерий 4 е налична в приоритет 1от НПВБ 2030, приоритетна област 9 от СРРООУРБ и раздел 8.1. от СРВОРБ.</p> <p>Както е описано в Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021—2030 г.) ще има 3 оперативни плана за периода до 2030 г. Изготвянето и одобрението на План за изпълнение на Стратегическата рамка до 2024 г. ще приключи в срок до месец 10-11.2022 г. Приоритетна област 9 от Оперативния план се отнася до създаването на работни процеси за събиране на данни, обработка, мониторинг, както и планираната междуведомствена група за ОГРДВ (приоритетна област 1).</p> <p>Създаден е Консултативен съвет за координация, управление и мониторинг при изпълнението на СРРООУРБ. Консултативният съвет се състои от представители на основните заинтересовани страни.</p> <p>При изпълнението на СРВОРБ се предвижда създаването на Обществен съвет за развитие на висшето образование в Република България.</p>

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
							По препоръка на Световна банка се разглежда създаването на звено за мониторинг в дирекция „Стратегическо развитие, квалификации и кариерно развитие“ в МОН.
				5. Механизми за мониторинг, оценка и преглед на рамката на стратегическата политика.	Да	Заповед №РД 09-1535/23.07.2021 г. за създаване на Консултативен съвет за координация, управление и наблюдение при изпълнението на Стратегическата рамка за образование, обучение и учене в Република България 2021-2030 г.	<p>Информация за мерките, изисквани по критерий 5 е налична в Приоритет 1</p> <p>от НПРБ 2030 и приоритетна област 9. от СРРООУРБ. Информацията относно мониторинга на изпълнението на СРВОРБ е включена в раздел 8.2.</p> <p>Прилагане на механизъм за мониторинг на изпълнението и разработването на оценка на въздействието на образователните политики е заложен в структурирането на състава на Консултативния съвет за координация, управление и мониторинг при изпълнението на СРРООУРБ. Консултативният съвет ще планира и препоръчва оценки на политиките и ще наблюдава напредъка.</p> <p>Принципът на прилагане на междуинституционален механизъм за мониторинг на изпълнението и разработването на оценка на въздействието на политиките в областта на висшето образование ще се прилага при създаването на Обществен съвет за развитие на висшето образование в Република</p>

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
							<p>България. Понастоящем България предвижда годишна оценка на напредъка в изпълнението на стратегията.</p> <p>Според препоръките на Световната банка се обмисля създаването на звено за мониторинг в дирекция „Стратегическо развитие, квалификации и кариерно развитие“.</p>
				<p>6. Мерки, насочени към нискоквалифицираните работници, нискоквалифицираните възрастни лица и тези с неравномерно социално-икономическо положение, и пътища за повишаване на уменията.</p>	Да	<p>Последваща оценка на Национална стратегия за учене през целия живот 2014 – 2020 г.</p> <p>https://lll.mon.bg/uploaded_files/01-BE-LLL-2021.pdf</p> <p>EPALE:</p> <p>https://epale.ec.europa.eu/bg/resource-centre/content/posledvascha-ocenka-na-vzdeystviето-na-publichnite-politiki-v-sektora-za</p> <p>https://epale.ec.europa.eu/bg/content/konferenciya-na-nacionalnata-platforma-obedineni-za-ucheneto-na-vzrastni</p>	<p>Приоритетните области и мерки, насочени към възрастни с ниско ниво на уменията/ниска квалификация и тези в неравномерно социално-икономическо положение в СРРООУРБ, Стратегията за заетостта и НПР 2030 отговарят на изискванията на критерий 6.</p> <p>Подобряването на механизмите за валидиране на знанията и уменията в професионалното образование и обучение, придобити чрез неформално или самостоятелно учене и създаването на интегрирана система за професионално ориентиране и професионално образование и обучение за учащи и възрастни са развити като мерки в приоритетни области 7 и 8 от СРРООУРБ и в оперативния план.</p> <p>Мерките за повишаване на уменията, насочени към възрастни учащи се, включително нискоквалифицирани и в неравномерно положение, ще бъдат отразени в изменения на Закона за насърчаване на заетостта и Стратегията за заетостта за периода</p>

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
							<p>2020—2027 г., както и в нов Закон за ПОО. Стратегията за уменията ще бъде разработена с подкрепата на Инструмента за техническа подкрепа на ЕК.</p> <p>Последващата оценка на изпълнението на Националната стратегия за учене през целия живот 2014—2020 г. е финализирана и представена на национална конференция.</p>
				<p>7. Мерки за подпомагане на учители, обучаващи и преподаватели по отношение на подходящите методи на обучение, оценка и потвърждаване на ключови умения.</p>	<p>Да</p>	<p>Национални програми: https://www.mon.bg/bg/100814 https://www.mon.bg/bg/100927 https://mon.bg/bg/101030</p> <p>ОПНОИР — „Квалификация за професионално развитие на педагогически специалисти: http://sf.mon.bg/?go=projects&p=detail&projectsId=60</p> <p>„Повишаване на капацитета на педагогическите специалисти да работят в мултикултурна среда“: http://sf.mon.bg/?go=page&pageId=327</p> <p>Наредба № 4 за нормиране и заплащане на труда; Наредба № 15 от 2019 г.“ https://www.mon.bg/bg/59</p> <p>ПМС № 9 от 2020: https://mon.bg/bg/100779</p>	<p>Приоритетните области и мерки, насочени към учители, обучители, персонал за обучение на възрастни и академичен персонал по СРРООУРБ, СРВОРБ, НІРБ 2030 отговарят на изискванията на критерий 7. През 2020 в рамките на проект „Пътна карта за развитие и реформиране на политиката по отношение на учителите в България“, финансиран от ЕС чрез Програмата за подкрепа на структурните реформи Световната банка подготви методология за планиране и мониторинг на уменията на учителите и доклад за оценка на политиките за учителите с предложения за концепции за пилотни програми.</p> <p>В Програма „Образование“ са предвидени хоризонтални мерки за подобряване на квалификацията на педагогическите специалисти, които ще бъдат изпълнени в съответствие с пътната карта.</p> <p>Министерството на образованието</p>

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
							<p>изпълнява няколко национално финансирани инициативи и проекти по ЕСФ, насочени към повишаване на привлекателността на преподавателската професия и повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти</p> <p>Политиките се изпълняват чрез национално финансирани програми и проекти, финансирани по ОПНОИР.</p>
				<p>8. Мерки за насърчаване на мобилността на учащи и персонал и транснационално сътрудничество между доставчиците на образование и обучение, включително чрез признаване на учебни резултати и квалификации.</p>	<p>Да</p>	<p>https://nacid.bg/bg/</p> <p>НАРЕДБА за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища</p> <p>https://www.mon.bg/bg/59</p>	<p>Изпълнението на политики, насочени към насърчаване на стратегически партньорства и мобилност за обучение и обмен на добри практики, е включено в Приоритет 9 на НСРООУРБ.</p> <p>Принципите на академичното признаване на Лисабонската конвенция за признаване бяха отразени в националното законодателство непосредствено след ратифицирането ѝ през 2000 г. Разработена е електронна „Единна информационна система за академично признаване на дипломи и квалификации“. Ще бъде разработена система за кредитиране като част от работата по актуализиране на законодателството в областта на ПОО.</p> <p>Процедурата по признаване на дипломи за ВО е значително облекчена. Предвижда се въвеждане на автоматично признаване до края на 2025 чрез актуализиране на Системата за трансфер и натрупване</p>

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнен ие на благоприя тстващит е условия	Критерии	Изпълнен ие на критерии те	Позоваване на съответната документация	Обосновка
							на кредити, въвеждане на промени в националната квалификационна рамка в частта за висше образование и изготвяне на съответните препоръки. В областта на средното образование дипломите за завършено средно образование се признават безусловно в България, без да се полагат допълнителни изпити.
4.5. Национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите	ЕСФ+	ESO4.10. Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализиран и общности като ромите	Да	Налице е стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите, която включва: 1. Мерки за ускоряване на интегрирането на ромите и предотвратяване и премахване на сегрегацията, като се отчита аспектът на равенството между половете и положението на младите роми и се определят базови показатели и измерими междинни цели и целеви стойности.	Да	Решение № 278 на Министерския съвет от 5.05.2022 г. за приемане на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030) (Националната стратегия, Стратегията) и Националния план за действие 2022-2023 г. (НПД) http://www.nccedi.government.bg/bg/node/448	Приети са Национална стратегия на РБ за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030) и НПД 2022-2023 г. В Стратегията са заложили 9 цели: 3 хоризонтални (равенство, приобщаване и участие) и 6 в области: образование, заетост, жилищни условия, здравеопазване върховенство на закона и недискриминация, култура и медии. Заложените са целеви стойности, чрез които да се проследява напредъкът в изпълнението на стратегията, а в Анекс са представени индикатори. За отчитане на резултатите се използва Системата за мониторинг, оценка и контрол. В нея са заложили индикатори за данни по етнически признак, които са част от Анекса. Стратегията следва подход, основан на разработване на общи политики (мейнстрийм) с прилагане на целеви мерки по сектори, особено на местно ниво. Подходът следва да компенсира неравенствата. Има мерки за ускоряване интегрирането на ромите

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
							и предотвратяване и премахване на сегрегацията, като се отчита равенството между половете и положението на младите роми; сложен е акцент върху преодоляване на антиромските нагласи, дискриминацията, речта на омразата и др. Има приоритет Овластяване и равни възможности на ромската жена.
				2. Механизъм за мониторинг, оценка и преглед на мерките за интеграция на ромите.	Да	https://nrpcsystem.government.bg/SitePages/%D0%9D%D0%B0%D1%87%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B0.aspx	Изграден е Механизъм за мониторинг, оценка и преглед на мерките за интеграция на ромите – Система за мониторинг, оценка и контрол на Стратегията. Системата осигурява регулярна систематична проверка, контрол и проследяване на напредъка и качеството на изпълнението на Стратегията и НПД, както и на всички други интервенции (дейности, проекти, изследвания) за приобщаване и участие на ромите, в това число и такива, изпълнявани на местно ниво от общини, НПО, изследователски и аналитични институции, центрове и др. Осигурява се оценка на въздействието в резултат на прилаганите интервенции, като се идентифицират проблемите при прилагането на мерките с цел подобряване тяхната ефективност и ефикасност. Заложено е: привличане на младежи и ромски жени под формата на консултативни съвети и форми на граждански мониторинг; създаване на Съвет за мониторинг; набиране,

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
							систематизиране и анализ на информация за добри практики за мониторинг на секторни политики.
				3. Механизъм за включване на интегрирането на ромите на регионално и местно равнище.	Да	Областните стратегии и местните планове за действие се публикуват на интернет страниците на Областни администрации и общини	<p>Наличен е Механизъм за включване на интегрирането на ромите на регионално и местно равнище. Процесът по областно и общинско планиране стартира заедно с изготвянето на НПД. Проведени са консултации с регионални и местни власти с активното участие на гражданския сектор и ромски активисти.</p> <p>На областите и общините са предоставени методически насоки за областните стратегии и местните планове за действие, които са разработени с цел операционализиране на целите и мерките, включени в Стратегията и НПД на местно ниво.</p> <p>Общинските планове се приемат от общинските съвети, за да бъдат ресурсно обезпечени, а изпълнението им да е тясно обвързано с приобщаващите цели и индикатори, заложиени в Плана за интегрирано развитие на общината.</p> <p>Заложено е делегиране на дейности, подкрепени от собствените средства на общините. Налични са консултативни и координационни механизми с участието на граждански структури и всички заинтересовани страни, вкл. представители на ромската общност, които участват в</p>

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
							семинари, обучения. Подходите ИТИ и WOMP дават възможност за финансиране на мерки във връзка със специфичния профил на населението на съответната територия.
				4. Механизъм, с който да се гарантира, че нейното разработване, изпълнение, мониторинг и преглед се провеждат в тясно сътрудничество с ромското гражданско общество и всички останали заинтересовани страни, включително на регионално и местно равнище	Да	<p>Заповед № Р-52/24.03.2022 г. на вицепремиера по ефективно управление за утвърждаване на поименния състав на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси към Министерския съвет (НССЕЙВ). https://nccedi.government.bg/index.php/bg/node/439</p> <p>Проект – TEAM3 (Заедно постигаме повече/ Together wE Achieve More), No 101008352 – TEAM3 - REC-AG-2020/REC-RDIS-NRCP-AG-2020 финансиран по програма „Права, равенство и гражданство” на Европейския съюз. http://www.nccedi.government.bg/bg/taxonomy/term/70</p>	<p>Предвид хоризонталния характер на политиката, в нейното провеждане участват редица институции и организации. Изпълнението на Стратегията се извършва от институции, общини и организации, чрез конкретни дейности и мерки, съгласно техните правомощия и компетентности. Дейностите по реализирането на Стратегията и НПД се допълват взаимно с цел създаване на кумулативен ефект.</p> <p>НССЕЙВ е координиращ и консултативен орган, който подпомага Министерския съвет в разработването и провеждането на държавната политика по етническите и интеграционните въпроси. Членове на Съвета са заместник-министри и представители на гражданския сектор. На областно ниво функционират 28 областни съвета по етнически и интеграционни въпроси с членове представители на институции и НПО.</p> <p>Проект – TEAM е изградена платформа за диалог на всички заинтересовани страни на национално, регионално и местно равнище по изпълнението на</p>

Отключващо условие	Фонд	Специфична цел	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
							политиките по равенство, приобщаване и участие на ромите. Активна роля заемат гражданските организации по места и ромските лидери и активисти.

5. Органи, които отговарят за програмата

Позоваване: член 22, параграф 3, буква к) и членове 71 и 84 от РОР

Таблица 13: Органи, които отговарят за програмата

Органи, които отговарят за програмата	Име на институцията	Лице за контакт	Длъжност	Електронна поща
Управляващ орган	Изпълнителна агенция „Програма за образование“	проф. дхн Георги Вайсилов		vayssilov@mon.bg
Одитен орган	Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“	Людмила Рангелова		l.rangelova@minfin.bg
Организация, която получава плащания от Комисията	Дирекция „Национален фонд“ на Министерството на финансите	Мануела Милошева		m.milosheva@minfin.bg

Разпределение на възстановените суми за техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от РОР, ако се установи, че повече органи получават плащания от Комисията

Позоваване: член 22, параграф 3 от РОР

Таблица 13А: Частта от процентите, определена в член 36, параграф 5, буква б) от РОР, която ще бъде възстановена на органите, получаващи плащания от Комисията, в случай на техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от РОР (в процентни пунктове)

6. Партньорство

Позоваване: член 22, параграф 3, буква з) от POP

С Решение № 196 от 11 април 2019 г. на Министерски съвет (МС) за одобряване на Анализ на социално-икономическото развитие на България 2007-2017 г. за определяне на националните приоритети за периода 2021-2027 г., на Списък с целите на политиките, които да бъдат подкрепени през програмен период 2021-2027 г., и на Списък с програми и водещи ведомства за разработването им се одобри индикативен Списък с програми и водещи ведомства за разработването на всяка програма за програмен период 2021-2027 г. В Решението, Министерство на образованието и науката (МОН) е определено за водещо ведомство по отношение на „Оперативна програма за наука и образование“. С Решение № 495 на МС от 21 юли 2020 г. за изменение и допълнение на Решение № 196 на МС от 11 април 2019 г. наименованието на „Оперативна програма за наука и образование“ се замени с „Програма за образование“.

В Постановление № 142 на МС от 7.06.2019 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Република България за управление на средствата от фондовете на Европейския съюз за програмния период 2021 – 2027 г. (ПМС № 142/2019 г.) е посочено, че се създават тематични работни групи за разработване на програмите, финансирани от фондовете за програмния период 2021 – 2027 г.

Със Заповед № РД09-1942 от 01.08.2019 г. изм. със Заповед № РД09-1654 от 31.07.2020 г. и Заповед № РД09-1971/07.09.2021 г., министърът на образованието и науката възложи на Изпълнителна агенция „Програма за образование“ (ИАПО) да организира дейностите по разработването на „Програма за образование“ за програмен период 2021-2027 г., както и дейностите по сформирание на Тематичната работна група (ТРГ) за нейното разработване.

Съгласно разпоредбите на ПМС № 142/2019 г. и в изпълнение на горепосочената заповед на министъра, ИАПО сформира ТРГ за разработване на Програмата за програмен период 2021-2027 г., като включи възможно най-широк кръг ведомства, организации и различни заинтересовани страни в процеса на подготовка на Програмата.

За включване в състава на ТРГ на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност (ЮЛНЦ за ОПД), бе приложена процедурата за избор на ЮЛНЦ за ОПД разписана в ПМС № 142/2019 г.

На 02.08.2019 г. ИАПО стартира процедура за избор на ЮЛНЦ за ОПД, за участие в състава на ТРГ. Поканата бе публикувана на сайтовете на МОН (www.mon.bg), ИАПО (<https://opnoir.bg>) и Единния информационен портал на ЕСИФ (www.eufunds.bg). В нея бяха посочени критериите, на които трябва да отговарят кандидатстващите организации, както и сроковете и необходимия пакет от документи за кандидатстване.

Поканените групите ЮЛНЦ за ОПД, чиито представители да участват в състава на ТРГ бяха организации:

- работещи в сферата на равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности;
- работещи в сферата на социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи;
- работещи в сферата на образованието, науката и културата;
- работещи в сферата на политиките за младежта;
- Екологични организации;
- на местните инициативни групи и местните инициативни рибарски групи за изпълнение на Подхода „Водено от общностите местно развитие“.

По време на процедурата не бяха избрани представители за две от групите, поради което бе проведена втора процедура съгласно изискванията на т. 11 от Приложение № 2 към чл. 9, ал. 4 от

ПМС № 142/2019 г. по отношение на групите ЮЛНЦ за ОПД, по които не са получени заявления за участие в избора или всички лица, подали заявление за участие в избора, не отговарят на изискванията за конкретната група (за група организации, работещи в сферата на равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности и за група организации на местните инициативни групи и местните инициативни рибарски групи за изпълнение на Подхода „Водено от общностите местно развитие“).

Поканата за втората процедура бе публикувана на 12.09.2019 г. на сайтовете на МОН (www.mon.bg), ИАПО (<https://opnoir.bg>) и Единния информационен портал на ЕСИФ (www.eufunds.bg). В нея отново бяха посочени критериите, на които трябва да отговарят кандидатстващите организации, както и сроковете за кандидатстване и необходимия пакет от документи за кандидатстване. По време на процедурата бяха избрани представители и за двете групи.

След проведената първа процедура за избор на ЮЛНЦ за ОПД, за участие в състава на ТРГ, поименния състав на работната група бе определен от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2726 от 22.10.2019 г. След приключване на втората процедура за избор на ЮЛНЦ за ОПД и след заявен интерес за участие в ТРГ от страна на Държавната агенция „Безопасност на движението по пътищата“, заповедта бе изменена и допълнена със Заповед № РД 09-666 от 26.03.2020 г.

В състава на ТРГ са включени представители на държавни институции, академичната общност, органи на местно управление, икономически и социални партньори, групи ЮЛНЦ за ОПД работещи в различни сфери и др.

Съставът на ТРГ е претърпял няколко актуализации със заповеди на министъра на образованието и науката, които са извършени при спазване на разпоредбите на ПМС № 142/2019 г.

Съгласно Вътрешните правила за дейността на ТРГ, тя има следните функции:

- отговаря за изготвянето на проекта на програмата за програмен период 2021-2027 г.;
- внася чрез министъра на образованието и науката приоритетите на съответната програма за разглеждане от Съвета за координация при управлението на средствата (СКУСЕС) от ЕС;
- анализира приоритетите на Република България и секторните стратегии в областта на съответната програма и при необходимост изготвя мотивирано предложение до СКУСЕС от ЕС за включване на допълнителни приоритети и мерки в програмата;
- осигурява съответствието на програмата с принципите на партньорство и многостепенно управление, както и с приложимото европейско и национално законодателство;
- следи за изпълнението на тематичните отключващи условия в съответните сектори и предоставя информация за напредъка в изпълнението им на работната група за разработване на Споразумението за партньорство (СП) за периода 2021-2027 г.;
- осъществява мониторинг на промените в европейското законодателство, като отразява необходимите промени и актуализира проекта на програма;
- внася чрез министъра на образованието и науката проекта на програма за разглеждане от СКУСЕС от ЕС;
- изпълнява и други задачи, възложени ѝ със съответната заповед за създаването ѝ.

При изпълнение на функциите си работната група взаимодейства с ТРГ за разработване на останалите програми и работната група за разработване на СП за програмен период 2021-2027 г.

ТРГ е провело четири заседания и четири писмени процедури. Поради въведените противоепидемични мерки заради разпространението на COVID-19 на територията на Република България, през 2020 г., 2021 г. и 2022 г. заседанията на ТРГ се провеждаха в дистанционна форма, като на тях се дискутира проектът на програма за образование за програмен период 2021-2027 г., а с цел по-добра проследимост решения се вземаха на писмени процедури.

- На 29.10.2019 г. е проведено *Първо заседание*, на което са одобрени Вътрешни правила за

дейността на ТРГ, представени са нормативната рамка за програмен период 2021-2027 г. и предприети действия за подготовка на „Оперативна програма за наука и образование“ 2021-2027 г. (ОПНО), както и представена и обсъдена визия за ОПНО.

- През м. ноември и м. декември 2019 г. членовете на ТРГ предоставиха Фишове за предложения за разработване на програмата, съгласно компетенциите на институциите и организациите, които представляват.
- На *Писмена процедура, проведена в периода 09.03.2020 г. – 30.03.2020 г.* бе представена за разглеждане и одобрение версия 0.1 на ОПНО. Във връзка с приетите предложения и коментари, получени от членове на ТРГ, бяха направени допълнения и редакции във версията на програмата. В резултат на писмената процедура бе одобрена версия 0.2 на ОПНО за изпращане за неформални консултации със службите на ЕК.
- Във връзка с т. 2 от Решение № 495 на МС от 21 юли 2020 г. поради промяна на наименованието на ОПНО с „Програма за образование“, в резултат на което програмата остана еднофондова, с финансиране по линия на ЕСФ+, одобрената версия на програмата от ТРГ през м. март 2020 г. бе преработена и представена за разглеждане и обсъждане на *Писмена процедура проведена в периода 14.09.2020 г. – 19.10.2020 г.*

В рамките на процедурата бе одобрена версия 1.0 на Програма „Образование“ 2021-2027 г. (ПО) за изпращане за неформални консултации със службите на ЕК.

- На 01.10.2020 г. се проведе *Второ заседание – Дискусионна среща в рамките на Писмена процедура стартирала м. септември 2020 г.*, на което бяха представени и обсъдени бележките, получени в рамките на първи етап на писмената процедура.
- На 15.07.2021 г. е проведено *Трето заседание*, на което бе дискутиран преработен проект на ПО (версия 1.0) на база отразени коментари на службите на ЕК, получени от няколко кръга неформално съгласуване с тях и преработеният проект е предложен за одобрение на писмена процедура, стартирала през м. юли 2021 г.
- На *Писмена процедура, проведена в периода 08.07.2021 г. – 20.10.2021 г.*, бе представена за разглеждане и одобрение преработена версия 1.0 на ПО на база отразени коментари на службите на ЕК, получени от няколко кръга неформално съгласуване с тях.

В рамките на процедурата е одобрена версия 1.0 на ПО за изпращане за неформални консултации със службите на ЕК.

- На *Писмена процедура, проведена в периода 19.04.2022 г. – 09.05.2022 г.* бе представена за разглеждане и одобрение преработена версия 1.0 на ПО на база отразени коментари на службите на ЕК, получени от последен кръг неформално съгласуване с тях.

В рамките на процедурата е одобрена версия 1.0 на ПО с оглед финалното ѝ изпращане за одобрение от ЕК.

Съгласно разпоредбите на чл. 14 и чл. 15 от ПМС № 142/2019 г. по ПО бяха организирани публично обсъждане, проведено онлайн на 28.07.2021 г. и публична консултация в периода 08.07.2021 г. – 09.08.2021 г. на портала за обществени консултации (www.strategy.bg).

ТРГ отчита работата си пред министъра на образованието и науката и пред заместник министър-председателя по чл. 5, ал. 1, т. 2 от Устройствения правилник на МС и на неговата администрация.

ТРГ осъществява функциите си до официалното одобрение на програмата от ЕК.

Координацията, административната и организационно-техническата работа, на ТРГ се извършват от Секретариат (структурно звено в рамките на ИАПО).

След одобрение на ПО УО ще сформира Комитет за наблюдение на програмата (КН), чиято основна цел е преглед на всички въпроси, които засягат напредъка в изпълнението на програмата в постигането на нейните цели. Съставът на КН ще включва широко представителство на всички заинтересовани страни, вкл. представители на държавни институции, УО на програмите за програмния период, органи на местно управление, икономически и социални партньори, академичната общност и ЮЛНЦ за ОПД и др., при спазване на националната нормативна рамка за

сформиране на КН за програмите за програмен период 2021-2027 г. В своята работа КН на ПО ще се ръководи от вътрешни правила за работа, в пълно съответствие с разписаното в Общия Регламента за периода 2021 – 2027 г.

УО на ПО ще продължи във всяко свое действие да се води от принципите за партньорство, заложи в ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 240/2014 НА КОМИСИЯТА от 7 януари 2014 година относно Европейски кодекс на поведение за партньорство в рамките на ЕСИФ, който съгласно Общия Регламент ще продължи да се прилага и занапред.

7. Комуникация и видимост

Позоваване: член 22, параграф 3, буква й) от РОР

В рамката за комуникация и прозрачност по ПО за програмен период 2021-2027 г. са обхванати отговорностите на УО по отношение на разпознаваемостта на ПО, прозрачността и информираността на целевите аудитории относно изпълнението и постигнатите резултати. Управляващият орган ще определи служител с функцията „длъжностно лице за комуникация по Програма „Образование“, със съответното отразяване на ангажиментите по комуникационните дейности в длъжностната характеристика на служителя.

Цели

- Популяризиране на ролята на Европейския съюз и информиране за дейностите, изпълнението, резултатите и добрите практики по програмата;
- Гарантиране видимостта на подкрепата при всички дейности, които се отнасят до операции, получаващи подкрепа от Програмата, със специално внимание към операциите от стратегическо значение;
- Информирание на потенциалните бенефициенти за възможностите за финансиране от програмата;
- Информирание и подкрепа на бенефициентите при изпълнение на проекти по програмата.

Целеви аудитории

- Широка общественост – гражданите на национално и регионално ниво
- Бенефициенти на програмата
- Потенциални бенефициенти – допустими бенефициенти, отговарящи на условията за предоставяне на подкрепа по програмата
- Юридически лица с нестопанска цел
- Администрация, ангажирана с управлението на фондовете на ЕС в България
- Медиатори/ разпространители на информация

Комуникационни канали

Комуникационни канали и дейности при изпълнението дейностите за комуникация и прозрачност ще се избират според спецификата на посланието, характеристиките на целевата група или подгрупа.

С цел гарантиране ефективност на комуникацията при планиране и изпълнение на комуникационни кампании и дейности ще се използва интегриран комуникационен микс, както като дейности и форми, така и като канали. Основните комуникационни канали, които ще бъдат използвани, включват:

- Уеб сайт на програмата;
- Електронни медии;
- Печатни медии;
- Онлайн медии и социални мрежи и платформи за споделяне на файлове;
- Директна комуникация (събития, информационни дни, семинари, обучения и други).

Данните на уебсайта на програмата се публикуват в отворени, машинночетими формати, заедно със съответните метаданни, както е предвидено в член 5, параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета[1], което позволява данните да бъдат сортирани, търсени, извлечени, сравнявани и повторно използвани.

Уеб сайта на програма ще има връзка с единния портал, предоставящ информация за всички

програми www.eufunds.bg

Сайтът на УО е актуализиран през 2020 г. Към момента съдържанието му е организирано по основните теми на Програмата, което позволява на потребителите лесно да се ориентират и намират необходимата информация. За по-добра четивност шрифтът Sans Serif се използва в черен и прост фон без допълнителни цветове зад текста. Подчертаването се използва в хипервръзките в допълнение към текста в цвят. С цел подобряване на достъпността за хора с увреждания, уебсайтът включва функционалност, която позволява преоразмеряване на текста, а субтитрите са вградени във видео материалите, произведени от УО. Предвижда се допълнително подобряване на достъпността на уебсайта чрез добавяне на описание на данните, представени в диаграми, графики и илюстрации.

Комуникация на операциите от стратегическо значение

Операциите от стратегическо значение включени в Допълнение 3 са следните:

- Разширяване обхвата на предучилищното и начално образование, чрез подкрепа за механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното и училищното образование;
- Ефективно прилагане на компетентностния модел, чрез въвеждане на училищни методически планове за действие за развитие на ключови компетентности;
- Дигитална трансформация на училищното образование, в т.ч. професионалното образование и обучение;
- Адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда;
- Подкрепа за развитие на умения за професиите на настоящето и бъдещето;
- Въвеждане на форми на дуално образование в приложими специалности във висшето образование;
- Професионално ориентиране на студентите чрез практики и развитие на предприемачески умения.

За посочените операции от стратегическо значение ще бъде въведено изискване в критериите за избор на операции бенефициентите да организират специална комуникационна проява или дейности, като привличат своевременно за участие Комисията и Управляващия орган на програмата.

Наблюдение и оценка

Ефективността на дейностите за комуникация и прозрачност по ПО ще бъде оценявана по стандартизирани критерии и индикатори, включващи:

- измерване на постигнати количествени параметри на физическо изпълнение/напредък;
- измерване на ефект/резултат, както и на трайно въздействие посредством социологически проучвания.

[1] Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно отворените данни и повторното използване на информацията от общественния сектор (ОВ L 172, 26.6.2019 г., стр. 56).

8. Използване на единични разходи, еднократни суми или единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Позоваване: членове 94 и 95 от РОР

Таблица 14: Използване на единични разходи, еднократни суми или единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Предвидена употреба на членове 94 и 95 от РОР	Да	Не
От приемането си програмата ще използва възстановяване на финансовото участие на Съюза въз основа на единичните разходи, еднократните суми и единните ставки по приоритети съгласно член 94 от РОР	☐	☒
От приемането си програмата ще използва възстановяване на финансовото участие на Съюза въз основа на финансиране, което не е свързано с разходи, съгласно член 95 от РОР	☐	☒

Допълнение 1: Финансово участие на Съюза на основата на единични разходи, еднократни суми и единни ставки

А. Обобщение на основните елементи

Приоритет	Фонд	Специфична цел	Категория регион	Прогнозен дял от общия размер на разпределените финансови средства в рамките на приоритета, за който ще се прилагат опростени варианти за разходите (ОВР) в %	Обхват(и) вид операция/видове операции		Показател, водещ до възстановяване на разходи		Мерна единица на показателя, водещ до възстановяване на разходи	Вид на ОВР (стандартна таблица за разходите за единица продукт, еднократни суми или единни ставки)	Сума (в евро) или процент (в случай на единни ставки) от ОВР
					Код(1)	Описание	Код(2)	Описание			

(1) Отнася се до кода за измерение „област на интервенция“ в приложение I, таблица 1 към POP и приложение IV към Регламента за ЕФМДРА

(2) Отнася се до кода за общ показател, когато е приложимо

Допълнение 1: Финансово участие на Съюза на основата на единични разходи, еднократни суми и единни ставки

В. Подробности по вид операция

С. Изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки

1. Източник на данните, използвани за изчисляване на стандартната таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки (кой е генерирал, събрал и записал данните; къде се съхраняват данните; крайни срокове; валидиране и др.)

2. Моля, уточнете защо предложените метод и изчисление въз основа на член 94, параграф 2 от Регламента за общоприложимите разпоредби са уместни за вида операция:

3. Посочете как са били направени изчисленията, включително и допускането по отношение на качеството или количествата. Когато е приложимо, следва да се използват статистически данни и референтни стойности и при поискване да се представят във формат, позволяващ употребата им от Комисията.

4. Моля, обяснете как сте гарантирали, че само допустими разходи са включени в изчислението на стандартната таблица за единичните разходи, еднократната сума или единната ставка.

5. Оценка на одитния орган(и) на методиката на изчисление и сумите и механизмите, осигуряващи проверката, качеството, събирането и съхранението на данни.

--

Допълнение 2: Финансово участие на Съюза въз основа на финансиране, което не е свързано с разходите

А. Обобщение на основните елементи

Приоритет	Фонд	Специфична цел	Категория регион	Сумата, покрита от финансиране, което не е свързано с разходи	Обхват(и) вид операция/видове операции		Условия, които трябва да бъдат изпълнени/резултати, които трябва да бъдат постигнати водещи до възстановяване на разходи от страна на Комисията	Показател		Мерна единица на условия, които трябва да бъдат изпълнени/резултати, които трябва да бъдат постигнати водещи до възстановяване на разходи от страна на Комисията	Предвиден метод на възстановяване на средства на бенефициера(ите)
					Код (1)	Описание		Код (2)	Описание		

(1) Отнася се до кода за измерение „област на интервенция“ в приложение I, таблица 1 към POP и приложение IV към Регламента за ЕФМДРА

(2) Отнася се до кода за общ показател, когато е приложимо

В. Подробности по вид операция

По Специфична цел по чл. 4 (1) (е):

В Приоритет 1 операциите от стратегическо значение са насочени към намаляване дела на преждевременно напусналите училище и нарастване на дела на лицата на възраст 20-24 г. със средно образование. Ще се изпълняват на територията на цялата страна като дългосрочни операции, с голям ефект и въздействие върху образователната система.

1. **Разширяване обхвата на предучилищното и начално образование, чрез подкрепа за механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст – планирано стартиране през 2023 г.**
2. **Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното и училищното образование – планирано стартиране през 2022 г.**

По Специфична цел по чл. 4 (1) (д):

В Приоритет 2 операциите от стратегическо значение ще бъдат реализирани като дългосрочни операции със системен ефект на територията на цялата страна.

1. **Ефективно прилагане на компетентностния модел, чрез въвеждане на училищни методически планове за действие за развитие на ключови компетентности – планирано стартиране през 2023 г.**
2. **Дигитална трансформация на училищното образование, в т.ч. професионалното образование и обучение – планирано стартиране през 2024 г.**

В Приоритет 3 операциите от стратегическо значение ще имат значим ефект върху системата на ПОО и на висшето образование за засилване на връзката с пазара на труда. Ще бъдат реализирани като дългосрочни операции със системен ефект на територията на цялата страна.

По Специфична цел по чл. 4 (1) (д):

1. **Адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда – планирано стартиране през 2023 г.**
2. **Подкрепа за развитие на умения за професиите на настоящето и бъдещето – планирано стартиране през 2023 г.**
3. **Въвеждане на форми на дуално образование в приложими специалности във висшето образование – планирано стартиране през 2023 г.**
4. **Професионално ориентиране на студентите чрез практики и развитие на предприемачески умения – планирано стартиране през 2023 г.**

DOCUMENTS

Document title	Document type	Document date	Local reference	Commission reference	Files	Sent date	Sent by
Становище на Министерството на околната среда и водите, че няма необходимост от провеждане на процедура по екологична оценка или преценка за извършване на екологична оценка по реда на глава VI от ЗООС	Допълнителна информация	06.04.2021	ЕО-8/06.04.2021 г.	Ares(2022)4640767	Становище на :МОСВ, че няма необходимост от провеждане на процедура по екологична оценка или преценка за извършване на екологична оценка по реда на глава VI от ЗООС	24.06.2022	Popov, Ivan
Допълнителен документ към Програма „Образование“ 2021-2027 г. във връзка с коментари на ЕК от неформални консултации със службите по Програмата, получени на 28.01.2022 г. и 25.03.2022 г.	Допълнителна информация	07.06.2022		Ares(2022)4640767	Допълнителен документ към ПО във връзка с коментари на ЕК от неформални консултации със службите по Програмата, получени на 28.01.2022 г. и 25.03.2022 г.	24.06.2022	Popov, Ivan
Assessment of enabling conditions	Допълнителна информация	14.06.2022		Ares(2022)4640767	Assessment of Horizontal enabling conditions 4.3 Strategic policy framework for the education and training system at all levels - Assessment grid 4.5 – National Roma Inclusion Strategic Policy Framework - Assessment grid	24.06.2022	Popov, Ivan
Programme "Education" 2021 - 2027 (English version)	Допълнителна информация	24.06.2022		Ares(2022)4640767	Programme "Education" 2021-2027 (English version)	24.06.2022	Popov, Ivan
Методология за определяне на рамката на показателите в Програма „Образование“ 2021-2027	Допълнителна информация	22.06.2022		Ares(2022)4640767	Показатели в Програма „Образование“ 2021-2027 Методология за определяне на рамката на показателите в Програма „Образование“ 2021-2027	24.06.2022	Popov, Ivan
Programme snapshot 2021BG05SFPR001 1.0	Моментна снимка на данните преди изпращане	24.06.2022		Ares(2022)4640767	Programme_snapshot_2021BG05SFPR001_1.0_bg_en.pdf Programme_snapshot_2021BG05SFPR001_1.0_bg.pdf Programme_snapshot_2021BG05SFPR001_1.0_en.pdf	24.06.2022	Popov, Ivan